

INNEHÅLL

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE	3
VINSTDISPOSITION	13
RESULTATRÄKNING	14
BALANSRÄKNING	18
KASSAFLÖDESANALYS	22
FÖRÄNDRING I EGET KAPITAL	24
NOTUPPLYSNINGAR	26
UNDERSKRIFTER	77

Styrelsen och verkställande direktören för AFA Sjukförsäkringsaktiebolag, organisationsnummer 502033-0642 (AFA Sjukförsäkring) avger härmed årsredovisning för räkenskapsåret 1 januari–31 december 2018.

Organisation

AFA Sjukförsäkring är moderföretag i AFA Sjukförsäkringskoncernen. Företagets uppgift är att på uppdrag av arbetsmarknadens parter tillhandahålla kollektivavtalade försäkringar för den svenska arbetsmarknaden som ger ersättning vid sjukdom och föräldraledighet. AFA Sjukförsäkring hanterar avtalsgruppsjukförsäkringarna (AGS och AGS-KL), en försäkring vid sjuklivränta, en premiebefrielseförsäkring, en avgiftsbefrielseförsäkring samt en föräldrapenningtilläggsförsäkring (FPT).

Dotterföretaget AFA Trygghetsförsäkringsaktiebolag, organisationsnummer 516401-8615 (AFA Trygghetsförsäkring), uppgift är att åt arbetsmarknadens parter förvalta försäkringsöverenskommelser avseende arbetsskador. AFA Trygghetsförsäkring hanterar trygghetsförsäkringar vid arbetsskada (TFA och TFA-KL) samt den förlängda livräntan.

Verksamheten bedrivs i lokaler i centrala Stockholm, där företaget har sitt säte. Adress till företagets huvudkontor är AFA Sjukförsäkring, 106 27 Stockholm.

Vinstutdelning till aktieägare får enligt bolagsordningen inte ske.

Ägarstruktur

AFA Sjukförsäkring är ett försäkringsföretag som ägs gemensamt av Svenskt Näringsliv och LO.

AFA Sjukförsäkring (moderföretaget) upprättar koncernredovisning för AFA Sjukförsäkringskoncernen (koncernen). Samtliga koncernföretag redovisas i not 12. AFA Sjukförsäkringskoncernen upprättar sin koncernredovisning enligt det internationella regelverket IFRS medan redovisning i juridiska personer görs enligt så kallad lagbegränsad IFRS.

AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkringsaktiebolag, organisationsnummer 502000-9659 (AFA Livförsäkring), är tre försäkringsföretag som har gemensam ledning. AFA Livförsäkring är ett livförsäkringsföretag som ägs gemensamt av Svenskt Näringsliv och LO. Med AFA Försäkring menas i denna årsredovisning den gemen-

samma organisationen för de tre försäkringsföretagen. Med AFA Försäkringsgruppen menas AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkring i enlighet med definitionen i 19 kap. 1 § FRL.

Finansiering av försäkringarna

Kapitalavkastningen är en viktig del av finansieringen av försäkringarna och bidrar över tid högst väsentligt till att hålla försäkringspremierna på en låg nivå. Detta förhållande betyder att branschförekommande nyckeltal baserade på premieintäkter inte är relevanta vid bedömning av koncernens och moderföretagets resultat och ekonomiska ställning. Under de senaste tio åren har nästan 100 procent av koncernens och moderföretagets finansiering genererats via kapitalavkastning eftersom premieintäkterna totalt varit negativa på grund av premieåterbetalningar.

Verksamhet

Försäkringstagare och försäkrade

Antalet försäkringsavtal i AFA Sjukförsäkring inom avtalsgruppsjukförsäkringen (AGS och AGS-KL) har ökat under året och uppgick vid utgången av år 2018 till 238 200 tecknade avtal (235 400). Antalet försäkrade inom Svenskt Näringsliv/LO-området är cirka 1,7 miljoner samt inom kommun- och landstingsområdet cirka 1,4 miljoner.

Antalet försäkringsavtal inom föräldrapenningtillägg (FPT) uppgick 2018 till 217 500 avtal (214 800) och antalet försäkrade är cirka 1,5 miljoner.

Antalet arbetsgivare som tecknat trygghetsförsäkring vid arbetsskada (TFA och TFA-KL) i AFA Trygghetsförsäkring ökade under året marginellt. Vid årets utgång uppgick antalet tecknade avtal till 223 500 (220 800). Försäkringarna TFA och TFA-KL omfattar cirka 4,3 miljoner anställda på den svenska arbetsmarknaden och cirka 0,2 miljoner egenföretagare.

Skadeutveckling

Antalet nyanmälda skador i avtalsgruppsjukförsäkringen minskade till cirka 116 400 (127 900) under år 2018.

Antalet nyanmälda skador i trygghetsförsäkringen uppgick under år 2018 till cirka 81 800, en minskning med cirka 300 jämfört med året innan.

Antalet anmälningar om föräldraledighet till försäkringen om föräldrapenningtillägg (FPT) uppgick under 2018 till cirka 23 500 (25 000).

Förebyggande arbete inom arbetslivet

Arbetsmarknadens parter har valt att lägga flertalet av de kollektivavtalade riskförsäkringarna inom AFA Sjukförsäkringskoncernen. Förutom att administrera dessa försäkringar arbetar koncernen aktivt med insatser som syftar till att minska och förebygga arbetsskador och sjukfrånvaro i samhället. Genom att bidra till att göra arbetsplatser så säkra och trygga som möjligt med målet att ingen ska behöva skadas eller bli sjuk av sitt arbete kan arbetsskador och ohälsa minska långsiktigt, och därmed också kostnaderna för försäkringarna. På detta sätt är det förebyggande arbetet ett tydligt mervärde i de kollektivavtalade försäkringarna. Koncernen arbetar förebyggande på både kort och lång sikt. Bland annat tillhandahåller koncernen systemlösningar som stöder företag och organisationer i deras systematiska arbetsmiljöarbete.

Koncernen bidrar också till forskning och utveckling inom arbetsmiljö- och hälsoområdet, både genom direkta anslag till projekt och program och genom den unika skadedatabasen som med information om nära 14 miljoner försäkringsärenden sedan 1970-talet utgör en solid grund för forskning och informationsinsatser. Det sammanställs årligen generell statistik från vår databas i rapporten Allvarliga arbetsskador och långvarig sjukfrånvaro samt i fyra delrapporter med fördjupningar i specifika ämnen. Dessutom arbetar koncernen aktivt med att sprida kunskap och resultat av den förebyggande verksamheten.

Under året har koncernen kostnadsfört 233 miljoner kronor (91) för forskning och utveckling. Moderföretaget har totalt kostnadsfört 93 miljoner kronor (38) för forskning och utveckling. 40 miljoner avsattes till ett nytt FoU-program, "Att leva och arbeta med psykisk ohälsa". Till programmet "Unga i arbetslivet" beviljades 10 miljoner kronor som fördelats på två av de åtta beviljade projekten. Inom de öppna utlysningarna har totalt 5 (10) nya FoU-projekt beviljats. Totalt i koncernen beviljades 28 nya FoU-projekt (30) i öppna utlysningar. För att bidra till en låg och stabil sjukfrånvaro inom Kommuner, Landsting och Regioner finansierar AFA Sjukförsäkring ett fyra årigt projekt om totalt 75 miljoner som förvaltas av Suntarbetsliv.

Utveckling på de finansiella marknaderna

Under 2018 ökade osäkerheten rörande både det ekonomiska och det politiska läget. Växande handelskonflikter, Brexitförhandlingar, utdragna regeringsbildningar i Sverige och Italien samt inhemska protester mot den franska regeringen var några av de händelser som bidrog till denna utveckling. Tillväxten i västvärlden var till övervägande del stark, men tecken på att konjunkturtoppen kanske var nådd började skönjas på många håll. Oljepriserna steg successivt fram till oktober och hade en viss uppdrivande effekt på inflationen. Under det fjärde kvartalet föll oljepriserna kraftigt, men det var vid årsskiftet för tidigt för att fastställa om priset fått någon inflationsdämpande effekt.

Den amerikanska ekonomin gick starkt, stimulerad av den skattereform som infördes vid årsskiftet och som innebar skattesänkningar på både individ- och företagsnivå. Centralbanken (Fed) fortsatte på den inslagna linjen att göra penningpolitiken mindre expansiv och höjde styrrentan vid fyra tillfällen under året, från 1,5 till 2,5 procent. Handelsrestriktioner infördes gentemot omvärlden, bland annat i form av importtullar på stål och aluminium. Dessutom infördes riktade tullar på en rad kinesiska varor, vilket resulterade i att Kina kontrade med mottullar. Detta ledde till en ökad oro för den globala konjunkturen, även om USA och Kina i december kom överens om att inte trappa upp konflikten under en tremånadersperiod för att ge tid åt fortsatta förhandlingar.

I euroområdet dämpades tillväxttakten något, främst beroende på att de tre största ekonomierna Tyskland, Frankrike och Italien tappade fart. Flera av de mindre euroländerna hade dock en mer stabil utveckling. Även om ECB avslutade sina obligationsköp var penningpolitiken fortsatt stimulerande då styrrentan låg kvar på 0 procent.

Den svenska ekonomin var förhållandevis stark, understödd av Riksbankens fortsatt mycket expansiva penningpolitik. Reporäntan låg kvar på -0,5 procent under hela 2018, men i december beslutades om en höjning till -0,25 procent från och med den 9:e januari 2019.

På den svenska räntemarknaden var marknadsräntorna fortsatt nedpressade. Längre löptider sjönk marginellt, medan kortare löptider var svagt stigande. Svensk statsränta på löptider understigande fem år var emellertid allttjämt negativ.

De svagt fallande långräntorna i kombination med en inflation runt två procent innebar dock en positiv avkastning för både det svenska realränteindexet, cirka 1,5 procent och det svenska nominella ränteindexet, cirka en procent.

Även på andra håll präglades räntemarknaderna av räntor på låga nivåer. Undantaget utgjordes av USA, där Fed:s styr-räntehöjningar ledde till att marknadsräntorna steg och att avståndet till motsvarande västeuropeiska räntor ökade. Den amerikanska ränteuppgången och den stora räntedifferensen mot Sverige, som gjorde det kostsamt att valutakurssäkra amerikanska investeringar, innebar att avkastningen på amerikanska obligationer blev negativ under året.

Den ökade osäkerheten satte dock framförallt sitt avtryck på världens aktiemarknader. Under hösten var volatiliteten hög och kurserna föll kraftigt vilket gjorde att flertalet börser totalt sett sjönk i värde under året. Den svenska aktiemarknaden slutade året med en nedgång på drygt fyra procent medan världsindex föll med knappt åtta procent mätt i lokala valutor. Tillväxtmarknader drabbades särskilt hårt och index för dessa marknader sjönk med nästan 15 procent. På valutamarknaden försvagades SEK under året med cirka åtta procent gentemot USD till cirka 8,90 kronor och med cirka fyra procent gentemot EUR till cirka 10,25 kronor.

AFA Sjukförsäkringskoncernen har, med hänsyn tagen till företagets goda konsolidering, en försiktig finansiell strategi som uttrycks i dess normalportföljer. Vid utgången av året hade koncernen en betydande finansiell styrka med en fonderingskvot enligt Solvens II på 2,19 (2,28). Per samma datum hade moderföretaget en fonderingskvot enligt Solvens II på 2,29 (2,36).

Risker

Under året har koncernens och moderföretagets försäkringsrisk varit oförändrad. Det samlade strategiska finansiella risktagandet i koncernens normalportföljer var i stort sett oförändrat under 2018. Både AFA Sjukförsäkring och AFA Trygghetsförsäkring ökade sin andel av noterade aktier med en procentenhet med motsvarande minskning av alternativa investeringar. I not 2 beskrivs koncernens och moderföretagets risker och riskhantering.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Under året har verksamheten slutfört arbetet med implementering av EU:s nya dataskyddsregler (GDPR) General Data Protection Regulation.

AFA Sjukförsäkring har lämnat ett koncernbidrag om 300 miljoner kronor till AFA Trygghetsförsäkring för att stärka upp AFA Trygghetsförsäkrings kapitalbas.

Den ändrade företagsbeskattningen som gäller från och med år 2019 har medfört omräkning av temporära skatter till en ny lägre skattesats om 20,6 procent. Det har också medfört att AFA Sjukförsäkring kommer belastas med en skattemässig schablonintäkt från och med år 2019, beräknad på räkenskapsårets ingående säkerhetsreserv.

Förändringar i redovisningsregelverken

AFA Försäkring har under 2018 implementerat IFRS 9 Finansiella instrument. Standarden innehåller nya principer för klassificering och värdering av finansiella tillgångar. Avgörande för hur värdering ska ske baseras dels på företagets affärsmodell, dels det finansiella instrumentets kontraktsenliga kassaflöden. Övergången till IFRS 9 har inte inneburit några väsentliga förändringar för AFA Sjukförsäkring, eftersom företaget redan tidigare värderat de flesta finansiella instrument till verkligt värde med förändringar över resultaträkningen.

AFA Försäkring har under 2018 även implementerat IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder. För AFA Sjukförsäkrings del är standarden tillämplig på andra intäkter i försäkringsrörelsen än de som omfattar överföring av försäkringsrisk. Dessa intäkter utgör en obetydlig andel av AFA Sjukförsäkrings samlade verksamhet och resultat. Övergången till IFRS 15 har inte fått någon väsentlig påverkan på AFA Sjukförsäkrings finansiella ställning och resultat.

Utvecklingen av den internationella redovisningsstandarden IFRS 17 avseende redovisning av försäkringskontrakt har pågått under flera år under ledning av International Accounting Standards Board (IASB). Slutlig standard presenterades i maj 2017. Standarden syftar till att formulera principer för enhetlig värdering av försäkringskontrakt samt att öka jämförbarhet mellan företag genom krav på presentation och upplysningar. AFA Försäkring analyserar för närvarande effekterna på redovisningen.

Verksamhetsutveckling

DIGITALISERING AV AFA FÖRSÄKRINGS VERKSAMHET

Under 2018 har arbetet med en utökad digitaliserad och automatiserad hantering fortsatt med målet att skapa en enklare och smidigare process för kunderna, förkorta ledtider, minska hanteringskostnader och ge en lägre miljöpåverkan. En automatiserad hantering erbjuder också bättre förutsättningar för effektiva samarbeten med externa parter, säkerställer en tillförlitlig process samt gör det enklare för AFA Försäkring att arbeta för att alla som är berättigade till ersättning också får det.

Fokus under 2018 har legat på att digitalisera och automatisera moment i anmälningsprocessen samt ökade möjligheter för kunderna att ha kontakt med AFA Försäkring digitalt. Under året har AFA Försäkring t.ex. anslutit sig till en förmedlingsväxel för digitala brevlådor så att kunden kan få sina brev digitalt. I samband med detta har även andra anpassningar gjorts som gör att fler brev idag är möjliga att läsa digitalt för den försäkrade. Under året har AFA Försäkring även gjort ytterligare förbättringar i vår digitala anmälan, med förväntad minskad ledtid och en enklare hantering för den försäkrade som följd.

Under året har arbetet fortsatt med att göra det möjligt att hämta anställningsuppgifter maskinellt i en större andel av våra ärenden genom att hämta vissa anställningsuppgifter från Foras register istället för att kontakta arbetsgivaren. Detta underlättar för arbetsgivaren samt kortar väntetiden för den försäkrade. Det effektiviserar även skaderegleringen då uppgifterna hämtas direkt när anmälan gjorts.

Vidare har ett förberedande arbete gjorts för att kunna automatisera ytterligare steg i handläggningen av valda grupper av ärenden inom avtalsgruppsjukförsäkringen. Tester utfördes under hösten 2018 med målet att införa lösningar under inledningen av 2019.

Personal

KONCERNEN

Medelantalet anställda under år 2018 uppgick till 575 (578) varav 65 procent (63) var kvinnor. Se vidare not 30.

För en redogörelse av principer och processer för ersättningar och förmåner till ledningen, se not 30.

MODERFÖRETAGET

Medelantalet anställda under år 2018 uppgick till 255 (260) varav 61 procent (60) var kvinnor. Se vidare not 30.

För en redogörelse av principer och processer för ersättningar och förmåner till ledningen, se not 30.

Hållbarhetsrapport

I enlighet med ÅRL 6 kap 11§ har AFA Sjukförsäkring upprättat den lagstadgade hållbarhetsrapporten som en från årsredovisningen avskild rapport gemensamt med övriga bolag inom AFA Försäkring. Hållbarhetsrapporten återfinns på www.afaforsakring.se

FEMÅRSÖVERSIKT, KONCERNEN

RESULTAT, mnkr	2018	2017	2016	2015	2014
Premieintäkter	311	47	-2 318	-5 192	-6 551
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	-721	-699	-638	-292	416
Försäkringsersättningar	-11 265	-10 110	-11 758	-6 360	-11 180
Driftkostnader	-740	-658	-769	-632	-585
Övriga tekniska kostnader	-233	-91	-144	-179	-114
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	-12 648	-11 511	-15 627	-12 655	-18 014
Kapitalavkastning	5 236	13 510	17 431	10 864	23 886
Resultat från andelar i joint venture-företag	231	247	296	176	53
Resultat före skatt	-7 181	2 246	2 100	-1 615	5 925
ÅRETS RESULTAT	-4 995	1 778	1 782	-1 038	4 618
PREMIENIVÅER TFA, %					
Svenskt Näringsliv/LO-området	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Svenskt Näringsliv/PTK-området	0,03	0,03	0,03	0,01	0,01
Kooperativa området TFA arbetare	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Kooperativa området TFA tjänstemän	0,03	0,03	0,03	0,01	0,01
Kommunala området	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
EKONOMISK STÄLLNING, mnkr	2018-12-31	2017-12-31	2016-12-31	2015-12-31	2014-12-31
Placeringsstillgångar	191 910	202 016	197 650	182 789	188 557
Kassa och bank	3 098	2 785	1 979	4 361	4 018
Försäkringstekniska avsättningar	102 038	100 087	99 097	96 706	99 885
Balansomslutning	195 930	205 784	200 728	188 514	195 568
Konsolideringskapital					
<i>Beskattat eget kapital</i>	73 906	78 980	77 217	75 426	76 410
<i>Uppskjuten skatteskuld</i>	11 753	14 124	13 680	13 406	13 940
Totalt konsolideringskapital	85 659	93 104	90 897	88 832	90 350
NYCKELTAL, %	2018	2017	2016	2015	2014
Skadeprocent	3 622	21 511	-507,2	-122,5	-171,0
Driftkostnadsprocent	238	1 400	-33,2	-12,2	-9,1
Totalkostnadsprocent	3 860	22 911	-540,4	-134,7	-180,1
Direktavkastningsprocent ¹⁾	2,3	4,7	4,6	5,1	5,0
Totalavkastningsprocent ²⁾	2,5	7,2	9,9	5,8	13,9
Konsolideringskapital i % av FTA	84	93	92	92	91
Konsolideringsgrad	27 543	198 094	-3 921,4	-1 710,9	-1 379,2
<i>Driftkostnader för skadereglering i procent av utbetalda försäkringsersättningar</i>	5,6	5,3	4,9	5,2	5,6
<i>Driftkostnader för finansförvaltning i procent av förvaltad kapital</i>	0,07	0,06	0,07	0,06	0,06
Solvensrelaterade nyckeltal³⁾ (avser AFA Försäkringsgruppen)					
Kapitalbas	91 159	95 579	91 502		
<i>varav primärkapital</i>	91 159	95 579	91 502		
Minimikapitalkrav	10 388	11 237	10 346		
Solvenskapitalkrav	39 217	42 188	39 163		

¹⁾ Direktavkastning beräknas utifrån andelen direktavkastning i förhållande till totalavkastning enligt samma princip som i totalavkastningstabell.

²⁾ Totalavkastning redovisas enligt metod i totalavkastningstabell vilket också är det mått som används internt.

³⁾ Från och med den 1 januari 2016 ska solvensrelaterade uppgifter lämnas i årsredovisningen. I enlighet med FFFS 2015:12 har ingen omräkning skett för tidigare perioder.

FEMÅRSÖVERSIKT, MODERFÖRETAGET

RESULTAT, mnkr	2018	2017	2016	2015	2014
Premieintäkter	21	-230	-2 609	-5 369	-6 721
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	-575	-557	-509	-234	334
Försäkringsersättningar	-8 213	-7 944	-8 817	-4 623	-8 571
Driftkostnader	-444	-407	-415	-408	-270
Övriga tekniska kostnader	-93	-38	-84	-74	-50
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	-9 304	-9 176	-12 434	-10 708	-15 278
Kapitalavkastning	2 750	2 830	12 769	7 569	19 366
Resultat före skatt	-6 554	-6 346	335	-3 139	4 088
ÅRETS RESULTAT	-1 463	-8 601	1 047	-3 859	7 203
PREMIENIVÅER AGS, PBF, AGS-KL, ABF OCH FPT, %					
Svenskt Näringsliv/LO-området	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kommunala området	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
EKONOMISK STÄLLNING, mnkr					
	2018-12-31	2017-12-31	2016-12-31	2015-12-31	2014-12-31
Placeringsstillgångar	144 783	152 956	150 016	139 864	150 647
Kassa och bank	2 329	2 189	1 309	3 314	3 155
Försäkringstekniska avsättningar	81 251	79 937	78 881	77 287	80 155
Balansomslutning	153 209	161 791	158 160	150 422	160 941
Konsolideringskapital					
<i>Beskattat eget kapital</i>	30 607	32 070	40 671	39 624	43 483
<i>Obeskattade reserver</i>	32 335	36 507	26 510	27 165	25 034
<i>Uppskjuten skatteskuld</i>	2 084	2 981	3 528	3 324	4 516
Totalt konsolideringskapital	65 026	71 558	70 709	70 113	73 033
NYCKELTAL, %					
	2018	2017	2016	2015	2014
Skadeprocent	39 110	-3 454	-338,0	-86,1	-127,5
Driftkostnadsprocent	2 114	-177	-15,9	-7,6	-4,0
Totalkostnadsprocent	41 234	-3 631	-353,9	-93,7	-131,5
Direktavkastningsprocent ¹⁾	2,4	4,8	4,7	5,1	5,0
Totalavkastningsprocent ²⁾	2,7	7,3	10,3	6,0	14,1
Konsolideringskapital i % av FTA	80	90	90	91	91
Konsolideringsgrad	309 648	-31 112	-2 710,2	-1 305,9	-1 086,6
<i>Driftkostnader för skadereglering i procent av utbetalda försäkringsersättningar</i>	3,0	2,6	1,8	2,6	2,8
<i>Driftkostnader för finansförvaltning i procent av förvaltad kapital</i>	0,07	0,06	0,06	0,06	0,06
Solvensrelaterade nyckeltal³⁾					
Kapitalbas	79 554	83 086	80 053		
<i>varav primärkapital</i>	79 554	83 086	80 053		
Minimikapitalkrav	7 958	8 618	7 921		
Solvenskapitalkrav	31 834	34 473	31 684		

¹⁾ Direktavkastning beräknas utifrån andelen direktavkastning i förhållande till totalavkastning enligt samma princip som i totalavkastningstabell.

²⁾ Totalavkastning redovisas enligt metod i totalavkastningstabell vilket också är det mått som används internt.

³⁾ Från och med den 1 januari 2016 ska solvensrelaterade upplysningar lämnas i årsredovisningen. I enlighet med FFFS 2015:12 har ingen omräkning skett för tidigare perioder.

Verksamhetens resultat

Premieintäkter

Tack vare en god konsolidering beslutade styrelsen att för nionde året i rad sätta premiesatserna för försäkringarna inom AFA Sjukförsäkring till noll procent av lönesumman.

För AFA Trygghetsförsäkring behölls premienivån på 0,01 procent av lönesumman för arbetsgivare inom Svenskt Näringsliv/LO-kollektivet och för arbetsgivare inom kommuner och landsting. Premierna för arbetsgivare inom Svenskt Näringsliv/PTK-området behölls på nivån 0,03 procent under 2018.

För arbetsgivare inom det kooperativa området behölls premienivån 0,03 procent för kollektivet tjänstemän och 0,01 procent för kollektivet arbetare.

KONCERNEN

För räkenskapsåret 2018 uppgick premieintäkterna i koncernen till 311 miljoner kronor (47).

MODERFÖRETAGET

För räkenskapsåret 2018 uppgick premieintäkterna i moderföretaget till 21 miljoner kronor (-230). Ökningen i premieintäkter beror på en lägre kreditering av premier för tidigare premieår under 2018 jämfört med 2017 samt att premieintäkter för 2018 erhöles för premiebefrielseförsäkringen för de avtal som har försäkrat en extra pensionsavsättning. Nivån på premien är beräknad utifrån den uppskattade kostnaden för respektive avtal.

Försäkringsersättningar

KONCERNEN

Kostnaderna för försäkringsersättningar i koncernen uppgick till 11 265 miljoner kronor (10 110). Årets skadeutbetalningar inklusive driftkostnader för skadereglering uppgick till 9 314 miljoner kronor (9 120) och avsättningar för oreglerade skador ökade med 1 951 miljoner kronor (ökade med 990).

Den underliggande skadekostnaden för år 2018 bedöms vara högre än för år 2017, främst beroende på högre löner och högre antaganden om arbetssjukdomar. Se vidare not 4.

MODERFÖRETAGET

Kostnaderna för försäkringsersättningar i moderföretaget uppgick till 8 213 miljoner kronor (7 944). Årets skadeutbetalningar, inklusive driftkostnader för skadereglering, uppgick till

6 899 miljoner kronor (6 888) och avsättningar för oreglerade skador ökade med 1 314 miljoner kronor (ökade med 1 056). Se vidare not 4.

Driftkostnader

KONCERNEN

Koncernens totala driftkostnader uppgick till 1 406 miljoner kronor (1 268). Ökningen beror främst på ökade kostnader från Fora avseende projektet Nova, byte av affärssystem för hela organisationen samt på ett flertal engångsposter som påverkade driftkostnaderna positivt under 2017. Se vidare not 5.

MODERFÖRETAGET

Moderföretagets totala driftkostnader uppgick till 775 miljoner kronor (698). Se vidare not 5.

Kapitalavkastning

KONCERNEN

Koncernens totala kapitalavkastning uppgick till 4 515 miljoner kronor (12 811). Totalavkastningen för koncernens placeringstillgångar uppgick under år 2018 till 2,5 procent (7,2). Den aktiva avkastningen för noterade tillgångar och fastigheter uppgick till 0,8 procentenheter (0,3).

Under tioårsperioden 2009-2018 har koncernens avkastning överträffat dess normalportföljsavkastning med sammanlagt 13,0 procentenheter.

I not 7 specificeras och utvärderas årets avkastning fördelad på olika tillgångsslag i en totalavkastningstabell och en bidragsanalys.

MODERFÖRETAGET

Moderföretagets totala kapitalavkastning uppgick till 2 175 miljoner kronor (2 273). Totalavkastningen för företagets placeringstillgångar uppgick under år 2018 till 2,7 procent (7,3). Den aktiva avkastningen för noterade tillgångar och fastigheter uppgick till 0,9 procentenheter (0,4).

Under tioårsperioden 2009-2018 har företagets avkastning överträffat dess normalportföljsavkastning med sammanlagt 13,8 procentenheter.

I not 7 specificeras och utvärderas årets avkastning fördelad på olika tillgångsslag i en totalavkastningstabell och en bidragsanalys.

Övriga tekniska kostnader

Övriga tekniska kostnader utgörs av anslag för forskning.

KONCERNEN

Koncernens kostnader för anslag för forskning uppgick till 233 miljoner kronor (91). Se vidare not 6.

MODERFÖRETAGET

Moderföretagets kostnader för anslag för forskning uppgick till 93 miljoner kronor (38). Se vidare not 6.

Obeskattade reserver

I september 2015 medgav Finansinspektionen AFA Sjukförsäkring dispens från reglerna om maximal avsättning i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om normalplan för skadeförsäkringsbolags redovisning av säkerhetsreserv (FFFS 2013:8). Dispensen omfattar redovisningsåren 2016–2018 och innebär att avsättningen till säkerhetsreserv får uppgå till maximalt 50 procent av avsättningen till oreglerade skador, såväl kända som okända. I juli 2018 erhöles en ny dispens omfattande redovisningsåren 2019–2021. Årets upplösning av säkerhetsreserven uppgick till 4 172 miljoner kronor (avsättning 9 997). Se vidare not 8.

Resultat före skatt

KONCERNEN

Resultat före skatt i koncernen uppgick till -7 181 miljoner kronor (2 246). Resultatförsämringen beror främst på lägre kapitalavkastningen under 2018 och att försäkringersättningarna är något högre jämfört med 2017.

MODERFÖRETAGET

Resultat före skatt i moderföretaget uppgick till -6 554 miljoner kronor (-6 346). Resultatförsämringen beror främst på lägre kapitalavkastningen under 2018 och att försäkringersättningarna är något högre jämfört med 2017.

Verksamhetens ställning

Balansräkning

KONCERNEN

Balansomslutningen i koncernen minskade till 195 930 miljoner kronor (205 784).

MODERFÖRETAGET

Balansomslutningen i moderföretaget minskade till 153 209 miljoner kronor (161 791).

Placeringsstillgångar

KONCERNEN

Placeringsstillgångarna i koncernen uppgick till 191 910 miljoner kronor (202 016). Se vidare not 11–17.

Exponeringsmässigt bestod portföljen vid utgången av år 2018 till 41 procent (44) av räntebärande värdepapper, till 31 procent (31) av noterade aktier, till 18 procent (17) av fastigheter samt till 10 procent (8) av alternativa investeringar.

MODERFÖRETAGET

Placeringsstillgångarna i moderföretaget uppgick till 144 783 miljoner kronor (152 956). Se vidare not 11–17.

Exponeringsmässigt bestod portföljen vid utgången av år 2018 till 40 procent (43) av räntebärande värdepapper, till 31 procent (31) av noterade aktier, till 19 procent (18) av fastigheter samt till 10 procent (8) av alternativa investeringar.

Försäkringstekniska avsättningar

KONCERNEN

I koncernen består de försäkringstekniska avsättningarna av avsättning för oreglerade skador. Denna uppgick till 102 038 miljoner kronor (100 087).

Avsättning för oreglerade skador delas upp i avsättning för inträffade och rapporterade skador, inträffade men ej rapporterade skador samt skaderegleringskostnader. Avsättningen för inträffade men ej rapporterade skador och skaderegleringskostnader utgör cirka 47 procent av den totala avsättningen. Se vidare not 1 och 22.

MODERFÖRETAGET

I moderföretaget består de försäkringstekniska avsättningarna av avsättning för oreglerade skador. Denna uppgick till 81 251 miljoner kronor (79 937).

Avsättning för oreglerade skador delas upp i avsättning för inträffade och rapporterade skador, inträffade men ej rapporterade skador samt skaderegleringskostnader. Avsättningen för inträffade men ej rapporterade skador och skaderegleringskostnader utgör cirka 44 procent av den totala avsättningen. Se vidare not 1 och 22.

Eget kapital och konsolideringskapital

KONCERNEN

Eget kapital i koncernen minskade till 73 906 miljoner kronor jämfört med 78 980 miljoner kronor föregående år. Konsolideringskapitalet minskade under året till 85 659 miljoner kronor (93 104) vilket motsvarar 84 procent (93) av de försäkringstekniska avsättningarna.

MODERFÖRETAGET

Eget kapital i moderföretaget minskade till 30 607 miljoner kronor jämfört med 32 070 miljoner kronor föregående år. Konsolideringskapitalet minskade under året till 65 026 miljoner kronor (71 558) vilket motsvarar 80 procent (90) av de försäkringstekniska avsättningarna.

Kassaflöde

KONCERNEN

Kassa och bank i koncernen ökade med 313 miljoner kronor (minskade med 806).

MODERFÖRETAGET

Kassa och bank i moderföretaget ökade med 140 miljoner kronor (880).

Framtidsutsikter

Vid förväntad utveckling av premieintäkter, försäkringsersättningar och driftkostnader krävs en totalavkastning på cirka 6,0 procent (5,6) på företagets placeringstillgångar för att uppnå nollresultat i moderföretaget år 2019.

Varje procentenhets avkastning innebär cirka 1 500 miljoner kronor (1 550) i resultat för moderföretaget. Detta motsvarar i sin tur cirka 0,19 procentenheter (0,21) i premienivå för moderföretagets försäkringar.

Vid förväntad utveckling av dotterföretaget AFA Trygghetsförsäkrings premieintäkter, försäkringsersättningar och driftkostnader krävs en totalavkastning på cirka 7,6 procent (6,6) på dotterföretagets placeringstillgångar för att uppnå nollresultat i dotterföretaget år 2019.

Varje procentenhets avkastning innebär cirka 320 miljoner kronor (350) i resultat för dotterföretaget AFA Trygghetsförsäkring. Detta motsvarar i sin tur cirka 0,02 procentenheter (0,03) i premienivå för dotterföretagets försäkringar.

KONCERNEN

Koncernens fria egna kapital uppgick enligt koncernbalansräkningen till 44 981 miljoner kronor (40 730).

MODERFÖRETAGET

Enligt bolagsordningen får utdelning inte lämnas. Styrelsen föreslår att till bolagsstämman förfogande stående överskott i kronor enligt nedan, balanseras i ny räkning.

Ingående fritt eget kapital	32 063 018 796
Årets resultat	-1 463 063 059
Summa	30 599 955 737

KONCERNEN

TEKNISK REDOVISNING AV SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSE	NOT	2018	2017
Premieintäkter		311	47
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen		-721	-699
Försäkringsersättningar	4		
<i>Utbetalda försäkringsersättningar</i>		-9 314	-9 120
<i>Förändring i avsättning för oreglerade skador</i>		-1 951	-990
Summa försäkringsersättningar		-11 265	-10 110
Driftkostnader	5	-740	-658
Övriga tekniska kostnader	6	-233	-91
SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSENS TEKNISKA RESULTAT		-12 648	-11 511
ICKE-TEKNISK REDOVISNING			
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		-12 648	-11 511
Kapitalavkastning	7		
<i>Kapitalavkastning, intäkter</i>		11 043	14 068
<i>Orealiserade vinster på placeringstillgångar</i>		3 451	4 401
<i>Kapitalavkastning, kostnader</i>		-1 683	-5 082
<i>Orealiserade förluster på placeringstillgångar</i>		-8 296	-576
<i>Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen</i>		721	699
Summa kapitalavkastning		5 236	13 510
Resultat från andelar i joint venture-företag	13	231	247
RESULTAT FÖRE SKATT		-7 181	2 246
Skatt på årets resultat	9	2 186	-468
ÅRETS RESULTAT		-4 995	1 778
Årets resultat hänförligt till:			
Ägare av moderföretaget		-4 832	1 805
Innehav utan bestämmande inflytande		-163	-27
RAPPORT ÖVER TOTALRESULTAT		2018	2017
Årets resultat		-4 995	1 778
Övrigt totalresultat för året			
Poster som inte kommer att omklassificeras till årets resultat			
<i>Aktuariella vinster och förluster</i>		-78	-16
Summa övrigt totalresultat för året		-78	-16
TOTALRESULTAT FÖR ÅRET		-5 073	1 762
Årets totalresultat hänförligt till:			
Ägare av moderföretaget		-4 910	1 789
Innehav utan bestämmande inflytande		-163	-27

MODERFÖRETAGET

TEKNISK REDOVISNING AV SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSE	NOT	2018	2017
Premieintäkter		21	-230
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	3	-575	-557
Försäkringsersättningar	4		
<i>Utbetalda försäkringsersättningar</i>		-6 899	-6 888
<i>Förändring i avsättning för oreglerade skador</i>		-1 314	-1 056
Summa försäkringsersättningar		-8 213	-7 944
Driftkostnader	5	-444	-407
Övriga tekniska kostnader	6	-93	-38
SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSENS TEKNISKA RESULTAT		-9 304	-9 176
ICKE-TEKNISK REDOVISNING			
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		-9 304	-9 176
Kapitalavkastning	7		
<i>Kapitalavkastning, intäkter</i>		8 222	11 415
<i>Orealiserade vinster på placeringstillgångar</i>		1 901	2 147
<i>Kapitalavkastning, kostnader</i>		-1 239	-10 796
<i>Orealiserade förluster på placeringstillgångar</i>		-6 709	-493
<i>Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen</i>		575	557
Summa kapitalavkastning		2 750	2 830
RESULTAT FÖRE BOKSLUTSDISPOSITIONER OCH SKATT		-6 554	-6 346
Bokslutsdispositioner			
<i>Erhållna koncernbidrag</i>		135	7 203
<i>Upplösning/avsättning till säkerhetsreserv</i>	8	4 172	-9 997
Summa bokslutsdispositioner		4 307	-2 794
Resultat före skatt		-2 247	-9 140
Skatt på årets resultat	9	784	539
ÅRETS RESULTAT		-1 463	-8 601
RAPPORT ÖVER TOTALRESULTAT		2018	2017
Årets resultat		-1 463	-8 601
TOTALRESULTAT FÖR ÅRET		-1 463	-8 601

KONCERNEN

RESULTAT 2018	Sjuk-/olycksfall	Trygghetsförsäkring vid arbetsskada	Inkomstförsäkring och avgångsbidragsförsäkring	Koncernjusteringar	Totalt
Premieintäkter	21	290	-	-	311
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	-575	-146	-	-	-721
Försäkringsersättningar	-7 689	-3 067	-524	15	-11 265
Driftkostnader	-429	-302	-15	6	-740
Övriga tekniska kostnader	-93	-139	-	-1	-233
FÖRSÄKRINGSRÖRELSENS TEKNISKA RESULTAT	-8 765	-3 364	-539	20	-12 648

MODERFÖRETAGET

RESULTAT 2018	Sjuk-/olycksfall	Inkomstförsäkring och avgångsbidragsförsäkring	Totalt
Premieintäkter	21	-	21
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	-575	-	-575
Försäkringsersättningar	-7 689	-524	-8 213
Driftkostnader	-429	-15	-444
Övriga tekniska kostnader	-93	-	-93
FÖRSÄKRINGSRÖRELSENS TEKNISKA RESULTAT	-8 765	-539	-9 304

KONCERNEN

RESULTAT 2017	Sjuk-/olycksfall	Trygghetsförsäkring vid arbetsskada	Inkomstförsäkring och avgångsbidragsförsäkring	Koncernjusteringar	Totalt
Premieintäkter	-230	277	-	-	47
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	-557	-142	-	-	-699
Försäkringsersättningar	-7 560	-2 166	-384	0	-10 110
Driftkostnader	-396	-251	-11	0	-658
Övriga tekniska kostnader	-38	-53	-	-	-91
FÖRSÄKRINGSRÖRELSENS TEKNISKA RESULTAT	-8 781	-2 335	-395	0	-11 511

MODERFÖRETAGET

RESULTAT 2017	Sjuk-/olycksfall	Inkomstförsäkring och avgångsbidragsförsäkring	Totalt
Premieintäkter	-230	-	-230
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	-557	-	-557
Försäkringsersättningar	-7 560	-384	-7 944
Driftkostnader	-396	-11	-407
Övriga tekniska kostnader	-38	-	-38
FÖRSÄKRINGSRÖRELSENS TEKNISKA RESULTAT	-8 781	-395	-9 176

BALANSRÄKNING PER DEN 31 DECEMBER
mnkr

KONCERNEN

TILLGÅNGAR	NOT	2018	2017
Immateriella tillgångar	10	-	-
Placeringstillgångar			
Rörelsefastigheter	11	738	724
Förvaltningsfastigheter	11,15	32 165	30 417
Andelar i joint venture	13	1 556	1 272
Andra finansiella placeringstillgångar	14,15,16,17		
<i>Aktier och andelar¹⁾</i>		78 064	77 373
<i>Obligationer och andra räntebärande värdepapper¹⁾</i>		77 303	81 250
<i>Utlåning till kreditinstitut</i>		1 325	10 031
<i>Derivat</i>		759	356
<i>Övriga finansiella placeringstillgångar</i>		-	593
Summa andra finansiella placeringstillgångar		157 451	169 603
Summa placeringstillgångar		191 910	202 016
Fordringar			
Fordringar avseende direkt försäkring		24	17
Övriga fordringar	19	251	274
Summa fordringar		275	291
Andra tillgångar			
Materiella tillgångar	20	23	32
Kassa och bank		3 098	2 785
Summa andra tillgångar		3 121	2 817
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	21	624	660
SUMMA TILLGÅNGAR		195 930	205 784

¹⁾ Omräkning av ingående balanser har gjorts per 2017-12-31 pga att räntebärande fonder omklassificerades från kategorin Obligationer och andra räntebärande värdepapper till kategorin Aktier och andelar.

KONCERNEN

EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	NOT	2018	2017
Eget kapital	26		
Eget kapital hänförligt till ägare av moderföretaget			
<i>Aktiekapital</i>		7	7
<i>Övriga bundna reserver</i>		27 896	37 202
<i>Balanserat resultat</i>		49 891	38 941
<i>Årets resultat</i>		-4 910	1 789
Summa eget kapital hänförligt till ägare av moderföretaget		72 884	77 939
Innehav utan bestämmande inflytande		1 022	1 041
Summa eget kapital		73 906	78 980
Försäkringstekniska avsättningar			
Avsättning för oreglerade skador	22	102 038	100 087
Andra avsättningar			
Avsättning för pensioner	30	1 102	977
Avsättning för skatter	23	11 753	14 124
Summa andra avsättningar		12 855	15 101
Skulder			
Skulder avseende direkt försäkring	24	190	199
Derivat	15,17,25	88	536
Skulder till kreditinstitut	15,27	5 790	9 826
Övriga skulder	28	655	614
Summa skulder		6 723	11 175
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	29	408	441
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		195 930	205 784

BALANSRÄKNING PER DEN 31 DECEMBER
mnkr

MODERFÖRETAGET

TILLGÅNGAR	NOT	2018	2017
Placeringstillgångar			
Byggnader och mark	11,15	11 289	10 471
Placeringar i koncernföretag och intresseföretag			
<i>Aktier i koncernföretag</i>	12	4 186	4 424
<i>Aktier i joint venture-företag</i>	13	588	535
Summa placeringar i koncernföretag och intresseföretag		4 774	4 959
Andra finansiella placeringstillgångar	14,15,16,17		
<i>Aktier och andelar ¹⁾</i>		64 407	63 756
<i>Obligationer och andra räntebärande värdepapper ¹⁾</i>		62 633	64 926
<i>Utlåning till kreditinstitut</i>		1 050	7 962
<i>Derivat</i>		630	289
<i>Övriga finansiella placeringstillgångar</i>		-	593
Summa andra finansiella placeringstillgångar		128 720	137 526
Summa placeringstillgångar		144 783	152 956
Fordringar			
Fordringar avseende direkt försäkring		11	4
Övriga fordringar	19	5 599	6 114
Summa fordringar		5 610	6 118
Andra tillgångar			
Materiella tillgångar	20	23	32
Kassa och bank		2 329	2 189
Summa andra tillgångar		2 352	2 221
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	21	464	496
SUMMA TILLGÅNGAR		153 209	161 791

¹⁾ Omräkning av ingående balanser har gjorts per 2017-12-31 pga att räntebärande fonder omklassificerades från kategorin Obligationer och andra räntebärande värdepapper till kategorin Aktier och andelar.

MODERFÖRETAGET

EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	NOT	2018	2017
Eget kapital	26		
Aktiekapital		7	7
Balanserat resultat		32 063	40 664
Årets resultat		-1 463	-8 601
Summa eget kapital		30 607	32 070
Obeskattade reserver	8		
Säkerhetsreserv		32 335	36 507
Summa obeskattade reserver		32 335	36 507
Försäkringstekniska avsättningar			
Avsättning för oreglerade skador	22	81 251	79 937
Andra avsättningar			
Avsättning för pensioner	30	601	569
Avsättning för skatter	23	2 084	2 981
Summa andra avsättningar		2 685	3 550
Skulder			
Skulder avseende direkt försäkring	24	157	160
Derivat	15,17,25	76	436
Skulder till kreditinstitut	15,27	4 494	7 846
Övriga skulder	28	1 432	1 080
Summa skulder		6 159	9 522
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	29	172	205
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		153 209	161 791

KASSAFLÖDESANALYS
mnkr

	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Kassaflöde från den löpande verksamheten				
Premieinbetalningar	245	235	-	0
Premieåterbetalningar	-32	-123	-32	-123
Skadeutbetalningar	-9 316	-9 148	-6 903	-6 911
Utbetalningar för driftkostnader	-708	-677	-437	-603
Utbetalningar från anslagsverksamhet m.m.	-129	-175	-57	-74
Inbetalningar fastighetsförvaltning	1 373	1 387	429	447
Utbetalningar fastighetsförvaltning	-411	-394	-127	-118
Investeringar/försäljningar i:				
Byggnader och mark	1 158	554	1 379	1 210
Aktier och andelar	-3 636	-55	-2 791	311
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	6 656	-2 639	4 433	-3 107
Derivat	-3 799	2 115	-3 081	1 708
Övriga finansiella placeringstillgångar	-3 437	4 766	-2 753	3 714
Utlåning till kreditinstitut	8 581	-2 866	6 817	-2 357
Erhållna utdelningar	3 300	7 378	2 773	6 114
Erhållna räntor	1 468	1 716	1 258	1 425
Betalda räntor	-986	-968	-747	-607
Betald inkomstskatt	-228	-217	-160	-77
Summa kassaflöde från den löpande verksamheten	100	889	1	952
Kassaflöde från investeringsverksamheten				
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	-4	-25	-4	-25
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	-	0	-	0
ÅRETS KASSAFLÖDE	96	864	-3	927
Kassa och bank vid årets början	2 785	1 979	2 189	1 309
Valutakursdifferens i kassa och bank	217	-58	143	-47
KASSA OCH BANK VID ÅRETS SLUT	3 098	2 785	2 329	2 189

FÖRÄNDRING I EGET KAPITAL
mnkr

KONCERNEN

	Hänförligt till moderföretagets aktieägare					
	Aktie- kapital	Övriga bundna reserver	Balanserat resultat (inkl. årets resultat)	Summa	Innehav utan bestäm- mande inflytande	Summa eget kapital
Ingående balans per 1 januari 2017	7	34 842	41 301	76 150	1 068	77 218
Totalresultat						
Årets resultat			1 805	1 805	-27	1 778
Aktuariella vinster och förluster			-16	-16	-	-16
Summa totalresultat			1 789	1 789	-27	1 762
Omföring mellan bundet och fritt eget kapital						
Eget kapitals andel av årets förändring i obeskattade reserver		2 360	-2 360	-	-	-
Summa omföring mellan bundet och fritt eget kapital		2 360	-2 360	-	-	-
Utgående balans per 31 december 2017	7	37 202	40 730	77 939	1 041	78 980
Ingående balans per 1 januari 2018	7	37 202	40 730	77 939	1 041	78 980
Totalresultat						
Årets resultat			-4 832	-4 832	-163	-4 995
Aktuariella vinster och förluster			-78	-78	-	-78
Justering ¹⁾		489	-627	-138	138	-
Summa totalresultat		489	-5 537	-5 048	-25	-5 073
Omföring mellan bundet och fritt eget kapital						
Omräkning av ingående balans på grund av ändrad skattesats ²⁾		575	-582	-7	7	0
Eget kapitals andel av årets förändring i obeskattade reserver		-4 742	4 742	0	-	0
Omföring ³⁾		-5 628	5 628	0	-	0
Summa omföring mellan bundet och fritt eget kapital		-9 795	9 788	-7	7	0
Utgående balans per 31 december 2018	7	27 896	44 981	72 884	1 022	73 906

¹⁾ Justeringen avser under 2017 felaktigt beräknad minoritetsandel.

²⁾ Omräkningen avser den del av obeskattade reserver som hänför sig till eget kapital.

³⁾ Justeringen avser under 2018 gjord omföring av tidigare år uppbokad fond för realiserade vinster.

Övriga bundna reserver	Fond orealiserade vinster	Obeskattade reserver	Innehav utan bestämmande inflytande	Summa
Ingående balans per 1 januari 2017	5 628	29 214	1 417	36 259
Årets förändring	-	2 360	-5	2 355
Utgående balans per 31 december 2017	5 628	31 574	1 412	38 614
Ingående balans per 1 januari 2018	5 628	31 574	1 412	38 614
Omräkning av ingående balans på grund av ändrad skattesats ²⁾	-	575	7	582
Årets förändring	-	-4 742	-143	-4 885
Omföring ³⁾	-5 628		-563	-6 191
Justering ¹⁾	-	489	-489	-
Utgående balans per 31 december 2018	0	27 896	223	28 120

¹⁾ Justeringen avser under 2017 felaktigt beräknad minoritetsandel.

²⁾ Omräkningen avser den del av obeskattade reserver som hänför sig till eget kapital.

³⁾ Justeringen avser under 2018 gjord omföring av tidigare år uppbokad fond för realiserade vinster.

MODERFÖRETAGET

	Aktiekapital	Balanserat resultat	Totalresultat för perioden	Totalt eget kapital
Ingående balans per 1 januari 2017	7	39 617	1 047	40 671
Föregående års vinstdisposition		1 047	-1 047	-
Totalresultat för perioden		-	-8 601	-8 601
Utgående balans per 31 december 2017	7	40 664	-8 601	32 070
Ingående balans per 1 januari 2018	7	40 664	-8 601	32 070
Föregående års vinstdisposition		-8 601	8 601	0
Totalresultat för perioden		-	-1 463	-1 463
Utgående balans per 31 december 2018	7	32 063	-1 463	30 607

Ägare och antal aktier:

Landsorganisationen i Sverige (LO)

Svenskt Näringsliv

350 (350) aktier à nom. 10 000 kronor

350 (350) aktier à nom. 10 000 kronor

De finansiella rapporterna och noterna till de finansiella rapporterna presenteras i miljoner svenska kronor om inte annat anges. På grund av avrundning i noterna kan summeringar avvika från totalen.

Not 1. Redovisningsprinciper

Allmän information

Denna årsredovisning och koncernredovisning har upprättats och godkänts av styrelsen och verkställande direktören den 10 april 2019 och kommer att föreläggas bolagsstämman den 19 juni 2019 för fastställande. Företaget är ett svenskt försäkringsaktiebolag med säte i Stockholm och kontor i centrala Stockholm. AFA Sjukförsäkringsaktiebolag är moderföretag i AFA Sjukförsäkringskoncernen.

Uttalande om överensstämmelse med tillämpade regelverk

Denna årsredovisning upprättas i enlighet med de av EU godkända standarderna International Financial Reporting Standards (IFRS) samt tolkningsuttalanden från IFRS Interpretations Committee.

Vid upprättandet tillämpas också lagen om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL), Rådet för finansiell rapportering (RFR) uttalanden samt rekommendation RFR 1 Kompletterande redovisningsregler för koncerner. Vidare tillämpas Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag FFFS 2015:12 och dess ändringsföreskrifter.

Moderföretaget i AFA Sjukförsäkringskoncernen tillämpar så kallad lagbegränsad IFRS. Den finansiella rapporteringen följer lagen om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag FFFS 2015:12 och dess ändringsföreskrifter. Vidare tillämpas Rådet för finansiell rapportering (RFR) rekommendation RFR 2 Redovisning för juridiska personer vid upprättandet av årsredovisningen. Det har skett ändringar i RFR 2. AFA Sjukförsäkring har tagit ställning till dessa ändringar och bedömt att de inte får någon väsentlig påverkan för AFA Sjukförsäkring. Moderföretaget tillämpar samma principer som koncernen med de undantag som beskrivs i avsnittet Tillkommande redovisningsprinciper i moderföretaget. I enlighet med 2 kap. Årsredovisningslagen (ÅRL) och IAS 8 Redovisningsprinciper, ändringar i uppskattningar och bedömningar samt fel kan avvikelser från nämnda regelverk göras om följderna av avvikelserna inte är väsentliga.

Enligt 5 kap. 5 § ÅRFL angående resultat per försäkringsklass lämnas ingen upplysning utan hänvisning sker till resultatanalysen i förvaltningsberättelsen.

Nya och ändrade standarder och tolkningar under 2018

IFRS 9 – Finansiella instrument trädde i kraft 1 januari 2018 och ersätter befintliga regler om redovisning, värdering, nedskrivning och säkringsredovisning. IFRS 9 är principdrivet jämfört med IAS 39 som är regelbaserat och innehåller nya principer för hur finansiella tillgångar ska klassificeras och värderas. Avgörande för klassificeringen, i vilken värderingskategori en finansiell tillgång hänförs sig till grundar sig på företagets affärsmodell. Övergången till IFRS 9 har inte inneburit några väsentliga förändringar för AFA Sjukförsäkring, eftersom företaget redan tidigare värderat de flesta finansiella instrument till verkligt värde med förändringar över resultaträkningen. I linje med övergångsreglerna har jämförande information för tidigare perioder inte räknats om. Effekten av övergången uppgår i koncernen till -4 miljoner kronor och i moderföretaget -3 miljoner kronor som redovisas i balanserat resultat. En översikt av övergången till IFRS 9 från IAS 39 presenteras i tabell i not 14.

IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder är antagen av EU och trädde i kraft den 1 januari 2018. Standarden ersätter existerande standarder och tolkningar relaterade till intäktsredovisning med undantag för redovisning av försäkringskontrakt. För AFA Sjukförsäkrings del är standarden tillämplig på andra intäkter i försäkringsrörelsen än de som omfattar överföring av försäkringsrisk. Dessa intäkter utgör en obetydlig andel av AFA Sjukförsäkrings samlade verksamhet och resultat. Övergången från intäktsredovisning enligt standard IAS 18 till intäktsredovisning enligt IFRS 15 har inte fått någon väsentlig påverkan på AFA Sjukförsäkrings finansiella ställning och resultat.

Nya och ändrade standarder och tolkningar som ännu ej trätt i kraft

International Accounting Standards Board (IASB) har givit ut nya och ändrade standarder och tolkningar som ännu ej trätt i kraft. Vissa av dessa standarder är godkända inom EU medan andra ännu inte har godkänts för tillämpning. Nedan återfinns de nya och ändrade standarder och tolkningar som getts ut av IASB men som ännu ej har trätt i kraft. Dessa har ännu inte tillämpats av AFA Sjukförsäkring.

IFRS 16 Leasingavtal är antagen av EU och trädde i kraft den 1 januari 2019. Standarden ersätter nuvarande IAS 17. AFA Sjukförsäkring kommer att börja tillämpa IFRS 16 från och med 1 januari 2019 och kommer att tillämpa den förenklade övergångsmetoden vid implementering av standarden. I samband med övergången har AFA Sjukförsäkring valt att endast tillämpa definitionen av ett leasingavtal på avtal som enligt nuvarande IAS 17 identifierats som leasingavtal. Leasingavtal med en leasingperiod om tolv månader eller kortare eller där den underliggande tillgången har ett värde som är lågt eller som bedömts oväsentligt kommer inte att inkluderas i skulden och nyttjanderätten i balansräkningen. AFA Sjukförsäkrings bedömning är att standarden väntas få en

begränsad påverkan på AFA Sjukförsäkrings finansiella ställning och resultat, även om balansomslutningen kommer att öka något till följd av att en andel av koncernens leasingavtal kommer att redovisas i balansräkningen som anläggningstillgångar respektive räntebärande skulder. Vidare kan koncernens tekniska resultat komma att förbättras obetydligt då nuvarande leasingkostnader, som ingår i driftskostnaderna, delas upp på avskrivningar respektive räntekostnader, vilka ingår i kapitalförvaltningens resultat.

Utvecklingen av den internationella redovisningsstandarden IFRS 17 avseende redovisning av försäkringskontrakt har pågått under flera år under ledning av International Accounting Standards Board (IASB). Standarden publicerades i maj 2017 och avses träda i kraft den 1 januari 2022. Den är ännu inte antagen av EU. Standarden syftar till att formulera principer för enhetlig värdering av försäkringskontrakt samt att öka jämförbarhet mellan företag genom krav på presentation och upplysningar. Koncernen analyserar för närvarande effekterna för AFA Försäkring.

Slutligen har en rad mindre, specifika ändringar beslutats i enskilda IFRS-standarder, men inga av dessa har bedömts beröra AFA Sjukförsäkring.

Redovisningsprinciper i moderföretaget

Moderföretaget tillämpar samma redovisningsprinciper som koncernen. Därutöver följer moderföretaget Rådet för finansiell rapportering (RFR) rekommendation RFR 2 Redovisning för juridiska personer.

Samma redovisningsprinciper och beräkningsmetodik har tillämpats som i AFA Sjukförsäkrings årsredovisning 2017 och inga väsentliga ändringar har påverkat redovisningen i de finansiella rapporterna. Nedan anges de redovisningsprinciper som tillämpas av moderföretaget och som tillkommer enligt RFR 2 Redovisning för juridiska personer.

PLACERINGAR I KONCERNFÖRETAG OCH JOINT VENTURE

Aktier i koncernföretag och joint venture redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för eventuella nedskrivningar. Förvävsrelaterade utgifter för koncernföretag och joint venture som kostnadsförs i koncernredovisningen ingår som en del i anskaffningsvärdet för andelar i dotterföretag.

KONCERNBIDRAG

Erhållna och lämnade koncernbidrag redovisas i posten Bokslutsdispositioner i resultaträkningen som en ökning eller minskning av årets resultat.

PENSIONER

I koncernen finns både avgiftsbestämda och förmånsbestämda pensionsplaner reglerade genom kollektivavtal samt individuella pensionsutfästelser. De förmånsbestämda pensionsplanerna är tryggade genom pensionsavsättningar i balansräkningen,

Konsumentkooperationens pensionsstiftelse eller genom försäkring. Moderföretaget har tecknat kreditförsäkring motsvarande pensionsavsättningen hos Försäkringsbolaget PRI Pensionsgaranti (PRI). De individuella pensionsutfästelserna är tryggade genom försäkring och i form av direktpension som säkerställs via kapitalförsäkring med pantförskrivning.

Som avgiftsbestämda pensionsplaner klassificeras de planer där företagets förpliktelse är begränsad till de avgifter som företaget åtagit sig att betala, vilket medför att den anställda bär den aktuariella risken och investeringsrisken. Avgifterna till avgiftsbestämda pensionsplaner redovisas som en kostnad i årets resultat under den period som intjänandet sker.

Som förmånsbestämda pensionsplaner klassificeras de planer där den anställda garanteras en viss pension i förhållande till lönen samt att företaget i allt väsentligt bär den aktuariella risken och investeringsrisken. Enligt IFRS ska förmånsbestämda planer redovisas i enlighet med IAS 19. Kostnaden för pensionsförpliktelsen fastställs med den så kallade PUC-metoden (Projected Unit Credit). Metoden inkluderar framtida intjänande med syfte att fördela pensionskostnaden jämnt över intjäningstiden. Kostnaden avseende periodens tjänstgöring redovisas som en kostnad i resultaträkningen och effekter av omvärderingar i form av aktuariella vinster eller förluster redovisas i Övrigt totalresultat.

I moderföretaget finns både avgiftsbestämda och förmånsbestämda pensionsplaner reglerade genom kollektivavtal samt individuella pensionsutfästelser.

Avgiftsbestämda pensionsplaner redovisas på samma sätt som i koncernen.

Förmånsbestämda pensionsplaner redovisas i enlighet med förenklingsregeln i RFR 2 och beräknas enligt tryggandelagen samt PRI:s och Konsumentkooperationens grunder, vilket avviker från IAS 19 men är en förutsättning för skattemässig avdragsrätt. Kostnaderna för de förmånsbestämda planerna redovisas som en kostnad i resultaträkningen i den takt pensionsrätterna intjänas.

Principer för upprättande av koncernredovisning

Koncernredovisningen omfattar moderföretaget och dess dotterföretag samt innehav i joint venture. Dotterföretag är företag över vilka moderföretaget utövar ett bestämmande inflytande. Joint venture är samarbetsarrangemang genom vilka parterna som har ett gemensamt bestämmande inflytande över arrangemanget har rätt till nettotillgångarna från arrangemanget. Bestämmande inflytande föreligger när en investerare är exponerad för eller har rätt till rörlig avkastning från sitt engagemang i investeringsobjektet och kan påverka avkastningen med hjälp av sitt bestämmande inflytande över investeringsobjektet.

De finansiella rapporterna för moderföretaget, dotterföretagen samt joint venture som konsolideras avser samma period och är upprättade enligt de redovisningsprinciper som gäller för koncernen. Ett dotterföretag eller ett joint venture tas in i koncernredovisningen vid förvärvstidpunkten, vilket är den dag då moderföretaget får ett bestämmande inflytande, och ingår i koncernredovisningen till den dag då det bestämmande inflytandet upphör.

Koncernredovisningen upprättas enligt förvärvsmetoden för dotterföretag. Anskaffningsvärdet för ett förvärv utgörs av verkligt värde på tillgångarna som lämnats som ersättning och uppkomna eller övertagna skulder per överlåtelsedagen. Väsentliga transaktionskostnader för förvärv av dotterföretag redovisas i koncernredovisningen när de uppkommer och inkluderas inte i anskaffningsvärdet för de förvärvade företagen. Exempel på sådana kostnader är kostnader för juridiska konsultationer i samband med förvärv.

Joint venture redovisas i koncernredovisningen enligt kapitalandelsmetoden vilket betyder att andelar i ett företag redovisas till anskaffningsvärde vid anskaffningstillfället och därefter justeras med ägarföretagets andel av förändringen i investeringsobjektets nettotillgångar.

Identifierade förvärvade tillgångar och övertagna skulder och eventuella förpliktelser i ett rörelseförvärv värderas inledningsvis till verkligt värde på förvärvsdagen. Om anskaffningsvärdet understiger verkligt värde för det förvärvade dotterföretagets tillgångar, skulder och eventuella förpliktelser redovisas mellanskillnaden direkt i resultaträkningen.

Koncerninterna transaktioner och balansposter samt orealiserade vinster och förluster på transaktioner mellan koncernföretag elimineras.

Värderingsgrunder för upprättande av redovisningen

Tillgångar och skulder värderas till anskaffningsvärden, undantaget placeringsstillgångar som redovisas till verkligt värde och försäkringstekniska avsättningar som värderas utifrån vedertagna aktuariella metoder och betryggande aktuariella antaganden. Värdeförändringarna för placeringsstillgångar och försäkringstekniska avsättningar redovisas i resultaträkningen.

IFRS 4 föreskriver att endast avtal som innebär betydande överföring av försäkringsrisk, till skillnad från avtal som till övervägande del innebär sparande, ska redovisas som försäkringsavtal. Samtliga av koncernens försäkringsprodukter innebär att koncernen övertar en betydande risk för försäkringstagarna genom att gå med på att kompensera dem eller andra förmånsstagare om en förutbestämd försäkrad händelse skulle inträffa.

Redovisning av utländsk valuta

Moderföretagets funktionella valuta och koncernens rapporteringsvaluta är svenska kronor. Transaktioner i utländsk valuta omräknas till svenska kronor enligt de valutakurser som gäller på transaktionsdagen. På balansdagen omräknas monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta till svenska kronor enligt gällande balansdagskurs. Valutakursvinster och -förluster som uppkommer till följd av detta redovisas netto i resultaträkningen i posterna Kapitalavkastning, intäkter eller Kapitalavkastning, kostnader.

Tillämpade principer för poster i resultaträkningen

Posterna som ingår i det tekniska resultatet avser till helt övervägande del företagets verksamhet som försäkringsgivare. Det icke-tekniska resultatet utgörs av de poster som i huvudsak är hänförliga till kapitalförvaltningen.

PREMIEINTÄKTER

Premier från försäkringsavtal redovisas som intäkter i takt med intjänandet med avdrag för befarade och konstaterade kundförluster.

KAPITALAVKASTNING ÖVERFÖRD TILL FÖRSÄKRINGSRÖRELSEN

Den totala kapitalavkastningen redovisas i det icke-tekniska resultatet. En del av denna avkastning kan betraktas som hänförlig från inbetalda premier som förvaltats av placeringsverksamheten för försäkringsrörelsens räkning. Av denna anledning allokeras en del av avkastningen till det tekniska resultatet.

Vid beräkningen av den kapitalavkastning som är hänförlig till det tekniska resultatet används försäkringsrörelsens genomsnittliga försäkringstekniska avsättningar som förvaltas av placeringsverksamheten. Den överförda kapitalavkastningen beräknas utifrån en räntesats som motsvarar medelavkastningen per år på 3-månaders statsskuldväxlar.

FÖRSÄKRINGSERSÄTTNINGAR

De totala försäkringsersättningarna för redovisningsperioden omfattar dels under perioden utbetalda försäkringsersättningar, dels förändringar i avsättning för oreglerade skador. Utbetalda försäkringsersättningar inkluderar förutom skadeersättningar även kostnader för skadereglering.

DRIFTKOSTNADER

Driftkostnaderna för perioden delas upp på driftkostnader för skadereglering och kostnader för övrig försäkringsteknisk verksamhet. I moderföretagets icke-tekniska redovisning av kapitalavkastning ingår driftkostnader för finansförvaltningen och fastighetsförvaltningen.

Driftkostnaderna avser både direkta och indirekta kostnader. De fördelas och redovisas utifrån den funktion de härrör ifrån:

- Skadereglering
- Administration
- Kapitalförvaltning
- Fastighetsförvaltning

AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkring bedrivs i en gemensam organisation. Driftkostnader fördelas med hänsyn till respektive företags andel av resursförbrukningen i organisationen.

ERSÄTTNINGAR TILL ANSTÄLLDA

Företagens anställda är tillikaanställda i AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkring. Ersättningar till anställda fördelas med hänsyn till respektive företags andel av resursförbrukningen i organisationen.

PENSIONS-KOSTNADER

I koncernen finns både förmånsbestämda och avgiftsbestämda pensionsplaner. Pensionskostnader redovisas enligt IAS 19 i koncernredovisningen.

I koncernredovisningen redovisas aktuariella vinster och förluster i pensionsskulden samt finansiella vinster och förluster i stiftelsens kapital helt och hållet under den period de inträffar. Dessa effekter redovisas i övrigt totalresultat som poster som inte kommer att omföras till resultaträkningen. I moderföretaget redovisas dessa effekter i resultaträkningen. Moderföretagets utgifter för avgiftsbestämda pensionsplaner kostnadsförs i takt med de anställdas intjänande.

Som avgiftsbestämda pensionsplaner klassificeras de planer där företagets förpliktelse är begränsad till de avgifter som företaget åtagit sig att betala, vilket medför att den anställda bär den aktuariella risken och investeringsrisken. Avgifterna till avgiftsbestämda pensionsplaner redovisas som en kostnad i årets resultat under den period som intjänandet sker.

Som förmånsbestämda pensionsplaner klassificeras de planer där den anställda garanteras en viss pension i förhållande till lönen samt att företaget i allt väsentligt bär den aktuariella risken och investeringsrisken. Förmånsbestämda pensionsplaner redovisas i enlighet med förenklingsregeln i RFR 2 och beräknas enligt trygghandelagen samt PRI:s och Konsumentkooperationens grunder.

Kostnaderna för de förmånsbestämda planerna redovisas som en kostnad i resultaträkningen i den takt pensionsrätten intjänas.

LEASING

Leasingkontrakt kan kategoriseras som antingen finansiella eller operationella avtal. Leasingavtal som innebär att en väsentlig del av riskerna och fördelarna förknippade med ägandet kvarstår

hos leasegivaren klassificeras som operationella. Företaget har endast tecknat operationella leasingavtal. Leasingavgifter för tecknade operationella avtal kostnadsförs i resultaträkningen linjärt över leasingperioden.

ÖVRIGA TEKNISKA KOSTNADER

Som Övriga tekniska kostnader redovisas sådana kostnader i försäkringsrörelsen som inte omfattar överföring av försäkringsrisk. Kostnaderna avser främst stöd till forskning.

KAPITALFÖRVALTNINGENS RESULTAT

Kapitalförvaltningens resultat består av Kapitalavkastning, intäkter, Kapitalavkastning, kostnader, Orealiserade vinster på placerings-tillgångar och Orealiserade förluster på placeringstillgångar.

Kapitalavkastning, intäkter

Kapitalförvaltningens intäkter består av hyresintäkter, utdelningar, ränteintäkter, valutakursvinster (netto), återförda nedskrivningar samt realisationsvinster (netto) avseende placeringstillgångar.

Hyresintäkter

Samtliga förvaltningsfastigheter hyrs ut med kommersiella hyresavtal som är tecknade på viss tid, vilket innebär att en förändring av marknadshyrorna inte ger ett direkt utslag i hyresintäkterna. Förändring av hyresintäkterna sker i samband med att avtal förfaller till omförhandling. Flertalet kommersiella avtal har en indexklausul som innebär att hyran förändras med en viss andel av inflationen. Bostadshyrorna omförhandlas årligen med Hyresgästföreningen.

Hyresintäkterna periodiseras och redovisas linjärt under hyresavtalets löptid. Eventuella hyresrabatter och kostnader för hyresavtalets ingående periodiseras också över hyresavtalets löptid.

Utdelningar

Utdelningar avser aktieutdelningar vilka redovisas i resultaträkningen i den period då rätten till betalning fastställs.

Ränteintäkter

Ränteintäkter utgörs av ränta på obligationer och andra räntebärande värdepapper samt av övriga ränteintäkter (utlåning till kreditinstitut, bankmedel, övriga finansiella placeringstillgångar och värdepapperslån).

Ränteintäkter från obligationer och andra räntebärande värdepapper beräknas enligt effektivräntemetoden. Denna metod används för beräkning av det upplupna anskaffningsvärdet för en finansiell tillgång eller finansiell skuld och för periodisering av ränteintäkter eller räntekostnaden över relevant period.

Valutakursvinster (netto)

Valutakursdifferenser, såväl realiserade som oraliserade, redovisas löpande i resultaträkningen i takt med att de uppstår.

NOTUPPLYSNINGAR

Realisationsvinster (netto)

Realisationsresultat redovisas löpande i resultaträkningen i takt med att det uppstår. Realiserade vinster och förluster redovisas netto per tillgångsslag.

Kapitalavkastning, kostnader

Kapitalförvaltningens kostnader består av driftkostnader för byggnader och mark samt kapitalförvaltning, räntekostnader och finansiella kostnader, valutakursförluster (netto), realisationsförluster (netto) samt av- och nedskrivningar avseende placeringstillgångar.

Orealiserade vinster på placeringstillgångar och Orealiserade förluster på placeringstillgångar

Orealiserat resultat består av årets förändring av skillnaden mellan anskaffningsvärde och verkligt värde. Orealiserade vinster och förluster redovisas netto per tillgångsslag. Orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar beskrivs i mer detalj i avsnittet Placeringstillgångar under rubriken Tillämpade principer för poster i balansräkningen.

INKOMSTSKATT

Koncernens och moderföretagets skattekostnad för perioden utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Aktuell skatt är skatt som hänför sig till periodens skattepliktiga resultat. Uppskjuten skatt uppstår på grund av temporära skillnader mellan en tillgångs eller skulds skattemässiga värde och dess bokförda värde. Aktuell skatt och uppskjuten skatt redovisas i resultaträkningen.

Tillämpade principer för poster i balansräkningen

PLACERINGSTILLGÅNGAR

Fastigheter / Byggnader och mark

Med rörelsefastigheter avses fastigheter som innehas för att användas i den egna verksamheten. Koncernens rörelsefastigheter redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar. Avskrivning görs med två procent per år av anskaffningsvärdet.

Förvaltningsfastigheter är placeringstillgångar som innehas för att ge hyresintäkter och värdestegring. Förvaltningsfastigheter redovisas initialt till anskaffningsvärde, vilket inkluderar direkt hänförliga utgifter till förvärvet. Efter den initiala redovisningen redovisas förvaltningsfastigheter till verkligt värde och värdeförändringen redovisas i resultaträkningen. Med verkligt värde menas uppskattat försäljningsvärde på balansdagen.

I moderföretaget redovisas samtliga fastigheter, inklusive fastigheten som används i den egna verksamheten, som förvaltnings-

fastigheter i enlighet med svenska lätttnadsregler i FFFS 2015:12. Fastigheterna värderas till verkligt värde och värdeförändringen redovisas i resultaträkningen.

Andra finansiella placeringstillgångar

Med andra finansiella placeringstillgångar avses finansiella instrument, vilka definieras som varje form av avtal som ger upphov till en finansiell tillgång i ett företag och en finansiell skuld eller ett egetkapitalinstrument i ett annat företag. Andra finansiella placeringstillgångar utgörs av aktier och andelar, obligationer och andra räntebärande värdepapper, utlåning till kreditinstitut, derivat, övriga finansiella placeringstillgångar och värdepapperslån. Med övriga finansiella placeringstillgångar avses återköpstransaktioner.

Samtliga andra finansiella placeringstillgångar samt finansiella skulder som är derivat och återköpstransaktioner har klassificerats till kategorin verkligt värde via resultaträkningen baserat på företagets affärsmodell för förvaltningen av finansiella instrument och dess avtalsenliga villkor. Affärsmodellen speglar hur koncernen och moderföretaget förvaltar portföljer av finansiella instrument för att generera kassaflöden. När affärsmodellen bestäms för en grupp av finansiella instrument tas hänsyn till faktorer såsom:

- Syftet med affärsmodellen
- Hur de finansiella instrumentens resultat utvärderas och rapporteras till ledningen
- Hur risker bedöms och hanteras
- Extern rapportering

Med beaktning av ovanstående faktorer har en bedömning gjorts att samtliga andra finansiella placeringstillgångar samt finansiella skulder som är derivat och återköpstransaktioner ska klassificeras till verkligt värde via resultaträkningen eftersom förvaltningen och resultatet utvärderas baserat på verkligt värde i enlighet med den riskhanterings- och investeringsstrategi som styrelsen beslutat, samt att uppföljning internt till styrelse och ledning utgår från verkligt värde. All externrapportering sker dessutom till verkligt värde.

Återköpstransaktioner på skuldsidan hamnar med automatik i affärsmodell Hold to Collect men AFA Sjukförsäkring har valt att tillämpa FVTPL (Fair Value Through Profit or Loss) för återköpstransaktioner på skuldsidan eftersom det blir en redovisningsmismatch med övriga repor på tillgångssidan om man inte redovisar repor på skuldsidan till verkligt värde.

Med verkligt värde på finansiella tillgångar som handlas på en aktiv marknad avses den senaste kursen på balansdagen. Verkligt värde för finansiella tillgångar som inte handlas på en aktiv marknad fastställs med hjälp av olika värderingstekniker. Se vidare not 15.

För samtliga finansiella tillgångar och finansiella skulder tillämpas affärsdagsredovisning, vilket innebär att fordringar och skulder avseende ej reglerade affärer uppkommer. Dessa redovisas i posten Övriga fordringar eller Övriga skulder.

En finansiell tillgång eller finansiell skuld redovisas i balansräkningen när företagen blir part i instrumentets avtalsmässiga villkor. Vid försäljning av en finansiell tillgång eller finansiell skuld upphör den att redovisas i balansräkningen på affärsdagen och den vinst eller förlust som uppstår redovisas i resultaträkningen.

Anskaffningsvärdet för andra finansiella placeringstillgångar fastställs exklusive eventuella transaktionskostnader. Transaktionskostnader redovisas i stället i resultaträkningen i posten Kapitalavkastning, kostnader.

Aktier och andelar

Aktier och andelar värderas till verkligt värde. Värderingsteknik för aktier och andelar beskrivs i not 15. Aktier och andelar redovisas i balansräkningen under Andra finansiella placerings-tillgångar.

Obligationer och andra räntebärande värdepapper

Obligationer och andra räntebärande värdepapper värderas till verkligt värde. Värderingsteknik för obligationer och andra räntebärande värdepapper beskrivs i not 15. Obligationer och andra räntebärande värdepapper redovisas i balansräkningen under Andra finansiella placeringstillgångar.

Utlåning till kreditinstitut

Utlåning till kreditinstitut avser utlåning till banker där insatta medel är disponibla först efter en viss uppsägningstid. Utlåningen värderas till verkligt värde och redovisas i balansräkningen under rubriken Andra finansiella placeringstillgångar.

Derivat

Samtliga derivat värderas individuellt och till verkligt värde.

Derivatkontrakt med positivt verkligt värde på balansdagen redovisas i balansräkningen i posten Derivat under Andra finansiella placeringstillgångar. Derivatkontrakt med negativt verkligt värde redovisas på balansräkningens skuldsida i posten Derivat. Se vidare not 15.

Återköpstransaktioner

Återköpstransaktioner delas upp i två typer av transaktioner: återköpsavtal och omvända återköpsavtal. Vid ett återköpsavtal säljer företaget en obligation samtidigt som motparten förbinder sig att sälja tillbaka obligationen vid en förutbestämd tidpunkt till ett förutbestämt pris. Såld obligation redovisas i balansräkningen till verkligt värde eftersom risk och avkastning inte övergår till köparen under återköpsavtalet. Den likvid som erhålls redovisas som skuld i posten Övriga skulder. Den sålda obligationen anges

i not 16.

Vid ett omvänt återköpsavtal köper företaget en obligation och motparten förbinder sig att köpa tillbaka obligationen på en förutbestämd dag till ett förutbestämt pris. Köpt obligation redovisas inte i balansräkningen och erlagd likvid redovisas som en fordran under posten Övriga finansiella placeringstillgångar.

Värdepapperslån

Värdepapperslån innebär att värdepapper lånas ut mot ersättning och erhållande av säkerhet. För koncernen och moderföretaget inskränker sig värdepapperslån till utländska aktier som företaget lånar ut till motparter med hög kreditvärdighet och som ställer säkerhet i form av likvida medel eller värdepapper.

Eftersom utlåningen inte är en transaktion där all risk och avkastning överlåtits till motparten redovisas utlånade värdepapper i balansräkningen till verkligt värde. Ersättningen för utlånade aktier redovisas i resultaträkningen under Kapitalavkastning, intäkter som Övriga ränteintäkter.

Samtliga säkerheter som erhållits vid utlåningen av värdepapper anges i not 16. I de fall erhållna säkerheter utgörs av likvida medel placeras dessa i räntebärande värdepapper. Koncernens och moderföretagets värdepapperslån hanteras av företagets depåbank.

ÖVRIGA FINANSIELLA TILLGÅNGAR OCH SKULDER

Övriga finansiella tillgångar utgörs av Fordringar avseende direkt försäkring, Övriga fordringar samt Upplupna ränte- och hyresintäkter. Dessa poster värderas till upplupet anskaffningsvärde. Övriga fordringars förväntade löptid är dock kort och dessa fordringar redovisas därför till det belopp som förväntas inflyta. Nedskrivningar av fordringar avseende direkt försäkring redovisas som minskade premieintäkter och nedskrivningar av andra typer av fordringar redovisas som driftkostnader.

Övriga finansiella skulder består av balansräkningens poster Skulder avseende direkt försäkring och Övriga skulder samt av upplupna räntekostnader som återfinns i balansräkningsposten Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter. Övriga finansiella skulder värderas normalt till upplupet anskaffningsvärde. Övriga finansiella skulders förväntade löptid är dock kort och dessa skulder redovisas därför till nominellt belopp utan diskontering.

MATERIELLA TILLGÅNGAR

Inventarier redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar. Avskrivningarna redovisas i resultaträkningen i posten Driftskostnader och beräknas linjärt över den förväntade nyttjandeperioden. Förväntad nyttjandeperiod för inventarier är mellan tre och fem år.

NOTUPPLYSNINGAR

Kontorsutrustning	5 år
Motorfordon	5 år
Datorutrustning	3-4 år

Vinst eller förlust vid avyttring eller utranering av en tillgång fastställs som skillnaden mellan försäljningsintäkten och tillgångens redovisade nettovärde och redovisas i resultaträkningen i posten Driftkostnader.

AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkring bedrivs i en gemensam organisation. Samtliga materiella anläggningstillgångar ägs av AFA Sjukförsäkring, men nyttjas av alla tre företagen. Årets avskrivningar fördelas med hänsyn till respektive företags andel av resursförbrukningen i organisationen.

KASSA OCH BANK

Kassa och bank består av banktillgodohavanden i försäkringsrörelsen och likvida medel överförda till kapitalförvaltningen. Kassa och bank redovisas på separat rad i koncernens och moderföretagets balansräkningar.

FÖRUTBETALDA KOSTNADER OCH UPPLUPNA INTÄKTER

Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter värderas till anskaffningsvärde.

EGET KAPITAL

I koncernredovisningen delas obeskattade reserver upp i eget kapital och uppskjuten skatt. Säkerhetsreserven får upplösas endast under särskilda villkor. Därför klassificeras egna kapitaldelen i säkerhetsreserven som bunden reserv i koncernredovisningen.

Enligt ÅRFL ska försäkringsföretag dela upp det egna kapitalet i bundet och fritt eget kapital. Bundet eget kapital utgörs i moderföretaget av aktiekapital medan allt annat eget kapital klassificeras som fritt eget kapital.

OBESKATTADE RESERVER

Moderföretaget har redovisat avsättningar till säkerhetsreserv i enlighet med Finansinspektionens beslut om undantag från reglerna för avsättning till säkerhetsreserv.

FÖRSÄKRINGSTEKNISKA AVSÄTTNINGAR

De försäkringstekniska avsättningarna består av avsättning för oreglerade skador.

Avsättning för oreglerade skador

Avsättning för oreglerade skador motsvarar det beräknade värdet av företagets ansvarighet på grund av inträffade försäkringsfall. Avsättning för oreglerade skador delas upp i avsättning för inträffade

och rapporterade skador, inträffade men ej rapporterade skador samt skaderegleringskostnader.

Inträffade och rapporterade skador avser skador med kända och fastställda ersättningar. Med inträffade men ej rapporterade skador avses för företaget okända försäkringsfall (IBNR) eller för företaget kända skador där försäkringsersättningar inte är slutligt fastställda (IBNER).

Beräkningarna utgår från statistiska metoder som baseras på antaganden om antalet sjukfall, avveckling, räntenivå, värdesäkring och andra riskmått samt driftkostnader.

Värderingen av de försäkringstekniska avsättningarna baseras på försiktiga antaganden och inkluderar vissa schablonmässiga säkerhetspåslag. Det innebär att det är troligt att dessa säkerhetspåslag kommer att resultera i framtida avvecklingsvinster.

Metodbeskrivning

Avsättningarna för månadsersättningsfall i avtalsgruppsjukförsäkringen, premiebefrielseförsäkringen och avgiftsbefrielseförsäkringen är beräknade med hänsyn till sjukavvecklingen och bedömningar av antal okända sjukfall. Avsättningarna för dagsersättningsfall för ovanstående försäkringar samt föräldrapenningtilläggsförsäkringen beräknas med triangelschemametodik. För trygghetsförsäkring vid arbets-skada används främst triangelschemametodik kombinerad med olika bedömningar för skadeår som inte är så långt utvecklade. Avsättningen för skadelivräntor i trygghetsförsäkring vid arbets-skada är beräknad med hänsyn till inflation och dödlighet. För sjuklivränta och förlängd livränta beräknas avsättningen med hänsyn till dödlighet.

Antaganden

Avsättningarnas storlek påverkas av en rad faktorer. De viktigaste antagandena i AFA Sjukförsäkring och AFA Trygghetsförsäkring är:

- Inflation och diskonteringsränta
- Bedömning av antal okända sjukfall, arbetsolycksfall och arbetssjukdomar
- Sjukavveckling
- Dödlighet
- Effekt av lag- och villkorsändringar

Inflation och diskonteringsränta

Vid beräkningen tas hänsyn till historisk inflation och löneutveckling. Generellt gäller att försäkringarna diskonteras med en nominell räntekurva enligt Finansinspektionen upprättade riktlinjer justerat med ett antagande om indexering beroende på värdesäkringens karaktär i de olika försäkringarna. Detta gäller inte för avsättningar där durationen är kort eftersom diskonteringseffekten där är försumbar.

Bedömning av antal okända sjukfall, arbetsolycksfall och arbets-sjukdomar

Avsättningarna består till betydande del av inträffade men ej rapporterade sjukfall. För att skatta antalet okända skadefall räcker det inte med att använda enbart statistiska metoder, eftersom det framför allt för det senaste skadeåret inte finns tillräckligt med underlag. Uppskattningen av antal okända skador görs därför genom en sammanvägd bedömning av olika statistiska metoder samt extern information om till exempel antal sjukskrivningar. Det senaste skadeåret är det mest svårbedömda året; ju tidigare skadeår, desto säkrare blir skattningarna av antalet okända skador.

Sjukavveckling

Beräkningen av avsättningar för månadsersättningsfall i AFA Sjukförsäkring innehåller antagande om sjukavvecklingen, det vill säga hur många sjukfall som upphör innan 65 års ålder då försäkringen slutar gälla. Ett sjukfall kan upphöra på grund av att den försäkrade blir frisk, får arbetsskadan beviljad eller avlider. Antagandet är baserat på historisk sjukavveckling. I dagsläget beaktas enbart när en försäkrad avlider i avvecklingen, detta eftersom antalet individer som tillfrisknar eller övergår till arbets-skada bedöms vara litet. Detta ger ett försiktigt antagande av sjukavvecklingen.

Dödlighet

Vid beräkning av avsättningarna för skadelivräntor i trygghetsförsäkring vid arbetsskada, sjuklivränta och förlängd livränta görs antagande om dödligheten. Det antagande som används för skadelivräntor och sjuklivränta och förlängd livränta är ett branschgemensamt dödlighetsantagande som grundar sig på Sveriges befolkningsdödlighet. Dödlighetsantagandet för sjuklivränta och förlängd livränta har anpassats till arbetarkollektivet.

Effekt av lag- och villkorsändringar

Ändringar i lagar och villkor i socialförsäkringssystemet kan få mycket långtgående konsekvenser för AFA Sjukförsäkrings och AFA Trygghetsförsäkrings ekonomi och kan påverka både retroaktivt och prospektivt. Sådana ändringar är mycket svåra att förutse och därför svåra att ta höjd för i avsättningsberäkningarna. Även när det gäller lagändringar som redan trätt i kraft kan kostnaderna vara svårbedömda eftersom det då blir svårare att grunda beräkningarna på skadehistoriken. Detta resulterar i aktuariella bedömningar som grundar sig på den information som finns tillgänglig.

AVSÄTTNINGAR FÖR SKATTER

Uppskjutna skattefordringar avseende underskottsavdrag redovisas i balansräkningen i den omfattning det är troligt att framtida skattemässiga överskott kommer att finnas tillgängliga, mot vilka underskotten kan utnyttjas.

Den uppskjutna skatteskulden hänförs sig i moderföretaget främst

till realiserade vinster i placeringstillgångar.

Uppskjuten skatt beräknas på temporära skillnader som hänförs sig till innehav i placeringstillgångar.

Uppskjutna skattefordringar och uppskjutna skatteskulder har värderats med den skattesats som har beslutats per rapportperiodens slut och förväntas gälla vid realiserandet av tillgången eller regleringen av skulden. Beräkningen av uppskjutna skattefordringar och skatteskulder har baserats på en skattesats om 20,6 procent.

UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER

Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Kassaflödesanalys

IAS 7 Kassaflödesanalys tillämpas med de anpassningar som är nödvändiga med hänsyn till koncernens verksamhet. Koncernen och moderföretaget tillämpar direkt metod för verksamheternas kassaflöden. Detta betyder att inbetalningar respektive utbetalningar anges brutto och specificeras under delrubriker i kassaflödesanalysen.

Analysen har sin grund i de poster i resultaträkningen som har direkt koppling till externa betalningsflöden. Dessa poster justeras sedan i analysen med periodens förändringar i balansräkningen för de poster som har direkt anknytning till resultatposten i fråga. Koncernen och moderföretaget har inga transaktioner för upptagna eller givna lån och därför redovisas ingen finansieringsverksamhet i kassaflödesanalysen.

REDOVISADE POSTER

Under rubriken Kassaflöde från den löpande verksamheten redovisas kassaflöden från premiebetalningar, skadeutbetalningar, utbetalningar för omkostnader i försäkringsverksamheten samt kassaflöde från anslagsverksamhet. Här redovisas även kassaflöden från investeringar och försäljningar av placeringstillgångar, nettobetalningar avseende fastighetsverksamheten, erhållna utdelningar, betalda och erhållna räntor samt betald inkomstskatt. Posterna resulterar i det nettokassaflöde som genererats i den löpande verksamheten.

Som likvida medel redovisas kassa och bank, vilket består av banktillgodohavanden efter eliminering av valutaomvärderingens effekt. Kortfristiga placeringar (med en löptid kortare än tre månader) redovisas som placeringstillgångar.

Viktiga uppskattningar och bedömningar som påverkar redovisningen

I redovisningen görs uppskattningar och antaganden om framtiden. Det är främst beräkningen av de försäkringstekniska

avsättningarna som baseras på uppskattningar och bedömningar som innebär en betydande risk för väsentliga justeringar i redovisade värden för tillgångar och skulder under nästkommande räkenskapsår.

Uppskattningar och bedömningar av de försäkringstekniska avsättningarna utvärderas löpande och baseras på historisk information och andra faktorer, inklusive antaganden om vid bokslutstillfället inträffade men då okända skador samt förväntningar om framtida händelser, som anses rimliga under rådande förhållanden. För ytterligare information om viktiga uppskattningar och bedömningar, se not 2.

Uppskattningar och bedömningar har även gjorts vid värdering av fastigheter, onoterade aktier, derivat samt illikvida räntebärande värdepapper. För vidare information se not 15.

Not 2. Risker och riskhantering för koncernen

Riskhanteringens mål

Styrelsen har beslutat om en riskpolicy som anger riskhanteringsmål, strategier för hur dessa mål ska uppnås samt tillåtna avvikelser från dessa mål.

Syftet med riskhanteringen är att säkerställa att riskexponering och riskacceptans i verksamheterna är väl avvägda mot varandra och mot koncernens uppdrag åt arbetsmarknadens parter så att koncernens mål uppnås. Riskexponeringen berättar vilken risk företaget är utsatt för och hur den påverkas av vad som görs i den löpande riskhanteringen. Riskacceptansen är den risknivå som styrelsen har accepterat och den ligger till grund för styrelsebeslut om riskstrategi. Koncernens risker delas in i finansiella risker, försäkringsrisker, operativa risker, strategiska risker och anseenderisker.

Riskhantering

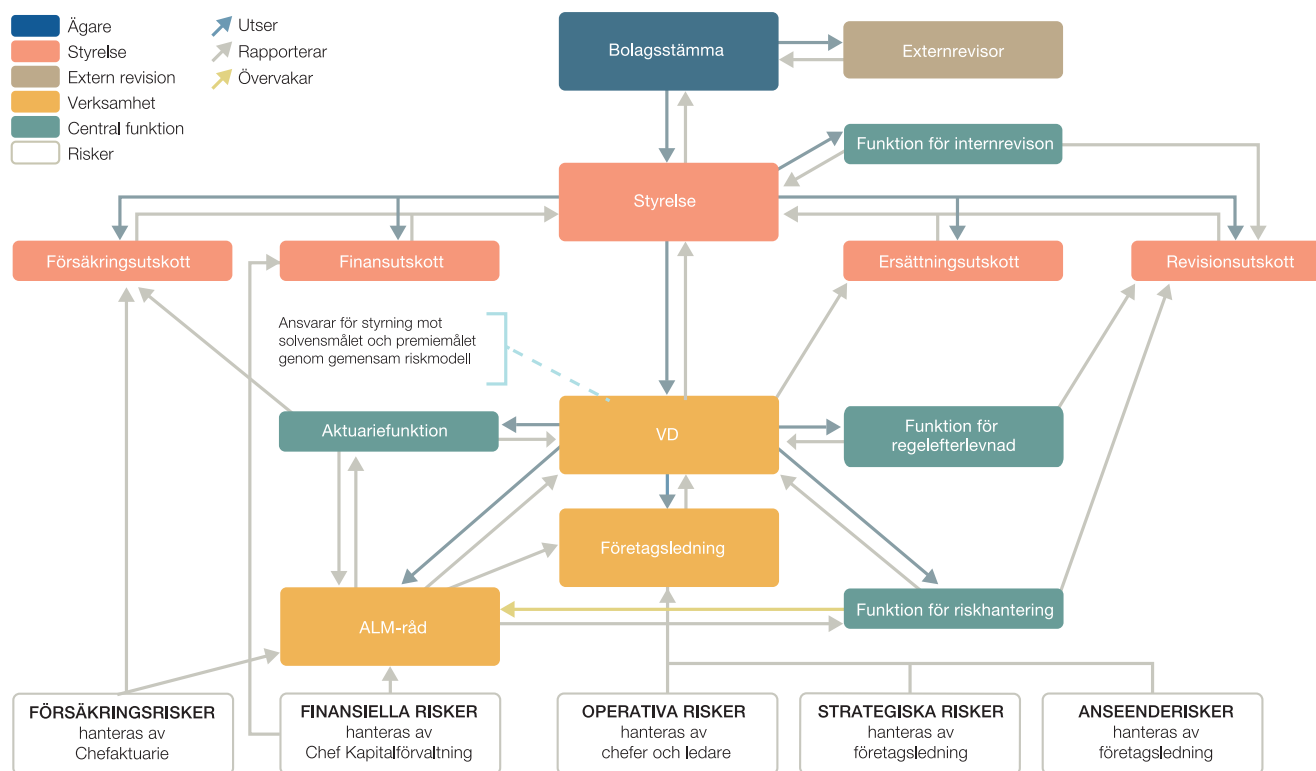
Riskhanteringen består av tre steg: Styrning, löpande hantering samt rapportering av risker. I nedanstående figur visas hur koncernen utformat den del av bolagsstyrningen som består av hur koncernen identifierar, värderar och beslutar om hantering av risker.

I AFA Sjukförsäkring och i AFA Trygghetsförsäkring är det bolagsstämman som utser styrelsen. Svenskt Näringsliv och Landsorganisationen i Sverige (LO) utser vardera en styrelseledamot att särskilt bevaka försäkringstagarnas och de försäkrades intressen. Bolagsstämman utser också externrevisor som har till uppgift att granska försäkringsföretagens räkenskaper och årsredovisning samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning av försäkringsföretagen. Styrelsen fattar beslut om det samlade risktagandet i försäkringsföretagen. Styrelsemöten i de två försäkringsföretagen hålls samtidigt i de ärenden som har gemensamma beröringspunkter. Styrelsen har inrättat fyra utskott – Finansutskottet, Försäkringsutskottet, Revisionsutskottet och Ersättningsutskottet – för att bereda frågor inför styrelsebeslut. Finansutskottet bereder frågor som rör finansiella risker. Försäkringsutskottet bereder frågor som rör försäkringsrisker. Vid vissa specifika frågeställningar såsom premiesättning och egen risk- och solvensbedömning (ORSA) samordnas mötena mellan Finansutskottet och Försäkringsutskottet. Revisionsutskottet bereder ärenden till styrelsen i frågor gällande bland annat operativa risker, finansiell rapportering, intern styrning och kontroll, regelefterlevnad, intern och extern revision, redovisning, skatt samt revisorer. Ersättningsutskottet bereder ersättningsfrågor och fungerar som rådgivare till verkställande direktören i verksamhetsfrågor.

Det löpande riskhanteringsarbetet leds av företagets verkställande direktör (VD). För att bistå med styrningen av verksamhetens finansiella risker och försäkringsrisker utser VD ett ALM-råd (Asset Liability Management) med representanter från Enhet Kapitalförvaltning, Enhet Aktuarie, Enhet Ekonomi och Funktionen för riskhantering. VD utser även en särskild krisledning.

Ansvaret för hanteringen av de operativa riskerna i verksamheten har delegerats från VD till verksamhetens chefer och ledare (riskägarna) enligt principer i riktlinjer för delegering och attest. Vidare har alla anställda ett eget ansvar att bidra till en god riskkultur. Detta gäller även för utlagd verksamhet till externa leverantörer.

Enhet Kapitalförvaltning har ansvar för hantering och kontroll av AFA Sjukförsäkrings och AFA Trygghetsförsäkrings finansiella risker i enlighet med fastställda placeringsriktlinjer samt rapporterar till Finansutskottet respektive ALM-rådet.

Enhet Aktuarie har ansvar för hantering och kontroll av AFA Trygghetsförsäkrings försäkringsrisker i enlighet med fastställda aktuariella reglementen samt rapporterar till Försäkringsutskottet och till företagsledningens ALM-råd.

Enhet Aktuarie har ansvar för hantering av AFA Sjukförsäkrings och AFA Trygghetsförsäkrings försäkringsrisker i enlighet med fastställda aktuariella reglementen. Riskerna kontrolleras av chefen för Enhet Aktuarie tillika aktuariefunktionen som rapporterar till Försäkringsutskottet och till ALM-rådet.

Verksamhetens chefer och ledare ansvarar för hantering och kontroll av operativa risker i enlighet med av styrelsen fastställda riktlinjer för operativ riskhantering. Den företagsövergripande risksamordnaren utses av verkställande direktören och ska analysera företagets riskexponering för operativa risker, strategiska risker och anseenderisker, baserat på risker, oönskade händelser och åtgärdsplaner från riskägare.

Den företagsövergripande risksamordnaren rapporterar till den verkställande direktören och till chef för riskfunktionen.

VD ansvarar för hantering och kontroll av AFA Sjukförsäkrings och AFA Trygghetsförsäkrings strategiska risker och anseenderisker.

Kapitalkrav och kapitalbas enligt Solvens II

Företag kan välja att beräkna sitt solvenskapitalkrav (SCR) med en förutbestämd standardformel, eller ansöka om att få använda en intern modell. AFA Sjukförsäkring använder standardformeln. Vidare kräver Solvens II att företagen ska ha en kvalitetsindelad kapitalbas som minst ska uppgå till SCR. AFA Försäkringsgrupp (AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkring) och moderföretaget uppfyller kapitalkraven under 2018.

AFA FÖRSÄKRINGSGRUPP

Kapitalkrav och kapitalbas	2018	2017
Solvenskapitalkrav (SCR)	39 217	42 188
Kapitalbas	91 159	95 579
Minimikapitalkrav (MCR)	10 388	11 237

MODERFÖRETAG

Kapitalkrav och kapitalbas	2018	2017
Solvenskapitalkrav (SCR)	31 834	34 473
Kapitalbas	79 554	83 086
Minimikapitalkrav (MCR)	7 958	8 618

Känslighetsanalys – effekt på tillgängligt kapital

För att sätta kapitalkravet i perspektiv till riskhanteringen redovisas nedan en känslighetsanalys som visar vilken effekt som förändringar i de mest relevanta parametrarna får på det tillgängliga kapitalet i koncernen respektive moderföretaget. De olika utfallen är exempel och ska inte ses som en bedömning av sannolika utfall. Redovisade effekter har samma påverkan på resultatet som på tillgängligt kapital.

KONCERNEN

Effekt på eget kapital, mnkr

Parametrar	Förändring	Vid ökning	Vid minskning
<i>Reservrisker:</i>			
Antagande om antalet okända sjukfall	10 procent	-3 400	3 400
Antagande om antal okända arbetsskador	10 procent	-500	500
Antagande om livslängd (sannolikhet att avlida)	10 procent	700	-700
<i>Marknadsrisker:</i>			
Real marknads- och diskonteringsränta	1 procentenhet	3 900	-4 600
Nominell marknads- och diskonteringsränta	1 procentenhet	-1 400	1 400
Valutaförändring i SEK-kurs	10 procent	-2 500	2 500
Aktiers marknadsvärde	10 procent	7 700	-7 700
Fastigheters marknadsvärde	10 procent	3 500	-3 500

MODERFÖRETAGET

Effekt på eget kapital, mnkr

Parametrar	Förändring	Vid ökning	Vid minskning
<i>Reservrisker:</i>			
Antagande om antalet okända sjukfall	10 procent	-3 400	3 400
Antagande om livslängd (sannolikhet att avlida)	10 procent	300	-300
<i>Marknadsrisker:</i>			
Real marknads- och diskonteringsränta	1 procentenhet	3 300	-3 900
Nominell marknads- och diskonteringsränta	1 procentenhet	-1 100	1 100
Valutaförändring i SEK-kurs	10 procent	-2 000	2 000
Aktiers marknadsvärde	10 procent	6 400	-6 400
Fastigheters marknadsvärde	10 procent	2 900	-2 900

Verksamhetens risker

Nedan följer en redovisning av verksamhetens risker fördelade på kategorierna försäkringsrisker, finansiella risker, operativa risker, strategiska risker och anseenderisker. Redovisningen omfattar en definition av risken, en beskrivning av hur den hanteras samt en angivelse av riskexponeringen.

Riskexponeringen skattas även sannolikhetsmässigt med hjälp av Value at Risk för marknadsriskerna på tillgångarna och för realränterisk och inflationsrisk på balansräkningen. För en beskrivning av Value at Risk, se nedan i avsnittet Finansiella risker.

FÖRSÄKRINGSRISKER

Premierisk

Definition

Med premierisk avses den förväntade förändringen av de försäkringstekniska avsättningarnas värde för period som ej intjänade premier ska täcka.

Hantering av premierisk

Koncernen har ingen premierisk. Förklaringen är primärt att det inte görs någon avsättning för ej intjänad premie eller kvarvarande risker i redovisningen. Det bakomliggande skälet är att avtalen är ettåriga kalenderårsvis med en löpande premieinbetalning under året. Vid bokslutstillfället finns därmed inga förpliktelser för nästkommande år och företagen har därför ingen premierisk.

Riskexponering

Koncernen exponeras inte för premierisk.

Reservrisk

Definition

Med reservrisk avses den förväntade förändringen av de försäkringstekniska avsättningarnas värde på grund av slumpmässiga svängningar i skadefallet runt en antagen skadefrekvens men också att själva skadefrekvensen är prognostiserad på fel nivå.

Hantering av reservrisk

Avtalsgruppsjukförsäkring (AGS och AGS-KL), premiebefrielseförsäkring och avgiftsbefrielseförsäkring

För AGS och AGS-KL, premiebefrielseförsäkring och avgiftsbefrielseförsäkring är tre reservrisker av betydelse.

- Bedömningen av antalet inträffade men för företaget okända skadefall (IBNR)
- Förändringar i Försäkringskassans hantering av godkännande av sjukersättningsfall
- Sjukavvecklingen

Antalet okända skadefall i AGS och AGS-KL, premiebefrielseförsäkring och avgiftsbefrielseförsäkring är svårprognostiserat när

det gäller antalet sjukersättningsfall på de nyare skadeårgångarna. Detta beror på den ibland avsevärda tid det tar mellan ett insjuknande och att en sjukersättning beviljas av Försäkringskassan anmäls till AFA Sjukförsäkring. För att reducera risken analyseras sjukpenningfall för att få en tidig indikation på hur många som senare kommer att erhålla en sjukersättning.

Förändringar i Försäkringskassans beviljande av sjukersättningar hanteras genom omvärldsbevakning av försäkringsteknisk expertis som syftar till att identifiera trender i sjukersättningsmönstret.

Förändringar i avvecklingen av sjukfall kan uppkomma genom att Försäkringskassan ändrar rutinerna när det gäller på vilka grunder man inte förlänger ersättningen för en person som tidigare erhållit en sjukersättning. Förändringarna kan också uppkomma genom ändrade rutiner från Försäkringskassan när det gäller beviljandet av arbetsskador. Beviljas personer som tidigare uppburit sjukersättning i större utsträckning istället en arbetsskada avslutas ärendet i AFA Sjukförsäkring.

Föräldrapenningtillägg (FPT)

För FPT är två reservrisker av betydelse.

- Bedömningen av antalet uttag av föräldrapenning inom aktuellt kollektiv
- Bedömningen av antalet ersättningsbara föräldrapenningdagar.

Bedömningen av ovanstående parametrar kan tidigt baseras på observerat inflöde då dessa relativt fort är kända.

Trygghetsförsäkring vid arbetsskada (TFA och TFA-KL)

För TFA och TFA-KL är två reservrisker av betydelse.

- Bedömningen av antalet inträffade men för företaget okända arbetsolycksfall och arbetssjukdomar (IBNR)
- Försäkringskassans tolkning och bedömning huruvida ett skadefall är att betrakta som en arbetsskada eller ej.

Antalet okända arbetsolycksfall och arbetssjukdomar i TFA och TFA-KL är svårprognostiserat, särskilt när det gäller arbets-sjukdomar. Detta beror på den ofta avsevärda tid det tar mellan ett insjuknande och att en arbetssjukdom godkänns av Försäkringskassan. För att reducera risken bedrivs omvärldsbevakning av försäkringsteknisk expertis. Deras bedömning av förändrad hantering ligger till grund för hur stort påslag som de försäkringstekniska avsättningarna ska belastas med och hur det påverkar skadekostnaden och därmed framtida premiesättning.

Försäkringskassans tolkning och bedömning av huruvida ett skadefall är att betrakta som en arbetsskada eller ej innebär en väsentlig reservrisk som har stor påverkan på beräkningen av skadekostnaden och därmed premiesättningen. Förändringarna i Försäkringskassans hantering beror ofta på förändringar i lagar som reglerar socialförsäkringssystemet och som historiskt har påverkat reservrisken.

Sjuklivränta och förlängd livränta

Sjuklivränta och förlängd livränta är avvecklingsaffärer inom AFA Sjukförsäkring och AFA Trygghetsförsäkring. I princip samtliga skadeärenden är i dagsläget kända vilket gör att det inte finns någon kvarstående risk i uppskattningen av beståndet. De skadedrabbade ska ha ersättning från sjuklivräntan eller förlängda livräntan för den tid de har uppburit sjukersättning. Den försäkrade ska ha ersättning livsvarigt från och med 65 års ålder.

Den reservrisk som har betydelse är därför livslängdsrisken. Dess påverkan på reservriskernas storlek inom sjuklivräntan eller förlängda livräntan är dock begränsad; eftersom beståndet är åldrande och inga yngre tillkommer finns en god kännedom om livslängden i beståndet. Den livslängdsökning som sker i samhället är inkluderad i de antaganden om dödlighet som ligger till grund för beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna.

Riskexponering

Avtalsgruppsjukförsäkring (AGS och AGS-KL), premiebefrielseförsäkring och avgiftsbefrielseförsäkring

Variationer i skadefrekvensen av godkända sjukersättningsfall har ett stort inslag av riskdiversifiering eftersom underliggande kollektiv är stora. En riskexponering uppstår främst i de fall det historiska underlaget inte är representativt för de framtida kassaflödena.

Exponering för reservrisk uppkommer av att lagändringar påverkar Försäkringskassans tolkningar och bedömningar vad gäller godkännande av sjukersättningar. Detta minimeras genom analyser av frekvensen sjukpenningfall samt god omvärldsanalys.

Föräldrapenningtillägg (FPT)

Variationerna i förändringar i hur föräldrapenningdagar tas ut har ett stort inslag av riskdiversifiering eftersom underliggande kollektiv är stora. En riskexponering uppstår främst i de fall det historiska underlaget inte är representativt för de framtida kassaflödena som till exempel att fler män tar ut föräldradagar eller att längre perioder tas ut.

Trygghetsförsäkring vid arbetsskada (TFA och TFA-KL)

Variationer i frekvensen av godkända arbetsskador har ett stort inslag av riskdiversifiering inom TFA och TFA-KL eftersom underliggande kollektiv är stora. En riskexponering uppstår främst i de fall det historiska underlaget inte är representativt för de framtida kassaflödena.

Exponering för reservrisk som uppkommer av att lagändringar påverkar Försäkringskassans tolkningar och bedömningar vad gäller godkännande av arbetsskador minimeras genom god omvärldsanalys. Förändrad lagstiftning kan dock komma att påverka kostnaderna i TFA och TFA-KL retroaktivt, vilket då ger upphov till avvecklingsresultat i de försäkringstekniska avsättningarna.

NOTUPPLYSNINGAR

Sjuklivränta och förlängd livränta

Exponeringen av reservrisk för sjuklivränta och förlängd livränta är idag liten och begränsar sig till livslängdsrisk i ett åldrande avvecklingsbestånd med goda kunskaper om livslängd. Risken anses därför väl omhändertagen i den befintliga dödlighetsfunktionen.

FINANSIELLA RISKER

Företagens strategiska finansiella risktagande uttrycks i deras normalportföljer.

Normalportföljen består dels av tillgångsslag som har skuldmatchande egenskaper (obligationer och fastigheter), dels av tillgångsslag med högre förväntad avkastning än skuldtiltväxten som kan möjliggöra en låg och stabil premie (aktier och alternativa investeringar). Vanligtvis är fördelningen mellan dem stabil mellan åren.

Vid låg fondering ger Solvens II litet utrymme för risktagande och andelen skuldmatchande tillgångar i portföljen, statsobligationer, måste då ökas. Under 2017 erhöll private equity stora återbetalningar som inte gick att investera under en kort period. Som konsekvens av detta sänktes andelen alternativa investeringar i koncernens normalportföljer med en procentenhet. För att inte sänka den totala risken i koncernens portföljer ökades aktieandelen med en procentenhet.

Marknadsrisker

Definition

Med marknadsrisker avses risken för att marknadsvärdet ändras dels till följd av förändringar av en särskild faktor såsom realränta, nominell ränta och valuta, dels till följd av risker som inte kan härledas till någon särskild faktor. De senare benämns prisrisker.

Hantering av marknadsrisker

Value at Risk (VaR) är ett sätt att kvantifiera marknadsrisker. VaR definieras som den med en viss sannolikhet förväntade förlusten från ogynnsamma marknadsrörelser över ett år. Den förväntade förlusten har justerats med den förväntade avkastningen från tillgångsslaget. I VaR-beräkningarna antas att värdeförändringar är normalfördelade. VaR beräknas med en konfidensnivå på 97,5 procent (cirka 2 standardavvikelser) med avseende på eget kapital.

Koncernen beräknar VaR både brutto (perfekta korrelationer) och netto (historiskt observerade korrelationer). Brutton risken syftar till att mäta vilken förlustrisk företagen skulle vara exponerade för om samtliga tillgångsslag skulle falla i värde samtidigt. Nettorisken syftar till att mäta vilken förlustrisk företagen är exponerade för när hänsyn tas till diversifieringsvinster vid beräkning av den totala risken.

Det bör observeras att om korrelationen mellan aktier och räntebärande värdepapper, vilket inkluderar skulden, byter tecken kommer VaR att påverkas kraftigt. Det bör också observeras

att VaR är beroende av tillgångarnas värde. Vid en jämförelse av finansiellt risktagande mellan olika år bör därför VaR relateras till storleken på eget kapital.

VaR beräknas för samtliga tillgångsslag och instrumenttyper som företagen har innehav i med beaktande av försäkringsåtagandenas ränterisker.

Som ett komplement till VaR-beräkningarna, och för att möjliggöra riskbedömningar som inte förlitar sig på en viss sannolikhetsfördelning, görs känslighetsanalyser som visar effekten på eget kapital. Dessa analyser redovisas tidigare i denna not.

Siffrorna för respektive tillgångsslag i tabellen nedan avser risken för tillgångsslaget enskilt med hänsyn tagen till diversifieringseffekter inom tillgångsslaget. Vid beräkning av nettorisken tas hänsyn även till diversifieringseffekten mellan tillgångsslagen.

Risikexponering balansräkning

VaR, mnkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Ränterisk	1 159	1 741	1 028	1 521
Aktierisk	7 799	6 177	6 436	5 054
Fastighetsrisk	6 329	5 939	5 363	5 068
Alternativa investeringar-risk	5 332	3 639	4 468	3 094
Valutarisk	2 939	2 814	2 429	2 326
Diversifieringseffekt mellan tillgångsslagen	-9 786	-10 032	-8 292	-8 538
Summa risk, netto	13 772	10 278	11 432	8 525

Realränterisk

Definition

Med realränterisk avses den förväntade variationen i netto-marknadsvärdet av räntebärande placeringstillgångarna och de försäkringstekniska avsättningarna beroende på att realräntan på obligationsmarknaden förändras. För övriga tillgångsslag beräknas ej realränterisken eftersom den enbart går att skatta empiriskt, är volatil samt endast utgör en mindre andel av dessa tillgångsslags totala risker.

Hantering av realränterisk

Vid hantering av realränterisken anläggs ett balansräkningsperspektiv. Realränteexponeringen för de försäkringstekniska avsättningarna hanteras genom innehav av realränteobligationer på tillgångssidan. Realränteriskexponeringen netto sett till både tillgångssidan och skuldsidan beräknas uttryckt som VaR.

Risikexponering

Realränteriskexponeringen netto för koncernen var 1 912 miljoner kronor (1 491). För moderföretaget var motsvarande siffra 1 653 miljoner kronor (1 277).

Inflationsrisk*Definition*

Med inflationsrisk avses den förväntade variationen i nettomarknadsvärdet mellan de svenska räntebärande placeringstillgångarna och de försäkringstekniska avsättningarna som beror på att den förväntade inflationen i Sverige förändras. Den förväntade inflationen skattas utifrån räntedifferensen mellan nominella och reala obligationer med jämförbara löptider. Övriga tillgångsslag, inklusive utländska räntebärande värdepapper, är inte direkt kopplade till svensk inflation och utelämnas därför.

Hantering av inflationsrisk

Vid hantering av inflationsrisken anläggs ett balansräkningsperspektiv. Inflationsriskexponeringen på skuldsidan hanteras genom innehav av reala räntebärande placeringar på tillgångssidan. Inflationsriskexponeringen netto sett till både tillgångssidan och skuldsidan beräknas uttryckt som VaR.

Riskexponering

Inflationsriskexponeringen netto för koncernen var 1 514 miljoner kronor (1 506). För moderföretaget var motsvarande siffra 1 294 miljoner kronor (1 282).

Valutarisk*Definition*

Valutarisk uppstår vid investeringar i värdepapper noterade i utländsk valuta. Valutarisk avser den förväntade variationen i valutapositionens marknadsvärde under ett år.

Valutarisken uppskattas genom beräkning av VaR. Total VaR avser total risk för samtliga valutor exklusive diversifieringseffekter mellan valutor.

Hantering av valutarisk

Valutarisken hanteras genom begränsning av den totala valutaexponeringen samt begränsning av varje enskild valutas exponering. Valutariskexponeringen hanteras aktivt med hjälp av valutaderivat. Utländska räntebärande placeringar valutasäkras enligt nuvarande policy i sin helhet avseende både värde och kassaflöden medan aktieportföljen valutasäkras till viss del.

Riskexponering, mnkr

Koncernen	2018		2017		
	Valuta	Nettoexponering	VaR	Nettoexponering	VaR
USD		17 373	2 888	14 437	2 440
EUR		1 345	107	3 314	263
GBP		1 569	251	1 612	275
CHF		824	127	949	156
DKK		186	15	264	21
NOK		153	20	100	14
JPY		0	0	0	0
CAD		857	121	-	-
Totalt		22 307	3 529	20 676	3 169

Moderföretaget	2018		2017		
	Valuta	Nettoexponering	VaR	Nettoexponering	VaR
USD		14 352	2 386	11 953	2 020
EUR		1 117	89	2 710	215
GBP		1 296	207	1 321	225
CHF		678	105	776	128
DKK		153	12	216	17
NOK		137	18	81	11
JPY		0	0	0	0
CAD		702	99	-	-
Totalt		18 435	2 916	17 057	2 616

Prisrisk – Aktierisk*Definition*

Med aktierisk avses den förväntade variationen i marknadsvärdet under ett år. Aktierisken uppskattas genom beräkning av VaR. Total VaR avser total risk för samtliga aktiemarknader exklusive diversifieringseffekter mellan de olika marknaderna.

Hantering av aktierisk

Aktierisken hanteras genom diversifiering på olika länder och branscher och genom limiter på maximala avvikelser från index. Huvuddelen av placeringarna är noterad.

Riskexponering, mnkr

	2018		2017	
	Exponering	VaR	Exponering	VaR
Koncernen	58 741	7 799	60 297	6 177
Moderföretaget	48 397	6 436	49 335	5 054

Geografisk fördelning, direkta aktieinnehav inklusive fonder

Koncernen	2018		2017	
	Exponering	VaR	Exponering	VaR
Sverige	26 633	4 089	26 924	3 738
Nordamerika	18 639	2 784	18 305	1 795
Europa exkl. Sverige	6 197	1 028	7 032	969
Japan	2 400	573	2 622	592
Övrigt	4 871	1 108	5 413	1 071
Summa	58 740	9 582	60 297	8 165

Moderföretaget	2018		2017	
	Exponering	VaR	Exponering	VaR
Sverige	21 930	3 371	22 031	3 059
Nordamerika	15 371	2 300	14 975	1 469
Europa exkl. Sverige	5 121	852	5 753	793
Japan	1 972	471	2 146	484
Övrigt	4 003	911	4 430	877
Summa	48 397	7 905	49 335	6 682

NOTUPPLYSNINGAR

Prisrisk – Fastighetsrisk

Definition

Med fastighetsrisk avses den förväntade variationen i marknadsvärdet under ett år. Fastighetsrisken beräknas uttryckt som VaR.

Hantering av fastighetsrisk

Fastighetsrisken hanteras genom en långsiktig förvaltningsstrategi och diversifiering på olika typer av hyresgäster.

Riskexponering, mnkr

	2018		2017	
	Exponering	VaR	Exponering	VaR
Koncernen	34 642	6 329	31 786	5 939
Moderföretaget	29 355	5 363	27 123	5 068

Prisrisk – Alternativa investeringar-risk

Definition

Med prisrisk i alternativa investeringar avses den förväntade variationen i marknadsvärdet under ett år. Prisrisken beräknas uttryckt som VaR.

Hantering av alternativa investeringar-risk

Prisrisken i alternativa investeringar hanteras genom en mycket stor diversifiering i underliggande innehav, eftersom portföljen i huvudsak består av andelar i private equity och private debt-fonder. Prisrisken hanteras även genom ett noggrant urval av fondförvaltare och fonder.

Riskexponering, mnkr

	2018		2017	
	Exponering	VaR	Exponering	VaR
Koncernen	19 332	5 332	14 865	3 639
Moderföretaget	16 190	4 468	12 636	3 094

Kreditrisk

Definition

Med kreditrisk avses risken att motparten helt eller delvis inte fullgör sina betalningsförpliktelser mot företagen. De bokförda värdena ger uttryck för den maximala kreditriskexponeringen i de finansiella tillgångarna. För obligationer och andra räntebärande värdepapper är kreditkvaliteten god tack vare en stor andel innehav med hög rating. Samtliga innehav uppvisar låg koncentration mot enskilda emittenter. Kreditrisk för derivat avser risken för att motparten ej kan uppfylla sina åtaganden i enlighet med avtal. Kreditrisken för derivat bedöms vara försumbar med hänsyn tagen till att handel huvudsakligen sker i standardiserade produkter som handlas och clearas på organiserade marknadsplatser med regelsystem och säkerhetskrav. Kreditrisken för icke-standardiserade derivat består av de verkliga värdena för derivaten per balansdagen.

Hantering av kreditrisk

Kreditrisken begränsas genom att placeringar huvudsakligen sker i värdepapper och mot emittenter med låg kreditrisk. Kreditrisken följs löpande upp gentemot emittenters eller värdepappers rating. I handel med OTC-derivat och återköpsransaktioner regleras kreditrisken med standardavtal för handel med respektive motpart. För de värdepapper som lånas ut reduceras kreditrisken genom att fullgoda säkerheter erhålls.

Riskexponering, mnkr

Kreditkvalitet avseende obligationer och andra räntebärande värdepapper

Rating	Koncernen				Moderföretaget			
	2018		2017		2018		2017	
	Exponering	%	Exponering	%	Exponering	%	Exponering	%
AAA	40 572	52	42 408	52	33 158	53	34 071	52
AA	4 786	6	5 531	7	3 822	6	4 337	6
A	5 181	7	6 242	8	4 111	7	4 907	8
BBB	2 946	4	3 845	5	2 341	4	3 039	5
BB	281	0	281	0	219	0	220	0
Värdepapper utan rating ¹⁾	23 910	31	23 344	28	19 283	30	18 672	29
Summa	77 676	100	81 651	100	62 934	100	65 246	100

1) Av detta belopp utgörs 73 procent (69) i koncernen och 73 procent (70) i moderföretaget av obligationer och räntebärande värdepapper utgivna av emittenter med en lägsta rating av BBB.

Väsentliga koncentrationer avseende samtliga innehav

Emittent	Koncernen		Moderföretaget	
	Exponering	%	Exponering	%
Svenska staten	29 289	13	24 008	13
Amerikanska staten	11 153	5	9 094	5
Swedbank	7 721	4	6 472	4
Nordea	4 703	2	3 675	2
Nasdaq OMX Group	4 511	2	3 676	2
Svenska Handelsbanken	4 304	2	3 593	2
European Investment Bank	2 916	1	2 388	1
Golden Gate	2 535	1	2 153	1
Volvo	2 515	1	2 046	1
Investor	2 300	1	1 890	1
Summa	71 947	32	58 995	32

Riskexponering i övriga tillgångar, mnkr

Premiefordringar	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Premiefordringar förfallna sedan mer än 30 dagar	3,8	5,7	1,7	2,9
Varav reserverade i bokslutet	-2,0	-3,0	-1,1	-1,9
Summa	1,8	2,7	0,6	1,0

Hyresfordringar	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Hyresfordringar förfallna sedan mer än 30 dagar	3,4	1,6	2,7	1,3
Därav reserverade i bokslutet	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
Summa	3,1	1,3	2,4	1,0

Likviditetsrisk

Definition

Likviditetsrisk delas upp i marknadslikviditetsrisk och finansieringslikviditetsrisk. Med marknadslikviditetsrisk avses risken att ett finansiellt instrument inte alls kan avyttras eller kan avyttras endast till ett väsentligt reducerat pris eller att transaktionen medför stora kostnader. Med finansieringslikviditetsrisk avses risken för att inte kunna klara av finansiella betalningsåtaganden utan att råka ut för oacceptabla förluster.

Hantering av likviditetsrisk

Marknadslikviditetsrisk hanteras genom löpande uppföljning av att placeringar görs i enlighet med av styrelsen fastställda placeringsriktlinjer.

Hantering av finansieringslikviditetsrisk görs på olika nivåer. Den första nivån avser den kortsiktiga likviditetshanteringen och har en väldigt kort tidshorisont. Företagen följer kontinuerligt upp förväntade framtida kassaflöden och håller en likviditetsreserv bestående av korta placeringar och mycket likvida värdepapper för att säkerställa att företagen alltid har tillräckligt med likvida medel för att hantera dels interna flöden inom tillgångsförvaltningen, dels flöden från den löpande försäkringsrörelsen. Den andra nivån ser till likviditetshanteringen på lång sikt och karaktäriseras av ett mer utpräglat balansräkningsriskorienterat (ALM-orienterat) angreppssätt. Nedan angivna förfallostruktur beskriver den långsiktiga hanteringen av likviditetsrisk som påverkar kapitalförvaltningen ur ett strategiskt perspektiv. Detta säkerställer att företagen innehar tillräckligt med likvida medel och placeringar på en likvid marknad.

I förfallostrukturen ses enbart till räntebärande tillgångar och räntekänsliga derivat som betraktas som fullt likvida. Det finns dock ytterligare tillgångar, till exempel aktier och fastigheter, som kan användas för att täcka koncernens åtaganden. Fastigheter är dock mindre likvida.

Riskexponering, mdkr

KONCERNEN

Kassaflöde försäkrings- tekniska avsättningar	0-1	2-5	År		
			6-10	11-15	>15
Odiskonterad avsättning	-9,5	-32,6	-29,5	-15,3	-9,2
Duration 7,2 år					

Förväntat kassaflöde räntebärande placeringar	0-1	2-5	År		
			6-10	11-15	>15
Nominella/reala förfall	19,3	42,8	16,2	1,9	1,4
Duration 3,6 år					

Förväntat kassaflöde derivat	0-1	2-5	År		
			6-10	11-15	>15
Räntekänsliga derivat, inflöde	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Räntekänsliga derivat, utflöde	-0,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalt	-0,4	0,0	0,0	0,0	0,0

Förväntat kassaflöde netto	0-1	2-5	År		
			6-10	11-15	>15
Totalt	10,2	10,2	-13,3	-13,4	-7,8

MODERFÖRETAGET

Kassaflöde försäkrings- tekniska avsättningar	0-1	2-5	År		
			6-10	11-15	>15
Odiskonterad avsättning	-7,0	-26,0	-24,5	-12,5	-6,0
Duration 7,0 år					

Förväntat kassaflöde räntebärande placeringar	0-1	2-5	År		
			6-10	11-15	>15
Nominella/reala förfall	15,6	34,6	13,3	1,5	1,1
Duration 3,6 år					

Förväntat kassaflöde derivat	0-1	2-5	År		
			6-10	11-15	>15
Räntekänsliga derivat, inflöde	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Räntekänsliga derivat, utflöde	-0,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalt	-0,4	0,0	0,0	0,0	0,0

Förväntat kassaflöde netto	0-1	2-5	År		
			6-10	11-15	>15
Totalt	8,2	8,6	-11,2	-11,0	-4,9

OPERATIVA RISKER

Definition

Med operativa risker avses de framtida osäkra händelser som kan påverka uppnåendet av uppsatta mål. Begreppet operativ risk används för de interna och externa risker som framför allt är hänförliga till arbetssätt och stöd i det dagliga arbetet.

Hantering av operativa risker

Operativa risker hanteras och kontrolleras av verksamhetens chefer och ledare i enlighet med det interna regelverk som VD har fastställt. Det interna regelverket beaktar de externa krav som ställs på hanteringen av operativa risker.

Som stöd i hanteringen av operativa risker tillämpar koncernen gemensamma arbetssätt och verktyg. Det strukturerade arbetet med att hantera operativa risker hjälper till att synliggöra och prioritera förbättringsområden och skapar ett bättre underlag för beslut i det dagliga arbetet.

Hanteringen av operativa risker delas in i tre faser: riskanalys där risker identifieras och värderas och kategoriseras, åtgärdsplanering där respons bestäms och åtgärder planeras samt analys och uppföljning där risker samordnas och övervakas, åtgärder genomförs och arbetet följs upp och rapporteras.

Som ett led i riskhanteringen har koncernen utformat system och rutiner för hantering av oönskade händelser. Rapportering av oönskade händelser leder till en bättre förståelse för samband mellan händelse, orsak och konsekvenser. Dessutom kan fler riskmoment åtgärdas och effektiva förebyggande åtgärder genomföras i syfte att minska risken för att liknande händelser inträffar i framtiden.

Riskexponering

Koncernens exponering mot operativa risker är framför allt hänförlig till externa faktorer, såsom påverkan av lagar och regler. Av interna faktorer är det hanteringen av informationssäkerhet som främst utgör exponeringen mot operativ risk. Process- och personalrelaterade risker innebär också en exponering mot operativa risker.

STRATEGISKA RISKER

Definition

Med strategiska risker avses risker förenade med negativ påverkan på kapital eller intjäning på grund av bristande mottaglighet för förändringar i branschen och felaktiga strategiska affärsbeslut.

Hantering av strategiska risker

Verkställande direktören och företagsledningen ansvarar för hanteringen av strategiska risker.

Strategin för att begränsa exponeringen mot strategiska risker är bland annat att utföra omvärldsbevakning med fokus på regeländringar i Sverige och Europa och ändringar i marknadsläget samt säkerställa tydliga, väl kommunicerade beslutsvägar.

Hanteringen och uppföljningen underlättas av att riskexponeringen analyseras och sammanställs utifrån koncernens riskbedömningsmodell som innefattar definitioner, värderingsskalor och hanteringsplaner för strategiska risker. Analys och sammanställning baseras på identifierade risker och inrapporterade oönskade händelser inom alla risktyper.

Riskexponering

Faktorer som samhälleliga förändringar, regelverksförändringar och utveckling inom försäkringsbranschen samt hanteringen av AFA Sjukförsäkrings strategiska kapital i form av skadedaten medför ökad exponering mot strategiska risker.

ANSEENDERISKER

Definition

Med anseenderisker avses risker som är förenade med förtroendeskadliga händelser och dålig publicitet. Anseenderisker uppkommer oftast som en sekundär effekt av att företagen haft en oönskad händelse eller förhöjd risk inom någon av företagets övriga risktyper (försäkringsrisker, finansiella risker, operativa risker och strategiska risker).

Hantering av anseenderisker

Verkställande direktören och företagsledningen ansvarar för hantering och värdering av risker ur ett anseendeperspektiv.

Riskstrategin för att begränsa verkan av anseenderisker är att ha en väl fungerande kommunikation mot såväl företagets anställda som omvärlden och kunder samt att värdera koncernens risker ur ett anseendeperspektiv. Koncernen har en tydlig ambition att vara transparent och lättförståelig.

Riskexponering

Anseenderisker är en av koncernens mest väsentliga risker eftersom de kan medföra att förtroendet skadas. Koncernen betraktar anseenderisker som en sekundär risk som orsakas av strategiska risker, operativa risker, försäkringsrisker och finansiella risker sammantaget. Detta innebär att exponering mot anseenderisker beror på hur väl koncernen hanterat inträffade oönskade händelser inom ovan nämnda riskkategorier.

Not 3. Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen

	Moderföretaget	
	2018	2017
Medelavkastning per år på 3-månaders statsskuldväxlar	-0,71 %	-0,70 %
Försäkringstekniska avsättningar i genomsnitt under året	80 594	79 409
Överförd kapitalavkastning	-575	-557

Not 4. Försäkringsersättningar

	Koncernen		Moderföretaget		
	2018	2017	2018	2017	
Utbetalda skadeersättningar	8 815	8 663	6 697	6 716	
Driftkostnader för skadereglering, se även not 5	499	457	202	172	
Summa utbetalda försäkringsersättningar	9 314	9 120	6 899	6 888	
Förändring i avsättning för oreglerade skador	1 951	990	1 314	1 056	
Summa	11 265	10 110	8 213	7 944	
Koncernen					
mdkr	2018	2017	2016	2015	2014
Skadekostnad	13,2	12,3	11,8	11,0	10,7
Tillförd förräntning	2,0	1,7	5,1	0,6	5,2
Avvecklingsresultat	-4,0	-3,9	-5,1	-5,2	-4,7
Summa	11,2	10,1	11,8	6,4	11,2
Moderföretaget					
mdkr	2018	2017	2016	2015	2014
Skadekostnad	11,1	10,4	9,9	9,3	9,0
Tillförd förräntning	1,5	1,3	4,1	0,5	4,0
Avvecklingsresultat	-4,4	-3,8	-5,1	-5,2	-4,4
Summa	8,2	7,9	8,9	4,6	8,6

Koncernens diskonterade skadekostnad för skadeår 2018 uppgår till 13,2 miljarder kronor (12,3). Att skadekostnaden är högre än 2017 beror främst på löneökningar och högre antaganden om arbetssjukdomar.

Försäkringsersättningarna i koncernen uppgår till 11,4 miljarder kronor (10,1). Ökningen beror på högre tillförd förräntning.

Den tillförda förräntningen i koncernen om 2,0 miljarder kronor

består dels av en värdesäkring om 2,3 miljarder kronor, dels en årlig förräntningskostnad om -0,3 miljarder kronor. Årets förräntningskostnad om -0,3 miljarder kronor uppstår till följd av ändrad diskonteringsränta om 0,3 miljarder kronor och förräntningskrav om -0,6 miljarder kronor.

Avvecklingsvinsten i koncernen netto om 3,9 miljarder kronor beror på upplösning av schablonmässiga säkerhetspåslag i beräkningsmodellen.

För mer information om de viktigaste antagandena, se not 1.

Not 5. Driftkostnader

	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Administration	740	658	444	407
Skadereglering, enligt not 4	499	457	202	172
Kapitalförvaltning, enligt not 7	112	102	86	77
Fastighetsförvaltning	55	51	43	42
Summa	1 406	1 268	775	698
Specifikation av driftkostnader:				
Personalkostnader	611	529	303	264
Avtalstecknings-, fakturerings- och inkassotjänster	214	208	167	170
IT-kostnader	187	154	104	89
Lokalkostnader	93	74	73	40
Kostnader för informationsmedel	64	87	37	69
Avskrivningar	12	14	6	6
Externt fakturerade administrationstjänster	-36	-33	-15	-14
Övrigt	261	235	100	74
Summa	1 406	1 268	775	698

Personalkostnaderna har ökat jämfört med 2017 vilket bland annat beror på att kostnaderna för 2017 var lägre än normalt till följd av eftersläpningar i bytet av pensionsadministratör.

I Administration (Avtalstecknings, fakturerings- och inkassotjänster) ingår kostnader från Fora avseende projektet Nova och byte av affärssystem för hela organisationen med 11 miljoner kronor.

I Administration (Övrigt) ingår bland annat kostnader för tjänster för förebyggande verksamhet till Prevent med 47 miljoner kronor (47) och till föreningen Suntarbetsliv med 59 miljoner kronor (62). Föregående år gjordes en vändning av reserverad finansiering av arbetsmiljöutbildning KL med 17 miljoner kronor pga. avsaknad av utbetalningsunderlag från sökande.

NOTUPPLYSNINGAR

Externt fakturerade administrationstjänster utgörs av intäkter från externa administrations- och kapitalförvaltningsuppdrag.

Koncernen eller moderföretaget äger huvudsakligen inte rätt till avdrag för ingående mervärdesskatt, vilket medför att ovanstående driftkostnader redovisas inklusive ingående mervärdesskatt.

Not 6. Övriga tekniska kostnader

	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Anslag för forskning	208	91	68	38
Avsatta medel till rehabiliteringsstöd	25	-	25	-
Summa	233	91	93	38

Not 7. Kapitalavkastning

KAPITALAVKASTNING INTÄKTER

	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Kapitalavkastning, intäkter				
Hysesintäkter från byggnader och mark	1 369	1 373	426	446
Erhållna utdelningar	3 300	7 378	2 773	6 118
Ränteintäkter				
<i>Obligationer och andra räntebärande värdepapper</i>	734	808	676	629
<i>Övriga ränteintäkter</i>	493	269	406	331
Summa ränteintäkter	1 227	1 077	1 082	960
Valutakursvinster, netto	1 151	-	898	-
Realisationsvinster, netto				
<i>Byggnader och mark</i>	362	-	30	-
<i>Aktier och andelar</i>	3 360	3 692	2 814	3 442
<i>Obligationer och andra räntebärande värdepapper</i>	164	536	115	441
<i>Derivat</i>	110	12	84	8
Summa realisationsvinster, netto	3 996	4 240	3 043	3 891
Summa kapitalavkastning, intäkter	11 043	14 068	8 222	11 415
Orealiserade vinster på placeringstillgångar				
Byggnader och mark	2 558	2 342	1 159	668
Aktier och andelar	-	1 056	-	677
Derivat	893	1 003	742	802
Summa orealiserade vinster på placeringstillgångar	3 451	4 401	1 901	2 147

KAPITALAVKASTNING INTÄKTER

	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Kapitalavkastning, kostnader				
Driftkostnader för byggnader och mark	-411	-394	-127	-134
Kapitalförvaltningskostnader, se även not 5	-112	-102	-86	-77
Räntekostnader	-1 057	-710	-802	-522
Övriga finansiella kostnader ¹⁾	-103	-110	-224	-7 011
Valutakursförluster, netto	-	-3 766	-	-3 052
Summa kapitalavkastning, kostnader	-1 683	-5 082	-1 239	-10 796
Orealiserade förluster på placeringstillgångar				
Aktier och andelar	-7 875	-	-6 375	-
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-421	-576	-334	-493
Summa orealiserade förluster på placeringstillgångar	-8 296	-576	-6 709	-493
Summa kapitalavkastning före överföring till försäkringsrörelsen	4 515	12 811	2 175	2 273
Kapitalavkastning överförd till försäkringsrörelsen	721	699	575	557
Summa	5 236	13 510	2 750	2 830

¹⁾ I moderföretagets övriga finansiella kostnader ingår nedskrivning av aktier i dotterföretag med 0,1 (6,9) miljarder kronor.

KONCERNEN

Totalavkastnings- tabell för placeringar	Marknadsvärden				Totalavkastning, %	
	2018	%	2017	%	2018	2017
Räntebärande nominellt	51 192	27	58 838	30	0,0	0,5
Räntebärande realt	26 649	14	27 256	14	1,6	1,2
Aktier	57 112	30	60 366	31	-2,9	11,0
Fastigheter	35 086	19	33 065	17	13,3	12,6
Alternativa investeringar	19 086	10	15 267	8	13,0	14,9
Valuta	-	-	-	-	-1,1	1,1
Allokeringsportfölj	136	0	15	0	0,0	0,0
Summa	189 261	100	194 807	100	2,5	7,2

MODERFÖRETAGET

Totalavkastnings- tabell för placeringar	Marknadsvärden				Totalavkastning, %	
	2018	%	2017	%	2018	2017
Räntebärande nominellt	41 390	27	46 776	29	0,0	0,5
Räntebärande realt	21 931	14	22 262	14	1,6	1,2
Aktier	46 929	30	49 393	31	-2,9	11,0
Fastigheter	29 728	19	28 147	18	13,7	12,8
Alternativa investeringar	15 991	10	12 979	8	12,9	14,8
Valuta	-	-	-	-	-1,1	1,1
Allokeringsportfölj	113	0	13	0	0,0	0,0
Summa	156 082	100	159 570	100	2,7	7,3

Totalavkastningstabell för placeringar (totalavkastningstabellen) presenteras enligt Svensk Försäkrings rekommendation Totalavkastningstabell – Rekommendation för årlig rapportering av totalavkastning.

I totalavkastningstabellen beräknas avkastning enligt TWR, tidsviktad avkastning.

Totalavkastningstabellen omfattar de tillgångar som förvaltas enligt företagens placeringsriktlinjer.

Den huvudsakliga skillnaden mot övrig redovisning i moderföretaget är att innehaven i dotterföretagen redovisas till marknadsvärde i totalavkastningstabellen. Marknadshyran som AFA Sjukförsäkring interndeberas för och som avser fastigheten företaget äger och bedriver verksamhet i, inkluderas i totalavkastningstabellens avkastning. I övrig redovisning ersätts den interndeberade hyran med fastighetens drift- och underhållskostnad.

Kapitalförvaltningens driftkostnader i koncernen, 112 miljoner kronor (102), inkluderas ej i totalavkastningstabellen. Kapitalförvaltningens driftkostnader i moderföretaget, 86 miljoner kronor (77), inkluderas ej i totalavkastningstabellen.

En sammanfattning av skillnaden mellan totalavkastningstabellen och de finansiella rapporterna redovisas i tabellerna nedan.

Avstämning av totalavkastnings- tabellen mot resultaträkning	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Totalavkastning enligt totalavkastningstabellen ¹⁾	4 883	13 359	4 236	11 110
Poster från resultaträkningen som inte är med i totalavkastningstabellen	-159	-265	-40	-6 608
Värderingsskillnader	-210	-207	-2 005	-2 231
Kapitalavkastning överförd till försäkringsrörelsen	721	699	575	557
Övrigt	1	-76	-16	2
Summa kapitalavkastning enligt resultaträkning	5 236	13 510	2 750	2 830

Avstämning av totalavkastningstabellen mot balansräkning	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Marknadsvärde enligt totalavkastningstabellen	189 261	194 807	156 082	159 570
Tillgångar som inte klassificeras som placeringstillgångar	896	1 026	5 897	6 502
Poster från skuldsidan i balansräkningen som är avdragna i totalavkastningstabellen	5 879	10 366	4 628	8 285
Värderingsskillnader	87	-143	-13 402	-12 633
Övrigt	-193	-272	4	67
Summa tillgångar enligt balansräkning	195 930	205 784	153 209	161 791

KONCERNEN

Bidragsanalys år 2018, %	Normal- portfölj	Avkastning normalportfölj	Avkastning portfölj	Förvaltnings- bidrag
Räntebärande nominellt	29,9	-0,4	0,0	0,1
Räntebärande realt	14,0	1,6	1,6	0,0
Aktier	32,0	-3,2	-2,9	0,1
Fastigheter	15,5	10,7	13,3	0,5
Alternativa investeringar	8,6	13,0	13,0	0,0
Valuta	-	-1,2	-0,9	0,0
Taktisk allokering	-	-	0,1	0,1
Totalt	100,0	1,7	2,5	0,8

Avkastning under år 2018

Avkastningen för koncernen uppgick under året till 2,5 procent, varav den aktiva avkastningen på noterade tillgångar samt fastigheter uppgick till 0,8 procentenheter.

Den nominella räntebärande portföljens index består till 60 procent av en nominell svensk obligationsportfölj, till 27 procent av en nominell nordamerikansk portfölj, till 10 procent av en nominell tysk portfölj och till 3 procent av en så kallad high yield-portfölj. Utlandsandelen i index är valutakurssäkrad. Indexet har en modifierad duration på 3,0. Innehavet gav en avkastning på 0,0 procent, vilket var cirka 0,3 procentenheter mer än index.

Den reala räntebärande portföljens index består till 100 procent av reala svenska statsobligationer. Indexet har under året haft en modifierad duration på cirka 6,4. Innehavet gav en avkastning på 1,6 procent, vilket var i linje med index.

Aktieportföljens index består till 45 procent av en svensk aktieportfölj samt till 55 procent av en global portfölj. Sverigeindex består av SIXRX (SIX Return Index). Utlandsindex är sammansatt av ett antal viktade regionala totalavkastningsindex. Utlandsandelen i index är delvis valutakurssäkrad. Portföljen gav en avkastning på -2,9 procent vilket var 0,3 procentenheter mer än indexavkastningen.

Avkastningen på koncernens fastighetsbestånd var under året 13,3 procent. Portföljen består till övervägande del av fastighetsinnehav i centrala Stockholm. Som jämförelseindex för fastighetsportföljen används MSCI Svenskt Fastighetsindex. Snittavkastningen för jämförbara fastigheter blev enligt MSCI 10,7 procent under 2018. Portföljens resultat under året var därmed 2,7 procentenheter bättre än index.

Avkastningen under 2018 i koncernens innehav i alternativa investeringar var 13,0 procent. Portföljen består nästan helt av tillgångar i utländsk valuta vilka kurssäkras. Alternativa investeringar utvärderas ej på så kort tidsperiod som ett år. Därför har normalportföljens avkastning satts till lika med den uppnådda avkastningen för detta tillgångsslag. I längre tidsserier, se tabell nedan, har alternativa investeringar ett absolutavkastningskrav på 9,6 procent årligen för fonder äldre än fem år som sitt index. Vid hänsyn tagen till detta krav skulle portföljens aktiva avkastning mätt över en treårsperiod vara 1,3 procent per år.

Avkastningen i tillgångsslaget valuta uppgick till 1,2 procent och avser den aktiva förvaltningen av portföljens valutaexponering i tillgångsslagen räntebärande samt alternativa investeringar. I valuta ingår även avkastning från instrument avsedda för valuta-säkring av aktieportföljen.

Den taktiska allokeringen bidrog till totalavkastningen med 0,1 procentenheter.

Årsavkastning, rullande 36 mån,%	Avkastning normalportfölj	Avkastning portfölj	Aktiv avkastning	Mål aktiv avkastning
Räntebärande nominellt	0,3	0,7	0,4	0,2
Räntebärande realt	3,4	3,7	0,3	0,1
Aktier	6,1	6,8	0,6	0,7
Fastigheter	11,9	14,7	2,5	0,4
Alternativa investeringar	9,6	14,3	-	-
Valuta	0,0	0,0	0,1	0,0
Taktisk allokering	5,6	5,6	0,1	0,2
Totalt	5,6	6,5	0,9	0,4

MODERFÖRETAGET

Bidragsanalys år 2018, %	Normalportfölj	Avkastning normalportfölj	Avkastning portfölj	Förvaltningsbidrag
Räntebärande nominellt	29,0	-0,4	0,0	0,1
Räntebärande realt	14,0	1,6	1,6	0,0
Aktier	32,0	-3,2	-2,9	0,1
Fastigheter	16,0	10,7	13,7	0,5
Alternativa investeringar	9,0	12,9	12,9	-
Valuta	-	-1,2	-1,0	0,1
Taktisk allokering	-	-	0,1	0,1
Totalt	100	1,8	2,7	0,9

Avkastning under år 2018

Avkastningen för moderföretaget uppgick under året till 2,7 procent, varav den aktiva avkastningen på noterade tillgångar samt fastigheter uppgick till 0,9 procentenheter.

Den nominella räntebärande portföljens index består till 60 procent av en nominell svensk obligationsportfölj, till 27 procent av en nominell nordamerikansk portfölj, till 10 procent av en nominell tysk portfölj och till 3 procent av en så kallad high yield-portfölj. Utlandsandelen i index är valutakurssäkrad. Indexet har en modifierad duration på 3,0. Innehavet gav en avkastning på 0,0 procent, vilket var cirka 0,3 procentenheter mer än index.

Den reala räntebärande portföljens index består till 100 procent av reala svenska statsobligationer. Indexet har under året haft en modifierad duration på cirka 6,4. Innehavet gav en avkastning på 1,6 procent, vilket var i linje med index.

Aktieportföljens index består till 45 procent av en svensk aktieportfölj samt till 55 procent av en global portfölj. Sverigeindex

består av SIXRX (SIX Return Index). Utlandsindex är sammansatt av ett antal viktade regionala totalavkastningsindex. Utlandsandelen i index är delvis valutakurssäkrad. Portföljen gav en avkastning på -2,9 procent vilket var 0,3 procentenheter mer än indexavkastningen.

Avkastningen på moderföretagets fastighetsbestånd var under året 13,7 procent. Portföljen består till övervägande del av fastighetsinnehav i centrala Stockholm. Som jämförelseindex för fastighetsportföljen används MSCI Svenskt Fastighetsindex. Snittavkastningen för jämförbara fastigheter blev enligt MSCI 10,7 procent under 2018. Portföljens resultat under året var därmed 3,0 procentenheter bättre än index.

Avkastningen under 2018 i moderföretagets innehav i alternativa investeringar var 12,9 procent. Portföljen består nästan helt av tillgångar i utländsk valuta vilka valutakurssäkras. Alternativa investeringar utvärderas ej på så kort tidsperiod som ett år. Därför har normalportföljens avkastning satts till lika med den uppnådda avkastningen för detta tillgångsslag. I längre tidsserier, se tabell nedan, har alternativa investeringar ett absolutavkastningskrav på 9,6 procent årligen för fonder äldre än fem år som sitt index. Vid hänsyn tagen till detta krav skulle portföljens aktiva avkastning mätt över en treårsperiod vara 1,4 procent per år.

Avkastningen i tillgångsslaget valuta uppgick till -1,0 procent och avser den aktiva förvaltningen av portföljens valutaexponering i tillgångsslagen räntebärande samt alternativa investeringar. I valuta ingår även avkastning från instrument avsedda för valuta-säkring av aktieportföljen.

Den taktiska allokeringen bidrog till totalavkastningen med 0,1 procentenheter.

Årsavkastning, rullande 36 mån, %	Avkastning normal-portfölj	Avkastning portfölj	Aktiv avkastning	Mål aktiv avkastning
Räntebärande nominellt	0,3	0,7	0,4	0,2
Räntebärande realt	3,4	3,7	0,3	0,1
Aktier	6,1	6,8	0,7	0,7
Fastigheter	11,9	15,2	2,9	0,4
Alternativa investeringar	9,6	14,2	-	-
Valuta	0,0	0,1	0,1	0,0
Taktisk allokering	5,7	5,8	0,1	0,2
Totalt	5,7	6,7	1,0	0,4

HYRESINTÄKTER FRÅN BYGGNADER OCH MARK

Hyresintäkterna i koncernen under perioden uppgår till 1 369 miljoner kronor (1 373).

Hyresintäkterna i moderföretaget under perioden uppgår till 426 miljoner kronor (446).

Avtalade framtida hyres-intäkter avseende befintliga hyreskontrakt exkl. bostäder	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Förfall inom 1 år	78	134	10	18
Förfall mellan 1 och 5 år	1 662	1 868	576	719
Förfall senare än 5 år	5 574	5 023	970	848
Summa	7 314	7 025	1 556	1 585

Driftkostnader för byggnader och mark	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Driftkostnader	151	128	45	48
Fastighetsskatt	100	103	31	35
Reparation och underhåll	75	69	29	28
Fastighetsadministration	55	53	15	16
Kostnader för mervärdesskatt	13	13	7	7
Tomträttsavgäld	17	28	-	-
Summa	411	394	127	134

Not 8. Obeskattade reserver

Säkerhetsreserv	Moderföretaget	
	2018	2017
Ingående balans	36 507	26 510
Förändring av säkerhetsreserv	-4 172	9 997
Utgående balans	32 335	36 507

Not 9. Skatt på årets resultat

	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Aktuell skattekostnad	-	-69	-	-
Skatt avseende tidigare beskattningsår	-137	-19	-112	-8
Uppskjuten skatt (förändring)	2 323	-380	896	547
Summa	2 186	-468	784	539

NOTUPPLYSNINGAR

Skillnad mellan redovisad skatt och skatt baserad på gällande svensk skattesats	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Resultat före skatt enligt resultaträkningen	-7 181	2 247	-2 247	-9 140
Skatt enligt gällande skattesats 22 %	1 580	-494	494	2 011
Skatt hänförlig till tidigare beskattningsår	186	-19	135	-8
Permanent skillnader	74	59	-5	1 458
Temporära skillnader	27	-14	2	-2 922
Tillfällig schablonbeskattning säkerhetsreserv	-438	-	-	-
Effekt av ändrad skattesats	757	-	158	-
Redovisad skatt	2 186	-468	784	539

Not 10. Immateriella tillgångar

	Koncernen	
	2018	2017
Ingående anskaffningsvärden	-	744
Inköp/ Försäljning	-	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	-	744
Ingående avskrivningar	-	-741
Årets avskrivningar	-	-3
Utgående ackumulerade avskrivningar	-	-744
Bokfört värde	-	0

Not 11. Fastigheter / Byggnader och mark

KONCERNEN

Rörelsefastigheter

Fördelning på fastighetskategori	Anskaffningsvärde	Bokfört värde	Verkligt värde	Bokfört värde, kr/kvm	Yt- vakans- grad, %	Direkt- avkastning, %
Kontors- och affärsfastigheter	410	738	1 480	73 700	0,0	3,2

Andel av total bruksarea i fastigheterna som används i den egna verksamheten var 2,0 procent (2,0) och bokfört värde uppgår till 738 miljoner kronor (724).

Förvaltningsfastigheter

Fördelning på fastighetskategori	Anskaffningsvärde	Bokfört värde/verkligt värde	Bokfört värde, kr/kvm	Yt- vakans- grad, %	Direkt- avkastning, %
Flerbostadshus	2 166	4 140	58 100	4,7	1,76
Kontors- och affärsfastigheter	15 638	28 025	77 600	8,3	3,52
Totalt	17 804	32 165	74 400	7,7	3,26

Direktavkastningen är beräknad enligt Försäkringsbranschens Redovisningsnämnds rekommendation.

Beståndet består av kommersiella fastigheter och flerbostadshus i Stockholms-, Göteborgs- och Malmöområdet. Fastigheter som innehas för produktion och tillhandahållande av koncernens tjänster samt administrativa ändamål redovisas som rörelsefastigheter. Övriga fastigheter redovisas som förvaltningsfastigheter. Det förekommer inga begränsningar i rätten att sälja någon av förvaltningsfastigheterna eller att disponera hyresintäkterna och ersättning vid avyttring.

Förändringar i fastighetsinnehavet år 2018

Förvärv av fastighet (100 procents innehav)

Inga förvärv har skett under året.

Avyttringar

Den 29 juni 2018 avyttrades kontorsfastigheterna Svea Artilleri 10 och 11 i Stockholm. Svea Artilleri II såldes genom avyttring av samtliga aktier i Fastighets AB Knall. Bostadsfastigheten Batteriet 2 i Stockholm har avyttrats den 10 december 2018.

Väsentliga åtaganden

Under året har åtaganden om ombyggnationer uppgående till 81 miljoner kronor (170) gjorts i samband med tecknande av hyresavtal. Av dessa återstår investeringar om cirka 52 miljoner kronor (126).

Rörelsefastigheter

Specifikation av årets förändring:	Koncernen	
	2018	2017
Ingående balans	724	734
Investeringar i befintligt bestånd	4	19
Korrigerig av 2017 års avskrivningar	19	-
Avskrivningar	-9	-29
Utgående balans	738	724

Förvaltningsfastigheter

Specifikation av årets förändring:	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Ingående balans	30 417	28 565	10 471	10 475
Investeringar i befintligt bestånd	140	297	53	131
Avyttringar	-1 286	-806	-394	-778
Värdeförändring	2 894	2 361	1 159	644
Utgående balans	32 165	30 417	11 289	10 471

MODERFÖRETAGET**Förvaltningsfastigheter**

Fördelning på fastighets-kategori	Anskaffningsvärde	Bokfört värde/verkligt värde	Bokfört värde, kr/kvm	Yt- vakans- grad, %	Direkt- avkastning, %
Flerbostadshus	461	2 000	54 500	8,3	1,52
Kontors- och affärsfastigheter	4 212	9 289	91 700	6,4	3,39
Totalt	4 673	11 289	81 800	6,9	3,03

Direktavkastningen är beräknad enligt Försäkringsbranschens Redovisningsnämnds rekommendation.

Beståndet består av kommersiella fastigheter och flerbostadshus i Stockholmsområdet, vilket också utgör moderföretagets enda segment. Samtliga fastigheter redovisas som förvaltningsfastigheter. Det förekommer inga begränsningar i rätten att sälja någon av förvaltningsfastigheterna eller att disponera hyresintäkterna och ersättning vid avyttring.

Andel av total bruksarea i fastigheterna som används i den egna verksamheten var 7,3 procent (6,9) och bokfört värde uppgår till 1 480 miljoner kronor (1 380).

Förändringar i fastighetsinnehavet år 2018Förvärv och avyttringar

Kontorsfastigheten Svea Artilleri 10 i Stockholm avyttrades den 29 juni 2018.

Väsentliga åtaganden

Under året har åtaganden om ombyggnationer uppgående till 54 miljoner kronor (24) gjorts i samband med tecknande av hyresavtal. Av dessa återstår investeringar om cirka 30 miljoner kronor (4).

Not 12. Placeringar i koncernföretag

Dotterföretag	Org nr	Antal aktier	Andel, %	Nom. värde	Bokfört värde	
					2018	2017
AFA Trygghetsförsäkringsaktiebolag	516401-8615	400	91	4,00	4	4
AF-S Private Equity AB	556650-5946	1 000	100	0,10	14	14
Fastighets AB Fleminghörnet	556651-8535	1 000	100	0,10	452	452
Fastighets AB Mikrofonen	556577-4543	1 000	100	0,10	447	447
Klarabergshuset Invest AB	556692-9476	1 000	100	0,10	370	370
Fastighets AB Trafikanten	556700-1580	1 000	100	0,10	328	328
Fastighets AB Yxkullen	556675-1698	1 000	100	0,10	328	328
Fastighets AB Hotelltornet	556832-2597	1 000	100	0,10	293	293
Fastighets AB Våghalsen 15	556825-1424	50 000	100	0,05	286	284
Fastighets AB Rödluvan	556039-0477	1 000	100	0,10	264	264
Fastighets AB Tretakten	556724-5690	1 000	100	0,10	255	255
Fastighets AB Förtjusningen 1	556763-8498	1 000	100	0,10	230	230
Fastighets AB Sockerbiten	556766-4023	1 000	100	0,10	227	227
Fastighets AB Hårdvallen	556988-4744	500	100	0,05	192	192
Fastighets AB Kellgrensgatan	556687-9002	1 000	100	0,10	189	189
Fastighets AB Ludvigsberg 3	556627-7264	1 000	100	0,10	160	160
Fastighets AB Laboranten	556703-3187	1 000	100	0,10	87	87
Fastighets AB Långreven	556963-0352	50 000	100	0,05	55	55
Värtans Stationshus AB	556345-2597	1 000	100	0,10	4	4
Teirettab Fastighets AB	556520-0325	1 000	100	0,10	1	142
Fastighets AB Sabbath	559096-6122	50 000	100	0,05	0	0
Fastighets AB Knall	556649-7557	1 000	100	0,10	-	99
Summa					4 186	4 424

AFA Trygghetsförsäkrings dotterföretag	Org nr	Antal aktier	Andel, %	Nom. värde	Bokfört värde	
					2018	2017
AF-T Private Equity AB	556650-5938	1 000	100	0,10	22	22
Fastighets AB Klaratvärgränd	556746-8573	1 000	100	0,10	344	344
Fastighets AB Östra Kungsholmsporten	556763-8480	1 000	100	0,10	311	311
Fastighets AB Fatbursholmen	556962-8687	50 000	100	0,05	127	127
Summa					804	804

Samtliga koncernföretag har säte i Stockholm.

AFA Sjukförsäkring har under året mottagit koncernbidrag från	2018	2017
AFA Trygghetsförsäkringsaktiebolag	-	6 900
AF-S Private Equity AB	1	-
Teirettab Fastighets AB	333	3
Fastighets AB Ludvigsberg 3	53	52
Fastighets AB Fleminghörnet	29	23
Fastighets AB Trafikanten	28	27
Fastighets AB Yxkullen	27	44
Fastighets AB Rödluvan	20	19
Fastighets AB Sockerbiten	18	18
Fastighets AB Laboranten	17	17
Fastighets AB Kellgengatan	17	16
Fastighets AB Hotelltornet	16	18
Fastighets AB Våghalsen 15	13	12
Fastighets AB Tretakten	12	17
Fastighets AB Hårdvallen	7	7
Fastighets AB Långreven	5	6
Fastighets AB Förtjusningen 1	4	3
Fastighets AB Mikrofonen	1	1
Värtans Stationshus AB	-	14
Fastighets AB Knall	-	6
Summa	601	7 203

AFA Sjukförsäkring har under året lämnat koncernbidrag till	2018	2017
AFA Trygghetsförsäkringsaktiebolag	300	-
Klarabergshuset Invest AB	166	-
Summa	466	-

AFA Sjukförsäkring har under året lämnat aktieägartillskott till	2018	2017
AFA Trygghetsförsäkringsaktiebolag	-	6 900
Fastighets AB Våghalsen 15	2	-
Fastighets AB Yxkullen	-	7
Summa	2	6 907

AFA Trygghetsförsäkring har under året erhållit koncernbidrag från	2018	2017
AFA Sjukförsäkringsaktiebolag	300	-
AF-T Private Equity AB	0	-
Fastighets AB Klaratvägränd	14	12
Fastighets AB Östra Kungsholmsporten	2	2
Summa	316	14

Not 13. Andelar i Joint Ventures

AFA Sjukförsäkring äger 50 procent av Grön Bostad AB (org.nr. 556820-9307, säte Stockholm). Ägandet i det samägda bolaget redovisas enligt kapitalandelsmetoden, vilket innebär att 50 procent av resultatet efter skatt för det samägda bolaget redovisas som resultatandel inom rörelseresultatet i AFA Sjukförsäkrings koncernen.

MODERFÖRETAGET

Joint Venture	Antal aktier	Andel, %	Nom. värde	Bokfört värde	
				2018	2017
Grön Bostad AB	20 000	50	1,0	588	535

KONCERNEN**Andelar i joint ventures**

	2018	2017
Ingående balans	1 272	959
Årets anskaffning	53	66
Resultatandel	231	247

Utgående balans	1 556	1 272

Sammandrag av resultaträkningar och balansräkningar för joint venture (100 %)

	2018	2017
Omsättning	273	101
Rörelseresultat	546	635
Skatt	-84	-142
Resultat efter skatt	462	493
Anläggningstillgångar	6 818	6 374
Övriga tillgångar	196	225
Totala tillgångar	7 014	6 600
Eget kapital	1 994	1 739
Skulder	5 020	4 861
Totala skulder	7 014	6 600

AFA Sjukförsäkringskoncernens åtaganden kopplade till innehav i joint venture redovisas i not 35.

Per 2018-12-31 finns inga oredovisade åtaganden kopplade till joint venture som skulle kunna ge upphov till utflöde av likvida medel eller andra resurser enligt gällande aktieägaravtal.

Siffrorna baseras på preliminärt bokslut.

Not 14. Andra finansiella placeringstillgångar

	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Aktier och andelar				
Ursprungligt anskaffningsvärde	79 454	74 195	64 787	60 334
Valutaeffekt	7 629	4 395	6 260	3 593
Övervärde (+) / undervärde (-)	-9 019	-1 217	-6 641	-171
Summa aktier och andelar ¹⁾	78 064	77 373	64 406	63 756
Obligationer och andra räntebärande värdepapper				
Upplupet anskaffningsvärde	74 747	78 393	60 465	62 524
Övervärde (+) / undervärde (-)	2 556	2 857	2 168	2 402
Summa obligationer och andra räntebärande värdepapper ¹⁾	77 303	81 250	62 633	64 926
Utlåning till kreditinstitut	1 325	10 031	1 050	7 962
Derivat	759	356	630	289
Övriga finansiella placeringstillgångar				
Återköpstransaktioner	-	593	-	593
Summa	157 451	169 603	128 719	137 526

¹⁾ Omräkning av ingående balanser har gjorts per 2017-12-31 pga att räntebärande fonder omklassificerades från kategorin Obligationer och andra räntebärande värdepapper till kategorin Aktier och andelar.

Specifikationer**AKTIER OCH ANDELAR**

	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Noterade	48 886	52 114	40 172	42 655
Onoterade	29 178	25 259	24 235	21 101
Summa	78 064	77 373	64 407	63 756

10 STÖRSTA INNEHAV AV AKTIER EXKLUSIVE FONDER

2018 Bolag	Koncernen	Moderföretaget
	Andel av aktieportfölj, %	Andel av aktieportfölj, %
Investor	4,9	4,9
Volvo	3,6	3,6
Swedbank	2,9	2,9
Nordea	2,5	2,5
Industrivärden	2,5	2,5
SEB	2,4	2,4
H&M	2,4	2,4
Ericsson	2,3	2,3
Atlas Copco	2,1	2,1
Saab	2,0	2,0
Total andel	27,6	27,6

BRANSCHFÖRDELNING, DIREKTA AKTIEINNEHAV

2018 Koncernen	Exponering	%
Finans	12 790	27
Industri	10 853	23
Konsumentvaror	5 634	12
Telekommunikation	4 923	10
Hälsovård	4 366	9
IT	4 036	9
Råvaror	3 567	8
Fastighet	438	1
Tjänster	436	1
Media och underhållning	-	-
Summa	47 043	100

2018 Moderföretaget	Exponering	%
Finans	10 506	27
Industri	8 919	23
Konsumentvaror	4 630	12
Telekommunikation	4 039	10
Hälsovård	3 589	9
IT	3 313	9
Råvaror	2 931	8
Fastighet	360	1
Tjänster	359	1
Media och underhållning	0	0
Summa	38 646	100

**OBLIGATIONER OCH ANDRA
RÄNTEBÄRANDE VÄRDEPAPPER**

Koncernen	Upplupet anskaffningsvärde		Bokfört värde	
	2018	2017	2018	2017
Svenska staten	23 731	24 706	25 480	26 522
Svenska bostadsinstitut	14 023	13 515	14 117	13 617
Svenska kommuner	469	459	493	487
Övriga svenska emittenter	13 775	16 426	14 062	16 767
Utländska stater	3 338	2 071	3 424	2 188
Övriga utländska emittenter	19 411	21 216	19 727	21 669
Summa	74 747	78 393	77 303	81 250
Noterade	74 747	78 393	77 303	81 250
Onoterade	-	-	-	-

Skillnaden mellan bokfört värde och nominellt värde för innehav där det bokförda värdet översteg det nominella uppgick till 8 512 miljoner kronor (10 704).

Skillnaden mellan bokfört värde och nominellt värde för innehav där det bokförda värdet understeg det nominella uppgick till 54 114 miljoner kronor (15).

Moderföretaget	Upplupet anskaffningsvärde		Bokfört värde	
	2018	2017	2018	2017
Svenska staten	19 232	19 919	20 720	21 458
Svenska bostadsinstitut	11 474	10 988	11 550	11 068
Svenska kommuner	384	375	404	398
Övriga svenska emittenter	10 956	12 930	11 205	13 224
Utländska stater	2 780	1 541	2 852	1 632
Övriga utländska emittenter	15 639	16 771	15 902	17 146
Summa	60 465	62 524	62 633	64 926
Noterade	60 465	62 524	62 633	64 926
Onoterade	-	-	-	-

Skillnaden mellan bokfört värde och nominellt värde för innehav där det bokförda värdet översteg det nominella uppgick till 6 967 miljoner kronor (8 623).

Skillnaden mellan bokfört värde och nominellt värde för innehav där det bokförda värdet understeg det nominella uppgick till 46 miljoner kronor (12).

10 STÖRSTA INNEHAV AV RÄNTEBÄRANDE VÄRDEPAPPER

2018 Emittent	Koncernen Andel av ränteportfölj, %	Moderföretaget Andel av ränteportfölj, %
Svenska staten	32,9	33,0
Swedbank	5,8	5,9
Handelsbanken	5,4	5,6
Nordea	4,8	4,6
European Investment Bank	3,8	3,8
Amerikanska Staten	3,5	3,7
Länsförsäkringar	2,4	2,4
Corsair Finance Jersey	2,4	2,3
SEB	2,2	2,1
Dexia	2,0	2,0
Total andel	65,2	65,4

**DERIVAT MED POSITIVA VÄRDEN ELLER VÄRDE NOLL
(TILLGÅNGAR)**

Derivatinstrument upptagna i balansräkningen

Koncernen	Nominellt värde		Bokfört värde	
	2018	2017	2018	2017
Standardiserade och clearade räntederivat, terminer ¹⁾	14 463	15 527	-	-
Icke-standardiserade valutaderivat, terminer och optioner	47 975	19 080	759	356
Summa	62 438	34 607	759	356

¹⁾ Standardiserade derivat avräknas dagligen varpå det bokförda värdet är noll per balansdagen.

Moderföretaget	Nominellt värde		Bokfört värde	
	2018	2017	2018	2017
Standardiserade och clearade räntederivat, terminer ¹⁾	11 742	12 295	-	-
Icke-standardiserade valutaderivat, terminer och optioner	39 714	15 472	630	289
Summa	51 456	27 767	630	289

¹⁾ Standardiserade derivat avräknas dagligen varpå det bokförda värdet är noll per balansdagen.

KLASSIFICERING AV FINANSIELLA TILLGÅNGAR OCH SKULDER

	Koncernen				Moderföretaget			
	Anskaffningsvärde		Bokfört värde		Anskaffningsvärde		Bokfört värde	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen								
Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin								
<i>Andra finansiella placeringstillgångar</i>	162 685	157 947	155 367	159 216	132 247	127 914	127 040	129 276
Innehav för handel								
<i>Derivat</i>	-	-	759	356	0	-	630	289
Summa finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen	162 685	157 947	156 126	159 572	132 247	127 914	127 670	129 565
Finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde								
Utlåning till kreditinstitut	1 325	10 031	1 325	10 031	1 051	7 962	1 050	7 962
Övriga fordringar	693	703	693	703	5 982	6 473	5 982	6 473
Kassa och bank	3 098	2 785	3 098	2 785	2 329	2 189	2 329	2 189
Summa finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde	5 116	13 519	5 116	13 519	9 362	16 624	9 361	16 624
Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen								
Skulder som bestämts tillhöra kategorin								
<i>Återköpstransaktioner</i>	5 790	9 831	5 790	9 826	4 494	7 850	4 494	7 846
Innehav för handel								
<i>Derivat</i>	-	-	88	536	1	-	76	436
Summa finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen	5 790	9 831	5 878	10 362	4 495	7 850	4 570	8 282
Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde								
Övriga skulder	844	807	844	807	1 589	1 241	1 589	1 241
Summa finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde	844	807	844	807	1 589	1 241	1 589	1 241

Andra finansiella placeringstillgångar innehåller balansräkningens poster Aktier och andelar, Obligationer och andra räntebärande värdepapper samt Övriga finansiella placeringstillgångar (återköpstransaktioner).

Övriga fordringar innehåller balansräkningens poster Fordringar avseende direkt försäkring, Övriga fordringar samt Upplupna ränte- och hyresintäkter.

Övriga skulder innehåller balansräkningens poster Skulder avseende direkt försäkring, Övriga skulder (förutom återköps-transaktioner som särredovisas) samt Upplupna räntekostnader.

Finansiella tillgångar och skulder redovisas till upplupet anskaffningsvärde. En beräkning av verkligt värde baserat på diskonterade framtida kassaflöden, där en diskonteringsränta som speglar motpartens kreditrisk utgör den mest väsentliga indatan, bedöms inte ge någon väsentlig skillnad jämfört med redovisat värde för finansiella tillgångar och finansiella skulder som ingår i nivå 2. För samtliga finansiella tillgångar och skulder anses därför det redovisade värdet vara en god approximation av det verkliga värdet.

ÖVERSIKT AV ÄNDRADE VÄRDERINGSKATEGORIER VID ÖVERGÅNGEN TILL IFRS 9 KONCERN

Tabellen nedan visar finansiella tillgångar och skulder

Tillgångar	Utgående balans 31 december 2017 under IAS 39 värderingskategorier				Ingående balans 1 januari 2018 under IFRS 9 värderingskategorier			
	Finansiella tillgångar som identifierats till verkligt värde via resultaträkningen	Innehav för handel	Upplupet anskaffningsvärde	Effekt av ändrad klassificering	Finansiella tillgångar som obligatoriskt värderas till verkligt värde via resultaträkningen	Finansiella tillgångar som klassificerats till verkligt värde via resultaträkningen	Finansiella tillgångar som klassificerats till upplupet anskaffningsvärde	
Aktier och andelar	75 605	-	-	-	-	75 605	-	
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	83 018	-	-	-	-	83 018	-	
Utlåning till kreditinstitut	-	-	10 031	-4	-	10 027	-	
Derivat	-	356 ¹⁾	-	-	356	-	-	
Övriga finansiella placeringar	593	-	-	-	-	593	-	
Övriga finansiella fordringar	-	-	703	-	-	-	703	
Kassa och bank	-	-	2 785	-	-	-	2 785	
Summa	159 216	356	13 519	-4	356	169 243	3 488	

Effekt på kategorier för tillgångar

Summa kategorier IAS 39	159 216	356	13 519	-	-	-	-
Justeringar	-	-	-10 031	4	-	-	-
Summa kategorier IFRS 9	-	-	-	-	356	169 243	3 488

Skulder	Utgående balans 31 december 2017 under IAS 39 värderingskategorier				Ingående balans 1 januari 2018 under IFRS 9 värderingskategorier			
	Finansiella tillgångar som identifierats till verkligt värde via resultaträkningen	Innehav för handel	Upplupet anskaffningsvärde	Effekt av ändrad klassificering	Finansiella tillgångar som obligatoriskt värderas till verkligt värde via resultaträkningen	Finansiella tillgångar som klassificerats till verkligt värde via resultaträkningen	Finansiella tillgångar som klassificerats till upplupet anskaffningsvärde	
Derivat	-	536 ¹⁾	-	-	536	-	-	
Skulder till kreditinstitut – Återköpstransaktioner	9 826	-	-	-	-	9 826 ²⁾	-	
Övriga finansiella skulder	-	-	807	-	-	-	807	
Summa	9 826	536	807	-	536	9 826	807	

Effekt på kategorier för tillgångar

Summa kategorier IAS 39	9 826	536	807	-	-	-	-
Justeringar	-	-	807	-	-	-	-
Summa kategorier IFRS 9	-	-	-	-	536	9 826	807

¹⁾ Derivat värderas till verkligt värde via resultaträkningen

²⁾ AFA Försäkring har valt att tillämpa FVTPL (Fair Value Through Profit or Loss) eftersom det blir en redovisningsmissmatch med övriga repor på tillgångssidan om man inte redovisar repor på skuldsidan till verkligt värde.

MODERFÖRETAGET

Tabellen nedan visar finansiella tillgångar och skulder

Tillgångar	Utgående balans 31 december 2017 under IAS 39 värderingskategorier				Ingående balans 1 januari 2018 under IFRS 9 värderingskategorier		
	Finansiella tillgångar som identifierats till verkligt värde via resultaträkningen	Innehav för handel	Upplupet anskaffningsvärde	Effekt av ändrad klassificering	Finansiella tillgångar som obligatoriskt värderas till verkligt värde via resultaträkningen	Finansiella tillgångar som klassifierats till verkligt värde via resultaträkningen	Finansiella tillgångar som klassifierats till upplupet anskaffningsvärde
Aktier och andelar	62 355	-	-	-	-	62 355	-
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	66 327	-	-	-	-	66 327	-
Utlåning till kreditinstitut	-	-	7 962	-3	-	7 959	-
Derivat	-	289 ¹⁾	-	-	289	-	-
Övriga finansiella placeringar	593	-	-	-	-	593	-
Övriga finansiella fodringar	-	-	6 473	-	-	-	6 473
Kassa och bank	-	-	2 189	-	-	-	2 189
Summa	129 275	289	16 624	-3	289	137 234	8 662

Effekt på kategorier för tillgångar

Summa kategorier IAS 39	129 275	289	16 624	-	-	-	-
Justeringar	-	-	-7 962	3	-	7 959	-
Summa kategorier IFRS 9	-	-	-	-	289	137 234	8 662

Skulder	Utgående balans 31 december 2017 under IAS 39 värderingskategorier				Ingående balans 1 januari 2018 under IFRS 9 värderingskategorier		
	Finansiella tillgångar som identifierats till verkligt värde via resultaträkningen	Innehav för handel	Upplupet anskaffningsvärde	Effekt av ändrad klassificering	Finansiella tillgångar som obligatoriskt värderas till verkligt värde via resultaträkningen	Finansiella tillgångar som klassifierats till verkligt värde via resultaträkningen	Finansiella tillgångar som klassifierats till upplupet anskaffningsvärde
Derivat	-	436 ¹⁾	-	-	436	-	-
Skulder till kreditinstitut – Återköpstransaktioner	7 846	-	-	-	-	7 846 ²⁾	-
Övriga finansiella skulder	-	-	1 241	-	-	-	1 241
Summa	7 846	436	1 241	-	436	7 846	1 241

Effekt på kategorier för tillgångar

Summa kategorier IAS 39	7 846	436	1 241	-	-	-	-
Justeringar	-	-	-	-	-	-	-
Summa kategorier IFRS 9	-	-	-	-	436	7 846	1 241

¹⁾ Derivat värderas till verkligt värde via resultaträkningen

²⁾ Vi har valt att tillämpa FVTPL (Fair Value Through Profit or Loss) eftersom det blir en redovisningsmissmatch med övriga repor på tillgångssidan om man inte redovisar repor på skuldsidan till verkligt värde.

Not 15. Upplysningar om värdering till verkligt värde

BESTÄMMNING AV VERKLIGT VÄRDE GENOM PUBLICERADE PRISNOTERINGAR ELLER VÄRDERINGSTEKNIKER

Koncernen 31 december 2018	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Förvaltningsfastigheter	-	-	32 165	32 165
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Aktier och andelar	58 978	-	19 086	78 064
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	60 598	16 705	-	77 303
Derivat	-	759	-	759
Utlåning till kreditinstitut	-	1 325	-	1 325
Övriga finansiella placeringstillgångar				
Återköpstransaktioner	-	-	-	-
Summa finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen	119 576	18 789	19 086	157 451
Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Derivat	-	88	-	88
Återköpstransaktioner	-	5 790	-	5 790
Summa finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen	-	5 878	-	5 878
Moderföretaget 31 december 2018	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Förvaltningsfastigheter	-	-	11 289	11 289
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Aktier och andelar	48 418	-	15 989	64 407
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	49 214	13 419	-	62 633
Derivat	-	630	-	630
Utlåning till kreditinstitut	-	1 050	-	1 050
Övriga finansiella placeringstillgångar				
Återköpstransaktioner	-	-	-	-
Summa finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen	97 632	15 099	15 989	128 720
Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Derivat	-	76	-	76
Återköpstransaktioner	-	4 494	-	4 494
Summa finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen	-	4 570	-	4 570

En överföring från en nivå till en annan kan ske när det finns indikationer på att marknadsförutsättningarna har ändrats, exempelvis en ändring i likviditet. Överföringar från Nivå 2 till Nivå 1 har skett under perioden till ett värde av 217 (1 133) för koncernen och 169 (887) för moderföretaget.

Koncernen 31 december 2017	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Förvaltningsfastigheter	-	-	30 417	30 417
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Aktier och andelar ¹⁾	62 106	-	15 267	77 373
Obligationer och andra räntebärande värdepapper ¹⁾	61 755	19 495	-	81 250
Derivat	-	356	-	356
Övriga finansiella placeringstillgångar <i>Återköpstransaktioner</i>	-	593	-	593
Summa finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen	123 861	20 444	15 267	159 572
Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Derivat	-	536	-	536
Återköpstransaktioner	-	9 826	-	9 826
Summa finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen	-	10 362	-	10 362
Moderföretaget 31 december 2017	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Förvaltningsfastigheter	-	-	10 471	10 471
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Aktier och andelar ¹⁾	50 779	-	12 977	63 756
Obligationer och andra räntebärande värdepapper ¹⁾	49 378	15 548	-	64 926
Derivat	-	289	-	289
Övriga finansiella placeringstillgångar <i>Återköpstransaktioner</i>	-	593	-	593
Summa finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen	100 157	16 430	12 977	129 564
Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Derivat	-	436	-	436
Återköpstransaktioner	-	7 846	-	7 846
Summa finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen	-	8 282	-	8 282

¹⁾ Omräkning av ingående balanser har gjorts per 2017-12-31 pga att räntebärande fonder omklassificerades från kategorin Obligationer och andra räntebärande värdepapper till kategorin Aktier och andelar.

En överföring från en nivå till en annan kan ske när det finns indikationer på att marknadsförutsättningarna har ändrats, exempelvis en ändring i likviditet. Det har inte skett några överföringar mellan nivåerna under perioden.

Nivå 1: Instrument med publicerade prisnoteringar

För aktier och andelar som handlas på en aktiv marknad innebär detta den senaste betalkursen (exitpris) på balansdagen. För likvida räntebärande värdepapper innebär detta den aktuella köpkursen på balansdagen.

Nivå 2: Värderingstekniker baserade på observerbara marknadsdata

Mindre likvida räntebärande värdepapper värderas utifrån rådande avkastningskurvor på räntemarknaden med beaktande av kredit- och likviditetspåslag. Påslaget är i sin tur baserat på ett genomsnitt av ett antal finansiella instituts uppskattning av verkligt värde. Derivat värderas individuellt och till verkligt värde. Med verkligt värde avses teoretiska priser som beräknas med hjälp av aktuella marknadsnoteringar och gällande balansdagskurs avseende valuta.

Nivå 3: Värderingstekniker baserade på icke observerbara marknadsdata

Värderingen av onoterade aktier och andelar som ej handlas på en aktiv marknad baseras på senaste värderingsuppgift från externa förvaltares uppskattningar av verkligt värde i enlighet med branschorganisationen International Private Equity and Venture Capital (IPEV) Valuation Guidelines och amerikanska Financial Accounting Standards Boards (FASB) Accounting Standards Codifications (ASC) 820, som är en kodifiering av deras Statement of Financial Accounting Standards (SFAS) no. 157. Värderingarna av byggnader och mark har utförts av externa, oberoende värderingsföretag och auktoriserade fastighetsvärderare.

Värderingarna utförs i enlighet med riktlinjerna i RICS beställarhandledning. För att fastställa värdet har både kassaflödesmetoden och ortsprismetoden använts. Metoderna har använts för samtliga fastighetskategorier och fastigheternas värde har fastställts genom individuell värdering av respektive fastighet beaktande exempelvis geografiskt läge samt teknisk och branschmässig standard. Faktiska transaktioner på marknaden har beaktats vid samtliga värderingar.

I kassaflödesmetoden har bedömda betalningsströmmar under en fem- eller tioårsperiod redovisats. Restvärdet är beräknat utifrån det bedömda driftnettot år sex eller år elva, dividerat med marknadens direktavkastningskrav och diskonterat till nuvärde. Antaganden och bedömningar görs avseende parametrar som hyres- och kostnadsutveckling, inflation, direktavkastningskrav vid restvärdeberäkningar och kalkylränta.

Vid användandet av ortsprismetoden har två delmetoder använts, dels normering av värdet för jämförbara fastigheter till värde i kronor per kvadratmeter uthyrbart yta (areametoden), dels normering till driftnettot (nettokapitaliseringsmetoden).

Fastighetsvärderarna lämnar sina slutliga värderingar i skriftliga värderingsutlåtande i vilka gjorda antaganden och fastigheternas värde redovisas. Utlåtandena omfattar såväl generella ekonomiska antaganden såsom ränteantaganden som fastighetspecifika antaganden såsom förväntade framtida hyresintäkter, hyresnivåer, utvecklingen på fastighetsmarknaden eller andra omständigheter eller osäkerhetsfaktorer som har eller kan ha påverkan på fastigheternas kassaflöden och beräknade värden.

FÖRÄNDRINGAR I NIVÅ 3

Koncernen	Aktier och andelar		Fastigheter		Summa	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Ingående balans	15 267	16 700	30 417	28 565	45 684	45 265
Realiserade vinster (+) eller förluster (-) i resultaträkningen	-1 012	-232	97	64	-915	-168
Orealiserade vinster (+) eller förluster (-) i resultaträkningen ¹⁾	3 124	-4 067	2 797	2 361	5 921	-1 706
Köp och försäljning	1 707	2 866	-1 146	-573	561	2 293
Utgående balans	19 086	15 267	32 165	30 417	51 251	45 684

Moderföretaget	Aktier och andelar		Fastigheter		Summa	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Ingående balans	12 977	14 101	10 471	10 475	23 448	24 576
Realiserade vinster (+) eller förluster (-) i resultaträkningen	-705	-164	85	75	-620	-89
Orealiserade vinster (+) eller förluster (-) i resultaträkningen ¹⁾	2 479	-3 412	1 159	643	3 638	-2 769
Köp och försäljning	1 238	2 452	-426	-722	812	1 730
Utgående balans	15 989	12 977	11 289	10 471	27 278	23 448

¹⁾ Orealiserad kursförändring avseende aktier och andelar som innehavs på balansdagen uppgår i koncernen till -18 530 miljoner kronor (-19 475) och i moderföretaget till -14 631 miljoner kronor (-15 309). Orealiserade värdeförändringar avseende fastigheter framgår av tabellen ovan. De mest väsentliga antagandena vid fastighetsvärderingarna är följande: Viktat direktavkastningskrav vid restvärdesberäkning: 3,7 procent; kalkylränta: 5,5–6,0 procent; långsiktig förväntad vakansgrad: 3,0–4,0 procent.

Koncernen och moderföretaget har kategoriserat alternativa investeringar som nivå 3-tillgångar. Enligt IFRS ska en känslighetsanalys presenteras med hjälp av en alternativ värdering av dessa tillgångar. Koncernens och moderföretagets investeringar inom området alternativa investeringar sker antingen i form av direkta fonder eller i så kallade fond-i-fondlösningar. Sammantaget innebär detta en portfölj diversifierad med mer än 6 000 en-

skilda bolag. Ur ett värderingstekniskt perspektiv är en alternativ värdering av dessa tillgångar förenad med stora svårigheter och kostnader. Koncernen och moderföretaget har därför valt att inte presentera någon alternativ värdering av dessa tillgångar. Beträffande fastigheter har en känslighetsanalys lämnats i form av en VaR-beräkning för riskexponeringen i balansräkningen. Denna återfinns i not 2.

Not 16. Överförda finansiella tillgångar**FINANSIELLA TILLGÅNGAR OCH SKULDER VÄRDERADE TILL VERKLIGT VÄRDE VIA RESULTATRÄKNINGEN**

	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Utlånade värdepapper	1 159	1 048	924	856
Erhållna säkerheter för utlånade värdepapper	1 197	1 117	955	913
Ställda finansiella säkerheter för standardiserade derivat	381	214	297	164
Ställda finansiella säkerheter för icke-standardiserade derivat	7	289	2	226
Återköpsttransaktioner	5 706	9 985	4 431	7 973

De överförda tillgångarna i tabellen redovisas enligt gällande redovisningsprinciper till verkligt värde via resultaträkningen. Erhållna säkerheter för utlånade värdepapper har motparten ställt till tredje part och redovisas inte i balansräkningen.

Not 17. Finansiella instrument som kvittas i balansräkningen eller omfattas av nettningsavtal

BELOPP SOM INTE KVITTAS MEN SOM OMFATTAS AV RAMAVTAL FÖR NETTNING ELLER LIKNANDE AVTAL

Koncernen

31 december 2018	Belopp redovisade i balansräkningen ¹⁾	Finansiella instrument, nettningsavtal	Mottagna finansiella säkerheter	Mottagna kontanta säkerheter	Nettobelopp ²⁾
Tillgångar					
Derivat, valutaterminer	756	-87	-	-362	307
Utlåning till kreditinstitut	1 344	-	-1 345	-	0
Utlånade värdepapper	1 159	-	-666	-531	0
Övriga finansiella placeringstillgångar					
Återköpstransaktioner	-	-	-	-	-

31 december 2018	Belopp redovisade i balansräkningen ¹⁾	Finansiella instrument, nettningsavtal	Ställda finansiella säkerheter	Ställda kontanta säkerheter	Nettobelopp ²⁾
Skulder					
Derivat, valutaterminer	87	-87	-7	-	0
Återköpstransaktioner	5 704	-5 704	-5 706	-	0

Moderföretaget

31 december 2018	Belopp redovisade i balansräkningen ¹⁾	Finansiella instrument, nettningsavtal	Mottagna finansiella säkerheter	Mottagna kontanta säkerheter	Nettobelopp ²⁾
Tillgångar					
Derivat, valutaterminer	628	-75	-	-301	252
Utlåning till kreditinstitut	1 065	-	-1 066	-	0
Utlånade värdepapper	924	-	-568	-387	0
Övriga finansiella placeringstillgångar					
Återköpstransaktioner	-	-	-	-	-

31 december 2018	Belopp redovisade i balansräkningen ¹⁾	Finansiella instrument, nettningsavtal	Ställda finansiella säkerheter	Ställda kontanta säkerheter	Nettobelopp ²⁾
Skulder					
Derivat, valutaterminer	75	-75	-2	-	0
Återköpstransaktioner	4 430	-4 430	-4 431	-	0

¹⁾ Upplupna ränteutgifter och räntekostnader ingår i beloppen.

²⁾ I enlighet med IFRS 7 kan nettobeloppet aldrig bli lägre än noll.

**BELOPP SOM INTE KVITTAS MEN SOM OMFATTAS AV RAMAVTAL
FÖR NETTNING ELLER LIKANDE AVTAL**

Koncernen

31 december 2017	Belopp redovisade i balansräkningen¹⁾	Finansiella instru- ment, nettningsavtal	Mottagna finansiella säkerheter	Mottagna kontanta säkerheter	Nettobelopp²⁾
Tillgångar					
Derivat, valutaterminer	356	-189	-73	-	94
Utlåning till kreditinstitut	10 060	-	-10 086	-	0
Utlånade värdepapper	1 048	-	-972	-145	0
Övriga finansiella placeringstillgångar					
<i>Återköpstransaktioner</i>	593	-593	-	-	0

31 december 2017	Belopp redovisade i balansräkningen¹⁾	Finansiella instru- ment, nettningsavtal	Ställda finansiella säkerheter	Ställda kontanta säkerheter	Nettobelopp²⁾
Skulder					
Derivat, valutaterminer	536	-189	-289	-	58
Återköpstransaktioner	9 799	-9 799	-	-29	0

Moderföretaget

31 december 2017	Belopp redovisade i balansräkningen¹⁾	Finansiella instru- ment, nettningsavtal	Mottagna finansiella säkerheter	Mottagna kontanta säkerheter	Nettobelopp²⁾
Tillgångar					
Derivat, valutaterminer	289	-153	-55	-	81
Utlåning till kreditinstitut	7 984	-	-8 010	-	0
Utlånade värdepapper	856	-	-788	-125	0
Övriga finansiella placeringstillgångar					
<i>Återköpstransaktioner</i>	593	-593	-	-	0

31 december 2017	Belopp redovisade i balansräkningen¹⁾	Finansiella instru- ment, nettningsavtal	Ställda finansiella säkerheter	Ställda kontanta säkerheter	Nettobelopp²⁾
Skulder					
Derivat, valutaterminer	436	-153	-226	-	57
Återköpstransaktioner	7 825	-7 825	-	-23	0

¹⁾ Upplupna ränteintäkter och räntekostnader ingår i beloppen.

²⁾ I enlighet med IFRS 7 kan nettobeloppet aldrig bli lägre än noll.

Not 18. Panter och därmed jämförliga säkerheter ställda för egna skulder och för såsom avsättningar redovisade förpliktelser

Registerförda placeringstillgångar	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Byggnader och mark	15 004	13 901	11 289	10 471
Aktier och andelar	75 638	78 239	63 912	65 852
Obligationer och andra räntebärande värdepapper inklusive upplupen ränta	77 079	85 644	62 712	68 696
Summa	167 721	177 784	137 913	145 019

Tillgångar enligt ovan är värderade till verkligt värde och intagna i förmånsrättsregistret som upprättas i enlighet med Finansinspektionens föreskrift FFFS 2015:8. Förmånsrättsgraden (tillgångar intagna i förmånsrättsregistret dividerat med försäkringstekniska avsättningar) uppgick för koncernen till 192 (205) procent och för moderföretaget till 208 (218) procent.

Not 19. Övriga fordringar

	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Skattefordringar	148	115	77	65
Ej likviderade affärer	18	40	15	33
AFA Livförsäkringsaktiebolag	17	14	14	14
Fordringar på koncernföretag	-	-	5 438	5 929
Övriga fordringar	68	105	55	73
Summa	251	274	5 599	6 114

Samtliga fordringar förfaller inom ett år från balansdagen utom fordringar på koncernföretag.

Not 20. Materiella tillgångar

	Koncernen och moderföretaget	
	2018	2017
Ingående anskaffningsvärden	144	120
Inköp	4	25
Försäljningar/utrangeringar	0	-1
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	148	144
Ingående avskrivningar	-112	-100
Försäljningar/utrangeringar	0	0
Årets avskrivningar ¹⁾	-13	-12
Utgående ackumulerade avskrivningar	-125	-112
Bokfört värde	23	32

¹⁾ Årets avskrivningar före fördelning.

AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkring bedrivs i en gemensam organisation. Samtliga materiella anläggningstillgångar ägs av AFA Sjukförsäkring, men nyttjas av alla tre företagen. Årets avskrivningar fördelas med hänsyn till respektive företags andel av resursförbrukningen i organisationen.

Not 21. Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Upplupna ränte- och hyresintäkter	549	522	413	385
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	75	138	51	111
Summa	624	660	464	496

Samtliga fordringar förfaller inom ett år från balansdagen utom fordringar på koncernföretag.

Not 22. Avsättning för oregrerade skador

KONCERNEN

2018	IB	Årets förändring	UB
Inträffade och rapporterade skador	57 344	-3 385	53 959
Inträffade men ej rapporterade skador	39 385	5 007	44 392
Skaderegleringskostnader	3 358	329	3 687
Summa	100 087	1 951	102 038

2018 mdkr	Diskon- terad avsättning	Odiskon- terad avsättning	Duration, år	Diskon- terings- ränta ¹⁾ , %
Avtalsgruppsjukförsäkring	58,1	53,2	6,6	-1,71
Avgiftsbefrielseförsäkring och premiebefrielseförsäkring	14,8	14,8	6,3	-
Sjuklivränta	8,0	7,6	12,0	-1,09
Föräldrapenningtillägg	0,4	0,4	1,0	-
TFA exkl. skadelivräntor ²⁾	11,3	11,3	7,0	-0,38
TFA skadelivräntor	1,9	1,8	11,3	-1,14
Förlängd livränta	7,5	7,0	8,9	-1,39
Totalt	102,0	96,1	7,2	

¹⁾ Diskonteringsräntan är en durationsränta, en nettoränta baserad på nominell marknadsränta justerad för förväntad framtida inflation. Diskonteringen görs med räntekurva, vilket betyder att diskonteringseffekten inte kan härledas i tabellen.

²⁾ Diskonteringsräntan är en sammanvägd räntesats baserad på olika räntor beroende på ersättningslag.

För mer information om valda diskonteringsräntor, se not 1.

Skadekostnadsutveckling, bokföringsår

mdkr	2018	2017	2016	2015	2014
IB Försäkringstekniska avsättningar	100,1	99,1	96,7	99,9	98,0
Skadekostnad	13,2	12,3	11,8	11,1	10,7
Utbetalda försäkringsersättningar	-9,3	-9,1	-9,4	-9,5	-9,3
Tillförd förräntning	2,0	1,7	5,1	0,6	5,2
Avvecklingsresultat	-4,0	-3,9	-5,1	-5,4	-4,7
UB Försäkringstekniska avsättningar	102,0	100,1	99,1	96,7	99,9

För mer information om posterna i ovanstående tabell, se not 4.

Koncernen har valt att redovisa skadekostnadsutvecklingen enligt tabellen ovan istället för att redovisa skadekostnaderna i triangelschema med fem års utveckling. Motiveringen är att en uppställning med triangelschema inte ger en rättvisande bild av avvecklingsresultatet beroende av den långsvansade karaktären

ren på koncernens åtaganden samt att villkorsändringar med retrospektiv verkan ger en missvisande bild av skadekostnadsutvecklingen.

MODERFÖRETAGET

2018	IB	Årets förändring	UB
Inträffade och rapporterade skador	48 413	-3 292	45 121
Inträffade men ej rapporterade skador	30 606	4 472	35 078
Skaderegleringskostnader	918	134	1 052
Summa	79 937	1 314	81 251

2018 mdkr	Diskon- terad avsättning	Odiskon- terad avsättning	Duration, år	Diskon- terings- ränta ¹⁾ , %
Avtalsgruppsjukförsäkring	58,1	53,2	6,6	-1,71
Avgiftsbefrielseförsäkring och premiebefrielseförsäkring	14,8	14,8	6,3	-
Sjuklivränta	8,0	7,6	12,0	-1,09
Föräldrapenningtillägg	0,4	0,4	1,0	-
Totalt	81,3	76,0	7,0	

¹⁾ Nettoränta baserad på nominell marknadsränta justerad med framtida inflationsförväntningar. För mer information om valda diskonteringsräntor, se not 1.

Skadekostnadsutveckling, bokföringsår

mdkr	2018	2017	2016	2015	2014
IB Försäkringstekniska avsättningar	79,9	78,9	77,3	80,2	79,0
Skadekostnad	11,1	10,4	9,9	9,3	9,0
Utbetalda försäkringsersättningar	-6,9	-6,9	-7,2	-7,5	-7,4
Tillförd förräntning	1,5	1,3	4,1	0,5	4,0
Avvecklingsresultat	-4,3	-3,8	-5,2	-5,2	-4,4
UB Försäkringstekniska avsättningar	81,3	79,9	78,9	77,3	80,2

För mer information om posterna i ovanstående tabell, se not 4.

Moderföretaget har valt att redovisa skadekostnadsutvecklingen enligt tabellen ovan istället för att redovisa skadekostnaderna i triangelschema med fem års utveckling. Motiveringen är att en uppställning med triangelschema inte ger en rättvisande bild av avvecklingsresultatet beroende av den långsvansade karaktären på moderföretagets åtaganden samt att villkorsändringar med retrospektiv verkan ger en missvisande bild av skadekostnadsutvecklingen.

Not 23. Avsättning för skatter

	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Uppskjuten skatt	11 753	14 124	2 084	2 981
Specifikation av uppskjuten skatt:				
Uppskjuten skatteskuld				
<i>Placeringsstillgångar</i>	4 127	5 092	2 085	2 995
<i>Obeskattade reserver</i>	7 294	9 142	-	-
<i>Schablonbeskattning säkerhetsreserv</i>	438	-	-	-
Uppskjuten skattefordran				
<i>Beräknat underskotts- avdrag</i>	-2	-7	-1	-1
<i>Övriga temporära skillnader</i>	-104	-103	-	-13
Summa	11 753	14 124	2 084	2 981

Not 24. Skulder avseende direkt försäkring

	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Preliminärskatt	103	109	84	86
Särskild löneskatt	52	56	50	53
Sociala avgifter	35	34	23	21
Summa	190	199	157	160

Samtliga skulder förfaller inom ett år från balansdagen.

Not 25. Derivat med negativa värden**DERIVAT UPPTAGNA I BALANSRÄKNINGEN**

Koncernen	Nominellt värde		Bokfört värde	
	2018	2017	2018	2017
Standardiserade och clearade räntederivat, terminer ¹⁾	1 564	506	-	-
Icke-standardiserade valutaderivat, terminer	6 344	24 920	88	536
Summa	7 908	25 426	88	536
¹⁾ Standardiserade derivat avräknas dagligen varpå det bokförda värdet är noll per balansdagen.				
Moderföretaget	Nominellt värde		Bokfört värde	
	2018	2017	2018	2017
Standardiserade och clearade räntederivat, terminer ¹⁾	1 189	351	-	-
Icke-standardiserade valutaderivat, terminer	5 462	20 299	76	436
Summa	6 651	20 650	76	436
¹⁾ Standardiserade derivat avräknas dagligen varpå det bokförda värdet är noll per balansdagen.				

Not 26. Eget kapital

Upplysningar kring eget kapital lämnas i rapporten över förändring i eget kapital i förvaltningsberättelsen.

Not 27. Skulder till kreditinstitut

	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Återköpsttransaktioner	5 790	9 826	4 494	7 846
Summa	5 790	9 826	4 494	7 846

Samtliga skulder förfaller inom ett år från balansdagen.

Not 28. Övriga skulder

	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Beviljade ännu inte utbetalda anslag	198	106	102	47
Fond för skadeförebyggande verksamhet (AGS-fonden)	146	165	146	165
KL-sektorn	121	90	39	39
Skatteskulder	88	62	55	35
Leverantörsskulder	51	127	27	101
Ej likviderade affärer	1	5	1	4
Skulder till koncernföretag	-	-	1 032	650
Övriga skulder	50	59	30	39
Summa	655	614	1 432	1 080

Skulder motsvarande 559 miljoner kronor (603) förfaller för koncernen inom ett år från balansdagen. Skulder motsvarande 322 miljoner kronor (416) förfaller för moderföretaget inom ett år från balansdagen.

Not 29. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Förutbetalda hyror	224	233	58	67
Fastighetsskatt	100	105	31	35
Upplupna ersättningar till anställda	20	18	20	18
Reserverad premieåterbetalning	-	60	-	60
Upplupna räntekostnader	-	0	-	0
Övriga upplupna kostnader	64	25	63	25
Summa	408	441	172	205

Samtliga skulder förfaller inom ett år från balansdagen.

Not 30. Medelantal anställda, löner och ersättningar

Medelantal anställda	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Kvinnor	372	367	155	155
Män	203	211	100	105
Summa	575	578	255	260

Antal	Koncernen				Moderföretaget			
	Styrelse		VD och företagsledning		Styrelse		VD och företagsledning	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Kvinnor	10	11	2	2	2	3	2	2
Män	13	12	8	9	10	9	8	8
Summa	23	23	10	11	12	12	10	10

Antal ledamöter i styrelsen för koncernen innefattar nuvarande styrelseledamöter i moderföretaget och i dotterföretaget AFA Trygghetsförsäkring.

KONCERNEN

Mnkr Löner och ersättningar	Styrelse, VD och FTL		Övriga anställda		Totalt	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Löner och ersättningar	21,1	21,3	334,2	317,2	355,5	338,5
Sociala kostnader	8,1	7,6	125,1	82,5	133,2	90,1
Pensionskostnader	5,0	5,6	82,3	45,7	87,3	51,3
Summa	34,2	34,5	541,6	445,4	576,0	479,9

MODERFÖRETAGET

Mnkr Löner och ersättningar	Styrelse, VD och FTL		Övriga anställda		Totalt	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Löner och ersättningar	14,3	15,0	160,7	152,9	175,0	167,9
Sociala kostnader	5,5	5,4	60,3	40,5	65,8	45,9
Pensionskostnader	3,6	4,1	40,5	24,4	44,1	28,5
Summa	23,4	24,5	261,5	217,8	284,9	242,3

Företagens anställda är tillika anställda i AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkring. Ersättningar till anställda fördelas med hänsyn till respektive företags andel av resursförbrukningen i organisationen. I uppgifterna ovan för koncernen, där AFA Sjukförsäkring är moderföretag, ingår uppgifter för AFA Sjukförsäkring och AFA Trygghetsförsäkring. I uppgifterna ovan för moderföretaget ingår uppgifter för AFA Sjukförsäkring.

Personalkostnaderna har ökat jämfört med 2017, vilket bland annat beror på att kostnaderna för 2017 var lägre än normalt till följd av eftersläpningar i bytet av pensionsadministratör.

För uppgifter avseende löner och ersättningar i AFA Livförsäkring hänvisas till årsredovisningen för AFA Livförsäkring. För vidare upplysningar om pensioner, se not 1, samt nedan.

Ersättningar till styrelse, verkställande direktör, vice verkställande direktör och övriga i företagsledningen

PRINCIPER

Till styrelsens ordförande och ledamöter utgår arvode enligt bolagsstämmans beslut. Arbetstagarrepresentanter erhåller ej styrelsearvode.

Ersättning till verkställande direktör, vice verkställande direktör och övriga i företagsledningen utgörs av grundlön, övriga förmåner och pension. Övriga förmåner utgår enligt gällande kollektivavtal. För verkställande direktör och vice verkställande direktör ingår även värdet av en förmånsbil.

BEREDNINGS- OCH BESLUTSPROCESS

Styrelsen beslutar om ersättning till verkställande direktör och vice verkställande direktör. Efter samråd med styrelsen beslutar verkställande direktören om ersättning till övriga i företagsledningen.

Ersättningar till centrala funktioner och övriga anställda

PRINCIPER

Ersättning till ansvariga för funktionerna för internrevision, riskhantering och regelefterlevnad samt till övriga anställda utgörs av grundlön, övriga förmåner och pension enligt gällande kollektivavtal.

BEREDNINGS- OCH BESLUTSPROCESS

Styrelsen beslutar om ersättning till ansvarig för funktionen för internrevision. Ersättning till anställda inom linjefunktioner som har till särskild uppgift att granska regelefterlevnaden ska godkännas av verkställande direktören. Ersättning till ansvarig för riskfunktionen och övriga anställda bestäms i den ordinarie lönerevisionen.

Rörlig ersättning

PRINCIPER

Rörlig ersättning utgår inte till verkställande direktör, vice verkställande direktör, övriga i företagsledningen, ansvarig för funktionen för internrevision, ansvarig för riskfunktionen eller ansvarig för funktionen för regelefterlevnad.

Rörlig ersättning till anställda inom Enhet Kapitalförvaltning kan utgå till handlare, analytiker och förvaltare inom aktier, räntebärande värdepapper och valuta. Styrelsen kan i särskilda fall besluta att rörlig ersättning ska utgå till chefen för alternativa investeringar och chefen för fastigheter.

Gratifikationer till övriga anställda för goda prestationer kan utgå med mindre belopp.

Syftet med den rörliga ersättningen är att attrahera och behålla kvalificerad personal samt att belöna långsiktigt goda prestationer. Den rörliga ersättningen baseras på det sammanvägda utfallet per kalenderår av den anställdes resultat, gruppens eller avdelningens resultat och företaget resultat. Resultatet för de olika delarna ska ange hur mycket bättre förvaltningen är än motsvarande index mätt på en rullande treårsperiod. Den rörliga ersättningen för en anställd kan som mest uppgå till sex månadslöner per år. Rörlig ersättning kan endast utgå för de rullande treårsperioder som företaget visat en positiv absolut avkastning och till en enskild anställd som har följt placeringsreglementen, placeringsriktlinjer och övriga styrande regelverk.

Sextio procent av en utbetalning av rörlig ersättning till anställda som kan påverka företagets risknivå ska skjutas upp i tre år. En uppskjuten ersättning kan, om särskilda skäl föreligger, sättas ned eller bortfalla helt.

Styrelsen kan ett enskilt år besluta att det inte ska utgå någon rörlig ersättning. Detta kan bli aktuellt om till exempel den absoluta avkastningen varit negativ eller om det finns något annat skäl med hänsyn till den finansiella ställningen.

BEREDNINGS- OCH BESLUTSPROCESS

Ersättningsutskottet ansvarar för att ta fram den riskanalys som ska ligga till grund för utformningen av ersättningspolicyn. Riskanalysen ska ange vilka risker som ersättningspolicyn är förknippad med, hur ersättningspolicyn påverkar de risker som företagen utsätts för och hur dessa risker hanteras. Vidare ska av analysen framgå en bedömning av om ersättningspolicyn är förenlig med och främjar en effektiv riskhantering och om den uppmuntrar till ett överdrivet risktagande. Ansvarig för riskfunktionen ansvarar för underlaget till riskanalysen.

Styrelsen beslutar varje år en ram för rörlig ersättning till anställda inom Enhet Kapitalförvaltning. Styrelsen delegerar till verkställande direktören att inom ramen, efter avstämning med Ersättningsutskottet, besluta om ersättningen.

Verkställande direktören beslutar, efter avstämning i Ersättningsutskottet, om viktningen av parametrar, mål och jämförelseindex som ska gälla för varje del som bidrar till den rörliga ersättnings storlek samt den högsta möjliga ersättningen i månadslöner för varje enskild individ.

Verkställande direktören beslutar om gratifikationer till anställda på mindre belopp. Sådana beslut rapporteras till Ersättningsutskottet.

Ansvarig för funktionen för internrevision ska årligen granska om ersättningarna överensstämmer med ersättningspolicyn. Funktionen för internrevision rapporterar granskningen till styrelsen senast i samband med att årsredovisningen fastställs.

DEFINITION AV ANSTÄLLDA SOM KAN PÅVERKA FÖRETAGETS RISKKNIVÅ

Anställda som kan påverka företagets risknivå utgörs av verkställande direktör, vice verkställande direktör, enhetschefer, internrevisionschefen, ansvarig för riskfunktionen, regelefterlevnadsansvarig, chefen för aktuarieavdelningen, chefen för risk och resultat, chefen för investeringsanalys samt chefen för fastigheter. Dessutom kan anställda inom avdelningarna för aktier, alternativa investeringar samt räntor och valuta påverka företagets risknivå. Detta gäller dock inte anställda inom dessa avdelningar som utför rent administrativa uppgifter.

Ersättningsutskott

Ersättningsutskottet är ett för AFA Försäkring gemensamt utskott. Under året bestod utskottet av styrelsens ordförande Anita Steen och ledamöterna Torbjörn Johansson, Peter Jeppsson och Marina Åman.

Pensioner

I moderföretaget finns både avgiftsbestämda och förmånsbestämda pensionsplaner reglerade genom kollektivavtal samt individuella pensionsutfästelser. De förmånsbestämda pensionsplanerna är tryggade genom pensionsavsättningar i balansräkningen, Konsumentkooperationens pensionsstiftelse eller genom försäkring. Moderföretaget har tecknat kreditförsäkring motsvarande pensionsavsättningen hos Försäkringsbolaget PRI Pensionsgaranti. De individuella pensionsutfästelserna är tryggade genom försäkring och i form av direktpension som säkerställts via kapitalförsäkring med pantförskrivning.

Enligt gällande kollektivavtal mellan FAO och FTF/SACO om FTP-planen har anställd som är född 1955 eller tidigare och som den 1 juni 2006 var anställd inom gällande kollektivavtal, rätt att på eget initiativ gå i pension vid 62 års ålder. För övriga anställda gäller pensionsåldern 65 år. För anställd som väljer att gå i förtida pension betalar moderföretaget pensionskostnaden löpande. Den totala kostnaden för avtalade men ännu ej utbetalade förtida pensioner finns reserverade som avsättning i balansräkningen.

Verkställande direktören har pensionsålder 65 år med en avgiftsbestämd pensionslösning motsvarande 30 procent av den fasta lönen inklusive semestertillägg.

Vice verkställande direktören har pensionsålder 65 år med en avgiftsbestämd pensionslösning motsvarande 30 procent av den fasta lönen exklusive semestertillägg plus bilförmånsvärde.

För övriga i företagsledningen är pensionsåldern 65 år. Fyra personer har avgiftsbestämd pensionslösning motsvarande 30 procent av den fasta lönen inklusive semestertillägg. Fyra personer följer kollektivavtalets förmånsbestämda pensionsplan FTP 2.

Avgångsvederlag

Avgångsvederlag utgår med 18 månader för verkställande direktör och vice verkställande direktör vid uppsägning från AFA Försäkrings sida. Avgångsvederlaget är ej pensionsgrundande. Uppsägningstiden är sex månader vid uppsägning från såväl koncernens sida som verkställande direktörs och vice verkställande direktörs sida. Avgångsvederlag för övriga i företagsledningen utgår ej. Vid uppsägning från koncernens sida och vid uppsägning från övriga i företagsledningens sida gäller kollektivavtal mellan Försäkringsbranschens arbetsgivarorganisation och Försäkringstjänstemannaförbundet.

Lån till ledande befattningshavare

Inga lån finns till ledande befattningshavare.

Löner, ersättningar och övriga förmåner under år 2018, tkr

	Styrelsearvode/ grundlön		Övriga förmåner		Pensionskostnad		Övrig ersättning, kommittéarbete		Totalt	
	Koncernen	Moder- företaget	Koncernen	Moder- företaget	Koncernen	Moder- företaget	Koncernen	Moder- företaget	Koncernen	Moder- företaget
<i>Styrelsens ordförande</i>										
Steen Anita	192	107					86	43	278	150
<i>Styrelseledamöter</i>										
Andersson Bo-Arne	11	11							11	11
Andersson Pär	19						24		43	
Andersson Renée	14						36		50	
Bäckle Ingvar	58	58					24	12	82	70
Bäck Catharina	45						60		105	
Fagerman Bengt-Åke	45								45	
Furbring Magnus	15	15					36	36	51	51
Georgiadou Anastasia	45						20		65	
Gidhagen Hans	58	58					12	12	70	70
Granlund Lenita	45								45	
Guovelin Eva	58	58							58	58
Jeppsson Peter	52	29							52	29
Johansson Torbjörn	58	58					24	12	82	70
Jönsson Christoffer	58	58					57	30	115	88
Karlsson Valle	58	58							58	58
Lemne Carola	51	29							51	29
Lindfelt Carina	14								14	
Nilsson Annika	45						20		65	
Oxhammar Björn	16	16					42	22	58	38
Pettersson Urban	23								23	
Rådkvist Kristina	15						25		40	
Wallin Jonas	22								22	
Wehtje Ulrik	58	58					37	20	95	78
Åman Marina	45						24		69	
<i>Verkställande direktör</i>										
Moberg Anders	3 804	2 968	103	80	1 174	916			5 081	3 964
<i>Vice verkställande direktör</i>										
Held Johan	3 138	2 164	93	64	1 132	780			4 363	3 008
<i>Övriga i företagsledningen (8)</i>										
	12 483	8 357	186	129	2 711	1 953			15 380	10 439
Summa	20 545	14 102	382	273	5 017	3 649	527	187	26 471	18 211

Tabellen ovan avser styrelseledamöter i AFA Sjukförsäkring och AFA Trygghetsförsäkring. Övriga dotterföretags styrelseledamöter erhåller inget styrelsearvode.

KONCERNEN	VD, vVD, företagsledning				Övriga anställda som kan påverka företags risknivå				Övriga anställda			
	2018		2017		2018		2017		2018		2017	
	Mnkr	Antal	Mnkr	Antal	Mnkr	Antal	Mnkr	Antal	Mnkr	Antal	Mnkr	Antal
Ersättningar												
Totalbelopp för samtliga kostnadsförda ersättningar	19,8	10	19,6	10	37,4	24	29,6	23	298,3	575	289,5	579
Totalbelopp för kostnadsförd fast ersättning	19,8	10	19,6	10	33,0	24	29,9	23	302,7	575	289,3	579
Totalbelopp för kostnadsförd rörlig ersättning	-	-	-	-	4,4	¹⁾	-0,2	¹⁾	0,1	9	0,1	7
Intjänade rörliga ersättningar under senaste räkenskapsår	-	-	-	-	4,0	¹⁾	1,5	¹⁾	0,1	9	0,1	7
Utbetalda rörliga ersättningar 2018 som intjänats under tidigare år	-	-	-	-	2,7	¹⁾	1,0	¹⁾	-	-	-	-
Akkumulerade utestående uppskjutna rörliga ersättningar	-	-	-	-	1,7	¹⁾	2,1	¹⁾	-	-	-	-

¹⁾ Uppgift om antalet anställda har inte publicerats, detta för att inte riskera att identifiera enskilda personers ekonomiska förhållanden.

MODERFÖRETAGET	VD, vVD, företagsledning				Övriga anställda som kan påverka företags risknivå				Övriga anställda			
	2018		2017		2018		2017		2018		2017	
	Mnkr	Antal	Mnkr	Antal	Mnkr	Antal	Mnkr	Antal	Mnkr	Antal	Mnkr	Antal
Ersättningar												
Totalbelopp för samtliga kostnadsförda ersättningar	13,8	10	14,0	10	30,3	24	23,7	23	130,9	575	130,3	579
Totalbelopp för kostnadsförd fast ersättning	13,8	10	14,0	10	26,7	24	23,9	23	134,5	575	130,1	579
Totalbelopp för kostnadsförd rörlig ersättning	-	-	-	-	3,6	¹⁾	-0,2	¹⁾	0,1	9	0,1	7
Intjänade rörliga ersättningar under senaste räkenskapsår	-	-	-	-	3,2	¹⁾	1,3	¹⁾	0,1	9	0,1	7
Utbetalda rörliga ersättningar 2018 som intjänats under tidigare år	-	-	-	-	2,2	¹⁾	0,9	¹⁾	-	-	-	-
Akkumulerade utestående uppskjutna rörliga ersättningar	-	-	-	-	1,4	¹⁾	1,7	¹⁾	-	-	-	-

¹⁾ Uppgift om antalet anställda har inte publicerats, detta för att inte riskera att identifiera enskilda personers ekonomiska förhållanden.

All rörlig ersättning lämnas som kontant ersättning.

KONCERNEN

Belopp redovisade i balansräkningen för förmånsbestämda pensionsförpliktelser

	2018			2017		
	Fonderade pensionsplaner	Ofonderade pensionsplaner	Summa	Fonderade pensionsplaner	Ofonderade pensionsplaner	Summa
Ingående balans nuvärde av förmånsbestämda förpliktelser	45	893	938	43	848	891
Tjänstgöringskostnad under innevarande period	-	27	27	-	26	26
Räntekostnad	1	23	24	1	24	25
Aktuariella vinster och förluster – ändringar i finansiella antaganden	2	61	63	4	87	91
Aktuariella vinster och förluster – erfarenhetsbaserade	-	16	16	-	-69	-69
Pensionsutbetalningar	-3	-23	-26	-3	-23	-26
Utgående pensionsförpliktelser	45	997	1 042	45	893	938
Verkligt värde vid ingången av perioden	-57	-	-57	-57	-	-57
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	-1	-	-1	2	-	2
Pensionsutbetalningar	3	-	3	-3	-	-3
Aktuariella vinster och förluster	1	-	1	1	-	1
Utgående förvaltningstillgångar, verkligt värde	-54	-	-54	-57	-	-57
Särskild löneskatt	-2	100	98	-3	82	80
Nettoskuld inklusive särskild löneskatt i balansräkningen	-11	1 097	1 086	-15	975	961

Av de förvaltningstillgångar som fanns per utgången av år 2018 utgjorde aktier 29 procent (31), räntebärande värdepapper 57 procent (57) och fastigheter 14 procent (12). Den faktiska avkastningen på förvaltningstillgångarna uppgick till 0,3 miljoner kronor (2,8).

Antaganden	2018	2017
Diskonteringsränta	2,4 %	2,6 %
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	2,4 %	2,6 %
Personalomsättning	5,5 %	5,5 %
Framtida årliga löneökningar	2,8 %	2,8 %
Förändring i inkomstbasbelopp	2,8 %	2,8 %
Inflation	2,0 %	1,8 %
Livslängd	DUS14	DUS14

För att kunna bestämma kostnaden för förmånsbestämda pensionsförpliktelser enligt IAS 19 krävs att ett antal så kallade aktuariella antaganden görs. Dessa antaganden rör den framtida utvecklingen av faktorer som påverkar storleken på de framtida ersätningarna.

För att bestämma den räntesats som används för att diskontera förpliktelserna och värdet av de framtida utbetalningarna, den så kallade diskonteringsräntan, används en marknadsmässig ränta som speglar pensionsförpliktelsernas duration samt övriga egenskaper. Koncernen baserar sitt ränteantagande på svenska bostadsobligationer med en löptid som motsvarar pensionsskuldens duration.

De riskfaktorer som kan komma att påverka pensionsskuldens storlek avser förändringar i de antaganden som framgår i översikten ovan. En sänkning av diskonteringsräntan om 0,25 procent skulle ge en ökning av pensionsskulden enligt IAS 19 på ca 58 miljoner. Vi har under 2018 sett en successivt stigande inflation och som anpassning till detta har vi justerat vårt inflationsantagande till 2,0 procent, vilket motsvarar den svenska Riksbankens långsiktiga inflationsmål. Om vi antar att inflationen ökar med 0,25 procent skulle pensionsskulden enligt IAS 19 öka med ca 44 miljoner. Effekten av en eventuell justering av parametrarna under 2019 hamnar i årets aktuariella vinst/förlust, vilken går mot övrigt totalresultat (OCI) och har därmed ingen påverkan på kostnaderna 2019. Eftersom förändringar i pensionsskulden inte har någon väsentlig påverkan på koncernens finansiella ställning lämnas ingen ytterligare känslighetsanalys.

MODERFÖRETAGET

Årets pensionskostnad	2018	2017
Kostnad exklusive räntekostnad (+)	41	32
Räntekostnad (+)	23	22
Avkastning på särskilt avskilda tillgångar (+/-)	-3	-3
Resultateffekt av inlösen av förpliktelser (+/-)	-	-
Avgångspensioner enligt kollektivavtal (+)	4	-7
Kostnader som täcks av överskott i särskilt avskilda tillgångar/ökning av överskott i särskilt avskilda tillgångar (-/+)	-2	0
Kostnad för pensionering i egen regi	63	44
Försäkringspremier (+)	33	6
Särskild löneskatt på pensionskostnader (+)	22	-9
Årets pensionskostnad	118	41

Årets pensionskostnad avser kostnader för samtliga anställda i AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkring. AFA Sjukförsäkrings andel av årets pensionskostnad uppgår till 57 miljoner kronor (23).

Pensionsförpliktelse för vilka det inte finns avskilda tillgångar	2018	2017
Kapitalvärdet av pensionsförpliktelser som avser pensionering i företagets egen regi vid ingången av perioden	553	528
Kostnad exklusive räntekostnad (+)	34	27
Räntekostnad (+)	22	21
Utbetalning av pensioner (-)	-24	-23
Kapitalvärdet av pensionsförpliktelser som avser pensionering i företagets egen regi vid utgången av perioden	585	553
Värdesäkring pensionsförpliktelse	-0,7 %	-0,4 %
Ränta pensionsförpliktelse	3,8 %	3,8 %

Posten redovisas i AFA Sjukförsäkrings balansräkning under rubriken Avsättningar för pensioner.

Pensionsförpliktelser vilka täcks av avskilda tillgångar	2018	2017
Kapitalvärdet av pensionsförpliktelser som avser pensionering i företagets egen regi vid ingången av perioden	57	54
Kostnad exklusive räntekostnad (+)	5	5
Räntekostnad (+)	1	1
Utbetalning av pensioner (-)	-4	-3
Kapitalvärdet av pensionsförpliktelser som avser pensionering i företagets egen regi vid utgången av perioden	59	57
Värdesäkring pensionsförpliktelse	-0,7 %	-0,4 %
Ränta pensionsförpliktelse	2,0 %	2,0 %
Pensionsfond	2018	2017
Verkligt värde vid ingången av perioden avseende särskilt avskilda tillgångar i pensionsstiftelse	58	58
Avkastning på särskilt avskilda tillgångar (+)	2	3
Betalning till och från pensionsstiftelse (-/+)	-3	-3
Verkligt värde vid utgången av perioden avseende särskilt avskilda tillgångar i pensionsstiftelse	57	58
Ränta pensionsfonden	0,6 %	5,0 %
I AFA Sjukförsäkrings balansräkning under rubriken Övriga fordringar redovisas 14 miljoner kronor (13) relaterat till kapitalvärdet av pensionsförpliktelser.		
Kapitalvärdet av pensionsförpliktelse	2018	2017
Kapitalvärdet av pensionsförpliktelser som avser pensionering i företagets regi vid utgången av perioden	645	610
Verkligt värde vid utgången av perioden avseende särskilt avskilda tillgångar i pensionsstiftelse (-)	-57	-57
Överskott i särskilt avskilda tillgångar inklusive garantibuffert (+)	18	17
Netto redovisat avseende pensionsförpliktelsen	606	570

Not 31. Upplysningar om revisionsarvodet

Arvode och kostnadsersättning	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Deloitte AB				
Revisionsuppdrag	3,2	3,0	2,1	2,0
Övriga tjänster	0,2	0,7	0,2	0,6
Förtroendevalda revisorer				
Revisionsuppdrag	-	0,2	-	0,1
Summa	3,4	3,9	2,3	2,7

Koncernen äger huvudsakligen inte rätt till avdrag för ingående mervärdesskatt, vilket medför att ovanstående kostnader redovisas inklusive mervärdesskatt.

Not 32. Upplysning om hyres- och leasingavtal

Koncernen och moderföretaget	2018	2019	2020–2023	2024
Hyresavtal	26	20	-	-
Övriga leasingavtal (minimileaseavgifter)	3	2	0	-
Summa	29	22	0	-

AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkring bedrivs i en gemensam organisation. Samtliga hyres- och leasingavtal träffas av AFA Sjukförsäkring, men nyttjas av alla tre företagen.

Koncernen äger huvudsakligen inte rätt till avdrag för ingående mervärdesskatt, vilket medför att ovanstående kostnader redovisas inklusive mervärdesskatt.

Not 33. Upplysningar om väsentliga relationer med närstående

AFA Sjukförsäkring ägs gemensamt av Svenskt Näringsliv och LO. Företaget äger 90,9 procent av aktierna i AFA Trygghetsförsäkring, samt aktier i bolag vars rörelse begränsas till att äga AFA Sjukförsäkrings fastighetsinvesteringar samt alternativa investeringar (private equity). Resterande 9,1 procent av aktierna i AFA Trygghetsförsäkring ägs av Förhandlings- och samverkansrådet PTK. AFA Livförsäkring ägs i sin helhet av Svenskt Näringsliv och LO.

Utöver ovanstående organisationer ingår även styrelseledamöter och andra ledande befattningshavare i AFA Försäkring i närstående dekretsen. Ersättningar till styrelse och ledande befattningshavare i AFA Sjukförsäkring framgår av not 30.

LO och Svenskt Näringsliv äger gemensamt även AMF Pension och Fora AB (Fora). AFA Sjukförsäkring och AMF Pensionsförsäkring AB (AMF) äger gemensamt fastigheten Svalan 9 där bolagen har sina huvudkontor och bedriver gemensamt ett begränsat antal administrativa tjänster relaterade till kontorsfastigheten. Fora hanterar alla tjänster relaterade till tecknande av försäkringsavtal samt fakturering och inkasso gentemot försäkringstagarna.

Svenskt Näringsliv och LO utför informations- och utbildningstjänster åt AFA Sjukförsäkring, avseende företags försäkringar. Tjänsterna finansieras av AFA Sjukförsäkring. Under året har koncernen bidragit med 64 miljoner kronor (87) och AFA Sjukförsäkring med 37 miljoner kronor (69). Se vidare not 5.

AFA Försäkring bedriver kapitalförvaltningstjänster åt Kollektivavtalsstiftelsen Trygghetsfonden TSL, Kollektivavtalsstiftelsen TRR Trygghetsrådet, Stiftelsen för särskilda pensionsmedel SSP och Garantistiftelsen för ITP och TGL, GIT samt administrativa tjänster åt Kollektivavtalsstiftelsen Trygghetsfonden TSL.

AFA Sjukförsäkrings fastighetsdotterbolag och private equity-bolag redovisas i tabellen som dotterföretag. Övriga bolag med nära anknytning till AFA Sjukförsäkring redovisas som övriga närstående.

Styrelsen har fastställt att en tydlig dokumentation ska ske av överenskommelse och värdering av transaktioner med närstående, där det ska framgå vem som är ansvarig för transaktionen. Samtliga överenskommelser ska förtecknas och redovisas årligen för styrelsen. Vid försäljning av tillgångar ska värdering, då marknadsnotering saknas, ske av utomstående värderare.

Transaktioner av engångskaraktär till betydande värden ska beslutas av styrelsen och transaktioner av engångskaraktär till mindre värden ska beslutas av verkställande direktören. När det gäller transaktioner av löpande karaktär finns en etablerad process som innebär att koncernen har utsett en ansvarig för respektive uppdrag som ansvarar för styrning och uppföljning. Uppdragsavtal och specifikation ska tas fram för respektive uppdrag som specificerar uppdraget och dess närmare utförande, styrning och planering. Den prissättningsmetod som tillämpas är självkostnadspris.

Närstående	Transaktion	Koncernen		Moderföretaget	
		2018	2017	2018	2017
Dotterföretag					
	Intäkter	-	-	1 347	7 789
	Kostnader	-	-	468	1
	Fordringar	-	-	5 438	5 929
	Skulder	-	-	1 032	650
Andra närstående					
	Intäkter	293	118	246	110
	Kostnader	373	375	232	238
	Fordringar	23	72	23	72
	Skulder	2	19	2	19

Dotterföretag

Under året har AFA Sjukförsäkring erhållit 662 miljoner kronor (500) avseende driftkostnadsersättning från AFA Trygghetsförsäkring.

AFA Sjukförsäkring har erhållit koncernbidrag från dotterbolagen om 601 (7 203) miljoner kronor och lämnat koncernbidrag till dotterbolagen om 466 (-) miljoner kronor.

Not 34. Övriga eventalförpliktelser

	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Borgensåtaganden Grön Bostad	1 987	2 073	1 987	2 073
Summa	1 987	2 073	1 987	2 073

AFA Försäkring ansvarar solidariskt, tillsammans med ByggVesta AB, för borgensåtaganden mot Grön Bostad. Redovisat belopp avser AFA Sjukförsäkrings femtioprocentiga andel.

Not 35. Åtaganden

	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Åtaganden avseende kapitaltillskott till innehav i alternativa investeringar	19 720	15 151	15 322	11 870
Åtagande att teckna aktier i nyemission	119	-	98	-
Återstående investeringar i fastighetsinnehav	52	-	30	126
Kvarstående åtaganden avseende beslutad premiesänkning	-	60	-	60
Summa	19 891	15 211	15 450	12 056

AFA Sjukförsäkring lämnade 2017 ett ovillkorat aktieägartillskott om 6,9 miljarder kronor till AFA Trygghetsförsäkring.

Andra närstående

Moderföretagets intäkter består till största del av driftkostnadsersättning från AFA Livförsäkring om 95 miljoner kronor (87).

Kostnaden avseende avtalstecknings-, fakturerings- och inkassotjänster erlagd till Fora har i koncernen uppgått till totalt 221 miljoner kronor (208) och i moderföretaget till 170 miljoner kronor (170). Utav dessa avser 2 miljoner kronor (11) kostnaden för Premieåterbetalningen och 2 (5) miljoner kronor kostnaden för projekt Generisk PBF för extrapensionslösningar i både koncernen och moderföretaget. Under året har även kostnader tagits för Transformationsutveckling Nova med 14 miljoner kronor i koncernen och 11 miljoner kronor i moderbolaget.

Not 36. Pantsatt kapitalförsäkring

	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Pantsatt kapitalförsäkring	20	17	20	17
Summa	20	17	20	17

Not 37. Händelser efter balansdagen

Inga väsentliga händelser har inträffat efter balansdagen.

Not 38. Vinstdisposition

KONCERNEN

Koncernens fria egna kapital uppgick enligt koncernbalansräkningen till 44 981 miljoner kronor (40 730).

MODERFÖRETAGET

Enligt bolagsordningen får utdelning inte lämnas. Styrelsen föreslår att till bolagsstämmans förfogande stående överskott i kronor enligt nedan, balanseras i ny räkning.

Ingående fritt eget kapital	32 063 018 796
Årets resultat	-1 463 063 059
Summa	30 599 955 737

Stockholm den 10 april 2019

Anitra Steen
STYRELSENS ORDFÖRANDE

Ingvar Backle

Hans Gidhagen

Eva Guovelin

Torbjörn Johansson

Christoffer Jönsson

Peter Jeppsson

Valle Karlsson

Ulrik Wehtje

Anders Moberg
VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR

Vår revisionsberättelse har lämnats den 10 april 2019

Henrik Nilsson
AUKTORISERAD REVISOR

Elisabeth Werneman
AUKTORISERAD REVISOR

REVISIONSBERÄTTELSE

Till bolagsstämman i AFA Sjukförsäkringsaktiebolag
Organisationsnummer: 502033-0642

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för AFA Sjukförsäkringsaktiebolag för räkenskapsåret 2018-01-01 - 2018-12-31.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2018 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag.

Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2018 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt International Financial Reporting Standards, IFRS, såsom de antagits av EU, och lagen om årsredovisning i försäkringsföretag.

Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Våra uttalanden i denna rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen är förenliga med innehållet i den kompletterande rapport som har överlämnats till moderbolagets revisionsutskott i enlighet med Revisorsförordningens (537/2014) artikel 11.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Detta innefattar att, baserat på vår bästa kunskap och övertygelse, inga förbjudna tjänster som avses i Revisorsförordningens (537/2014) artikel 5.1 har tillhandahållits det granskade bolaget eller, i förekommande fall, dess moderföretag eller dess kontrollerade företag inom EU.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Särskilt betydelsefulla områden

Särskilt betydelsefulla områden för revisionen är de områden som enligt vår professionella bedömning var de

mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen för den aktuella perioden. Dessa områden behandlades inom ramen för revisionen av, och i vårt ställningstagande till, årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet, men vi gör inga separata uttalanden om dessa områden.

Försäkringstekniska avsättningar – oreglerade skador

Koncernens (moderbolagets) försäkringstekniska avsättningar utgörs av avsättningar för oreglerade skador och uppgår till 102 038 (81 251) miljoner SEK per den 31 december 2018.

Koncernens (moderbolagets) avsättningar för oreglerade skador är en väsentlig post i balansräkningen som till stor del baseras på komplexa aktuariella beräkningar och antaganden avseende såväl finansiella som icke-finansiella parametrar.

De mest centrala antagandena med störst påverkan på storleken av balansposten för kollektivavtalade sjuk- och trygghetsförsäkringar är inflation och diskonteringsränta, bedömning av antal okända sjukfall, arbetsolycksfall respektive arbetssjukdomar, sjukavveckling och dödlighet. Storleken på balansposten påverkas till del även av handläggningstiden av ärenden hos Försäkringskassan. Även förändringar i lagar och villkor i socialförsäkringssystemet kan komma att påverka balansposten.

I not 1 framgår de väsentliga uppskattningar och bedömningar som beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna bygger på och i not 2 återfinns en beskrivning av koncernens (moderbolagets) risker och riskhantering kopplat till uppskattningar och bedömningar av försäkringstekniska avsättningar.

Felaktiga uppskattningar och bedömningar av ovan nämnda parametrar och/eller felaktig indata kan påverka de aktuariella beräkningarna och värderingen av de försäkringstekniska avsättningarna i väsentlig utsträckning och därför bedöms detta vara ett område av särskild betydelse i vår revision.

Koncernen (moderbolaget) har implementerat interna kontroller i anslutning till de aktuariella beräkningarna och värderingen av de försäkringstekniska avsättningarna.

Våra revisionsåtgärder har omfattat, men inte uteslutande bestått av:

- Vi har granskat utformningen av utvalda kontrollaktiviteter relaterade till värderingen av de försäkringstekniska avsättningarna, inkluderat kontrollaktiviteter relaterat till uppskattningar och bedömningar.
- Vi har granskat generella IT-kontroller relaterat till applikationer som vi bedömt som kritiska för den data som ligger till grund för de aktuariella beräkningarna och värderingen av de försäkringstekniska ersättningarna.
- Vi har involverat våra aktuarier för att utföra

kontrollberäkningar och utvärdera koncernens (moderbolagets) val av beräkningsmodeller samt uppskattningar och bedömningar som gjorts i samband med de aktuariella beräkningarna och värderingarna av de försäkringstekniska avsättningarna.

De antaganden som särskilt utvärderats är antaganden om okända sjukfall, arbetsolycksfall respektive arbetssjukdomar, sjukavveckling och dödlighet mot historiska utfall och förväntad framtida utveckling.

Vi har därtill utvärderat huruvida de beräkningsmodeller och antaganden som har tillämpats vid bestämmandet av räntekurvan i försäkringssystemen är förenliga med etablerad normgivning och branschpraxis.

Därtill har en analys gjorts av rimligheten i utfallen sett till både historiska och förväntade värden.

- Vi har även utvärderat om notupplysningar relaterade till de försäkringstekniska avsättningarna är rättvisande och fullständiga sett till koncernens (moderbolagets) redovisningsprinciper.

Värdering av placeringstillgångar klassificerade som nivå 3

Koncernens (moderbolagets) totala placeringstillgångar utgörs huvudsakligen av innehav i förvaltnings- och rörelsefastigheter samt av andra finansiella placeringstillgångar (aktier och andelar, obligationer och andra räntebärande värdepapper, utlåning till kreditinstitut, derivat och övriga finansiella placeringstillgångar) och uppgår till 191 910 (144 783) miljoner SEK per den 31 december 2018.

Koncernens (moderbolagets) placeringstillgångar är en väsentlig post i balansräkningen som värderas till verkligt värde. Risker i samband med värdering av placeringstillgångar till verkligt värde är huvudsakligen relaterad till placeringstillgångar klassificerade som nivå 3 i enlighet med regleringen i IFRS 13, det vill säga placeringstillgångar där noterade priser på en aktiv marknad saknas (nivå 1) och/eller inte kan härledas från observerbar marknadsdata (nivå 2) med hjälp av en etablerad värderingsteknik.

Fastställande av verkligt värde enligt nivå 3 görs med hjälp av värderingstekniker som i hög utsträckning bygger uppskattningar och bedömningar och av väsentliga inslag av data som inte är observerbar på marknaden.

I not 15 framgår att det redovisade värdet av placeringstillgångar som klassificeras som nivå 3 i enlighet med regleringen i IFRS 13 uppgår till 51 251 (27 278) miljoner SEK, varav 32 165 (11 289) miljoner SEK utgörs av investeringar i förvaltnings- och rörelsefastigheter och 19 086 (15 989) miljoner SEK av alternativa investeringar.

I not 1 och not 15 framgår det en redogörelse av tillämpade redovisningsprinciper vid värdering av koncernens (moderbolagets) placeringstillgångar klassificerade som nivå 3 och i not 2 återfinns en beskrivning av koncernens (moderbolagets) risker och riskhantering kopplat till uppskattningar och bedömningar som gjorts i samband med värderingen av dessa

tillgångar.

Felaktiga uppskattningar och bedömningar i samband med dessa värderingar och/eller felaktigt indata kan påverka värderingen av dessa tillgångar i väsentlig utsträckning och därför bedöms detta vara ett område av särskild betydelse i vår revision.

Koncernen (moderbolaget) har implementerat interna kontroller i anslutning till värderingen av placeringstillgångarna klassificerade som nivå 3.

Våra revisionsåtgärder har omfattat, men inte uteslutande bestått av:

- Vi har granskat utformningen och effektiviteten av utvalda kontrollaktiviteter relaterade till värderingen av förvaltnings- och rörelsefastigheter samt alternativa investeringar, inkluderat kontrollaktiviteter relaterat till uppskattningar och bedömningar.
- Vi har granskat generella IT-kontroller relaterat till applikationer som vi bedömt som kritiska för den data som ligger till grund för värderingen av alternativa investeringar.
- För ett urval av investeringarna i förvaltnings- och rörelsefastigheter har vi granskat värderingen mot externa värderingsintyg som koncernen (moderbolaget) erhållit. Vi har även utvärderat de externa värderingskällornas oberoende, kvalifikationer och erfarenhet. Därtill har vi kontrollerat att valet av värderingsmetod gjorts i enlighet med etablerad normgivning och branschpraxis.
- För ett urval av investeringarna i förvaltnings- och rörelsefastigheter har vi kontrollerat riktigheten i delar av den information som ligger till grund för värderingen.
- För ett urval av koncernens (moderbolagets) alternativa investeringar har vi granskat värderingen mot värderingsintyg som koncernen (moderbolaget) erhållit från externa fondförvaltare och i samband med detta beaktat kända in- och utflöden av likvida medel under perioden. Därtill har vi kontrollerat att valet av värderingsmetod gjorts i enlighet med etablerad normgivning och branschpraxis.
- Vi har även utvärderat om notupplysningar relaterade till investeringar i förvaltnings- och rörelsefastigheter samt alternativa investeringar är rättvisande och fullständiga sett till koncernens (moderbolagets) redovisningsprinciper.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att de ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och, vad gäller koncernredovisningen, enligt IFRS såsom de antagits av EU. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och

verkställande direktören för bedömningen av bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Styrelsens revisionsutskott ska, utan att det påverkar styrelsens ansvar och uppgifter i övrigt, bland annat övervaka bolagets finansiella rapportering.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisorssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risker för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i

årsredovisningen och koncernredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och koncernredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag och en koncern inte längre kan fortsätta verksamheten.

- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- inhämtar vi tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernredovisningen. Vi ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Vi är ensamt ansvariga för våra uttalanden.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Vi måste också förse styrelsen med ett uttalande om att vi har följt relevanta yrkesetiska krav avseende oberoende, och ta upp alla relationer och andra förhållanden som rimligen kan påverka vårt oberoende, samt i tillämpliga fall tillhörande motåtgärder.

Av de områden som kommuniceras med styrelsen fastställer vi vilka av dessa områden som varit de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen, inklusive de viktigaste bedömda riskerna för väsentliga felaktigheter, och som därför utgör de för revisionen särskilt betydelsefulla områdena. Vi beskriver dessa områden i revisionsberättelsen såvida inte lagar eller andra författningar förhindrar upplysning om frågan.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för AFA Sjukförsäkringsaktiebolag för räkenskapsåret 2018-01-01 - 2018-12-31 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisorssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets och koncernens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av moderbolagets och koncernens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Representanter från Deloitte AB, utsågs till AFA Sjukförsäkringsaktiebolags revisor av bolagsstämman den 30 maj 2018 och har varit bolagets revisor sedan den 19 mars 2009.

Stockholm den 10 april 2019

Henrik Nilsson
Auktoriserad revisor

Elisabeth Werneman
Auktoriserad revisor